

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น
เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

นางสาวจรัสพิมพ์

วังเย็น

นายธวัชชัย

แสงน้ำเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภาพรรณ

ยุเหล็ก

นางพจนา

นวมหันต์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายจ่าย

ประจำปีงบประมาณ 2556

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Development of Local Product Made From Pahkanmah Based on Integration of
Local Wisdom and Principle of Fashion Design to Promote Community Career :
A Case Study of Wanon-nivat District, Sakon-Nakron Province.

Miss Jaratpim

Mr. Thawatchai

Assistant Professor Arparpun

Mrs. Pojana

Wangyen

Sangnumetch

Yulek

Numahan

Faculty of Industry Textile and Fashion Design
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

2013

ชื่อโครงการ	การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรนิवास จังหวัดสกลนคร	
ผู้วิจัย	นางสาวจรัสพิมพ์	วิงเย็น
	นายธวัชชัย	แสงน้ำเพชร
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภาพรรณ	ยุเหล็ก
	นางพจนา	นุมนันต์
สถาบัน	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
ปีงบประมาณ	2556	

บทคัดย่อ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรนิवास จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวนรนิवास จังหวัดสกลนคร โดยมีจุดมุ่งหมายสามประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชนประเด็นที่ 2 การต่อยอดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มชุมชน และสร้างมาตรฐานให้กับสินค้ารวมถึงการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการบริโภคประเด็นที่ 3 ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างสรรค์เชิงพาณิชย์ และสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพและอาชีพอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าขาวม้าอำเภอวนรนิवास จังหวัดสกลนคร ร่วมกับแนวคิดด้านการออกแบบแฟชั่น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติของแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าของสุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี .3ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 200 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการออกแบบและผลิตเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า

ผลการศึกษา พบว่า ภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าของกลุ่มชุมชน อำเภอวนรนิवास จังหวัดสกลนคร เป็นภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น จากการผลิตเพื่อใช้สอยภายในครัวเรือน จึงมีรูปแบบลวดลายและการใช้สีตามวัสดุที่หาได้จากท้องถิ่น เมื่อนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้าจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคในการตัดต่อผ้าและการประยุกต์การจัดวางลวดลายของผ้าขาวม้า เพื่อให้มีรูปแบบและลวดลายที่น่าสนใจและเหมาะกับแนวโน้มแฟชั่น ซึ่งกลุ่มชุมชนได้รับความรู้และสามารถนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้ามาผสมผสานแนวคิดการออกแบบแฟชั่น

สร้างสรรค์เป็นรูปแบบเสื้อผ้าในกลุ่มชุดทำงานสุภาพสตรี เพื่อการสร้างอาชีพเดิมและส่งเสริมอาชีพใหม่ให้กับกลุ่มคนในชุมชน

Title	Development of Local Product Made From Pahkanmah Based on Integration of Local Wisdom and Principle of Fashion Design to Promote Community Career : A Case Study of Wanon-nivat District, Sakon-Nakron Province.	
Researchers	Miss Jaratpim Mr. Thawatchai Assistant Professor Arparpun Mrs. Pojana	Wangyen Sangnumetch Yulek Numahan
Institute	Faculty of Industry Textile and Fashion Design; Rajamangala University of Technology Phra Nakhon	
Year	2013	

Abstract

Development of local product made from Pahkanmah based on integration of local wisdom and principle of fashion design to promote community career : A case study of Wanon-nivat district, Sakon-Nakron province. The aim are Promoted the concept of product development from Pahkanmah, development a model of clothing from Pahkanmah based on integration of local wisdom and principle of fashion design, and knowledge transfer development of clothing from Pahkanmah to Community of Wanon-nivat district, Sakon-Nakron province. There were tree issue, 1. Making Knowledge in products development from Pahkanmah to guide the creative product of the community. 2. The communicate knowledge in product creation to community and standardize the product, including the addition the target group. 3. Promotes the Innovation of Product design , commercial creation , create of community identity for potential development and sustainable occupation.

Data were analyzed using a descriptive analysis on the concept of local wisdom from a weaving bee Pahkanmah Wanon-nivat District, Sakon-Nakron Province with concept of fashion design and analyzed manner statistics data of the questionnaire about the requirement and the contentment that have to build clothes format from Pahkanmah of location in woman working age between 25 year - 35 year, the residence is in Bangkok and the perimeter , 200 persons amounts, for take the data has that to go to apply in designing and produce clothes from Pahkanmah.

The results showed that local wisdom from Pahkanmah Wanon-nivat district, Sakon-Nakron province have transmitted passed on from generation to generation, from production to household appliances, then have design and color follow the inventory obtained from the local when bring the products a clothing design then has to use the patchwork technique and applied placement pattern of Pahkanmah, the results forms and patterns interesting and appropriate with trend fashions. The community groups to gain knowledge and can use wisdom from Pahkanmah and fashion design idea, the inventive uniform for woman to promote community career.

กิตติกรรมประกาศ

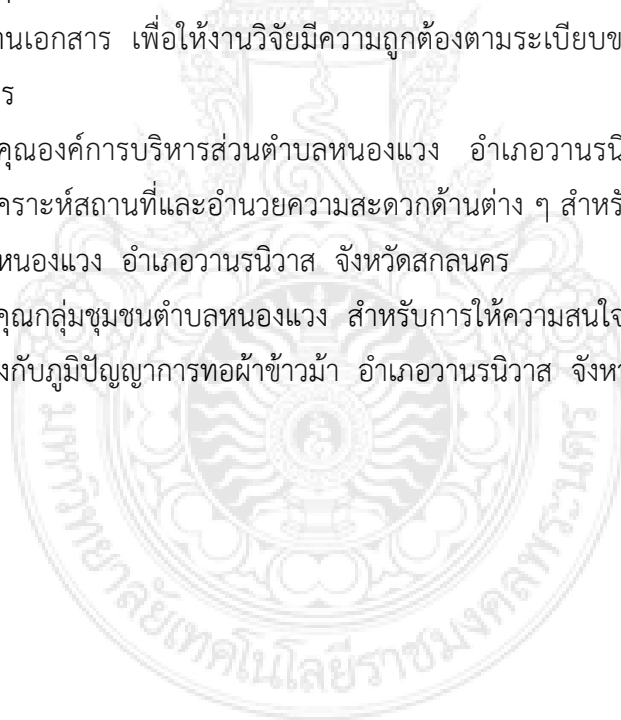
การศึกษาโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จะไม่ประสบผลสำเร็จหากไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ที่ให้การสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อการสร้างองค์ความรู้ทางด้านสิ่งทอและแฟชั่น อันเป็นการพัฒนาแนวคิดในการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยการผสมผสานแนวคิดด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น และการนำผลงานวิจัยถ่ายทอดลงสู่กลุ่มชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการส่งเสริมอาชีพเดิมและสร้างอาชีพใหม่ให้กับกลุ่มชุมชน

ขอขอบคุณผู้บริหารของคณะฯ ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการแนะนำและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้การถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณงานวิจัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย ที่ให้คำแนะนำในการดำเนินโครงการวิจัย และการตรวจสอบด้านเอกสาร เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในการให้ความอนุเคราะห์สถานที่และอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ขอขอบคุณกลุ่มชุมชนตำบลหนองแวง สำหรับการให้ความสนใจกับการฝึกอบรมและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

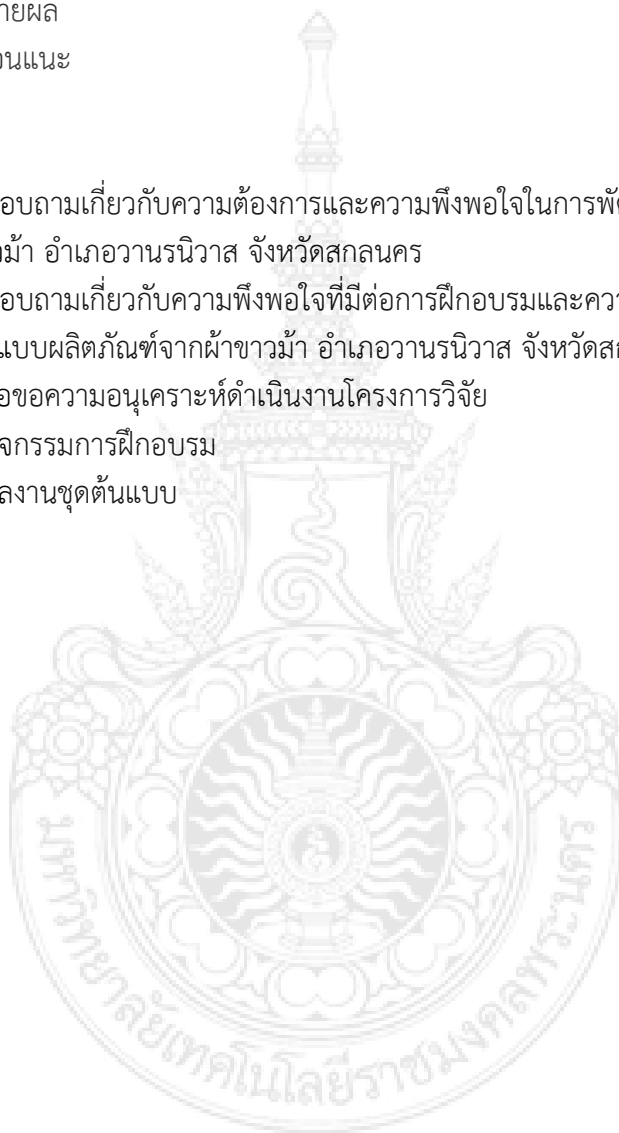

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าขาวม้า	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	14
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	24
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า	60
การถ่ายทอดเทคโนโลยี	86
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	100
ความสำคัญของการวิจัย	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขอบเขตของการวิจัย	100
สรุปผลการศึกษา	101
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	
แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนาเสื้อผ้าจาก ผ้าขาม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	
แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมและความพึงพอใจที่มี ต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	
หนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินงานโครงการวิจัย	
ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม	
ภาพผลงานชุดต้นแบบ	
ประวัตินักวิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ	57-58
2	แสดงความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า	59
3	แสดงความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้า	85
4	แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ	95
5	แสดงความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม	96
6	แสดงความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า	97

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ลักษณะของผ้าขาวม้า	6
2	แสดงลักษณะของลวดลายและสีสันทันผ้าขาวม้า	7
3	ผ้าขาวม้าจังหวัดกาญจนบุรี	10
4	ลายผ้าขาวม้าจังหวัดสกลนคร	12
5	กระสวยอุปกรณ์จากภูมิปัญญาในการทอผ้า	14
6	ภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้า	21
7	แนวคิดการออกแบบแฟชั่น แนวโน้มปี 2015	28
8	ลวดลายผ้าขึ้นตีนจก	29
9	ลักษณะของผ้าพื้น	36
10	ลักษณะของผ้าลาย	37
11	e-book เจาะเทรนด์โลก โดย TCDC	40
12	แสดงภาพลักษณ์แนวคิดสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ	41
13	แสดงอารมณ์และโทนสีสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ	41
14	แสดงภาพลักษณ์การจัดระเบียบยุคใหม่	42
15	แสดงอารมณ์และโทนสี	43
16	แสดงภาพลักษณ์เล่น	43
17	แสดงอารมณ์และโทนสี	44
18	แสดงภาพลักษณ์เมืองฉลาด	45
19	แสดงอารมณ์และโทนสี	46
20	แสดงลักษณะลายลายตาโล้หรือหมากฮอต	54
21	แสดงลักษณะลายตาคู่	55
22	แสดงลักษณะลายตาผ้า	55
23	แสดงลักษณะลายตาผ้าเล็ก	56
24	ลักษณะการตัดต่อผ้า	61
25	ลักษณะการวางลาย	62
26	แสดงภาพแรงบันดาลใจในการออกแบบ	63
27	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 1	64
28	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 2	65
29	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 3	66
30	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 4	67
31	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 5	68
32	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 6	69

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
33	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 7	70
34	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 8	71
35	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 9	72
36	ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 10	73
37	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 1	74
38	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 2	75
39	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 3	76
40	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 4	77
41	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 5	78
42	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 6	79
43	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 7	80
44	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 8	81
45	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 9	82
46	ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 10	83
47	แสดงภาพรวมผลงาน	84
48	แสดงภาพรวมผลงาน	84
49	การฝึกอบรมระยะที่ 1	87
50	การฝึกอบรมระยะที่ 1	88
51	ผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	88
52	ผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	89
53	การฝึกอบรมระยะที่ 2	90
54	การฝึกอบรมระยะที่ 2	90
55	การฝึกอบรมระยะที่ 2	91
56	ผลงานการฝึกอบรมระยะที่ 2	92
57	การฝึกอบรมระยะที่ 3	92
58	การฝึกอบรมระยะที่ 3	93
59	การฝึกอบรมระยะที่ 3	94
60	การฝึกอบรมระยะที่ 3	94
61	การฝึกอบรม	98

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งเหล่านี้กำลังจะทำให้ภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เลือนหายไปจากสังคมไทย ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าหากภูมิปัญญาเหล่านี้ถูกกลืนไปในสังคมแห่งทุนนิยม พื้นฐานความเข้าใจธรรมชาติ ที่มีมาแต่โบราณก็จะสูญไปตามกาลเวลา ภูมิปัญญาจึงมีความสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของสังคมพื้นบ้าน ที่เป็นสังคมของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน คนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสัตว์ มีการพึ่งพิงความสามารถโดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา เป็นความสามารถ และศักยภาพในเชิงการแก้ปัญหา การปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นต่อไป เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ อันสร้างให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมชาติ เผ่าพันธุ์ หรือเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้สังคมมีความเห็นพ้องในหลักการ ดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาจึงเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของสังคม พื้นบ้านที่เป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่น ที่แฝงไปด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์อันเป็นสุนทรีย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และแนวคิดแห่งภูมิปัญญา

ผ้าทอพื้นบ้าน ศาสตร์และศิลป์ที่แสดงภูมิปัญญาของคนในแต่ละท้องถิ่น แฝงด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดกันมารุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบัน การทอผ้า ในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน รูปแบบ ลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอ มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญ คือ การสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งการผสมผสานความปราณีตบรรจง ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้า ที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียม ประเพณี อันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าผ้าทอพื้นบ้านคืองานศิลปะที่เกิดจากความคิด เนื่องจากเมื่อความคิดต้องการมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ความคิดได้รวมตัวกันเป็นภาพอันเป็นนามธรรมเพื่อรอการถ่ายทอดให้เกิดเป็นรูปธรรม

ผ้าขาวม้า เป็นผ้าที่คนไทยทั่วไปรู้จักกันดีในการใช้งานที่เรียกว่าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ส่วนใหญ่ผู้ใช้จะเป็นเพศชายซึ่งโดยทั่วไปจะสามารถใช้นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด ผ้าขาวม้ามักมีลักษณะเป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างประมาณ 2 คอก ยาวประมาณ 3-4

ศอก เป็นผ้าสำหรับผู้ชายใช้นุ่งแบบลำลอง ความกว้างจึงเท่ากับระยะจากเอวถึงกลางหน้าแข้ง ผ้าขาวม้าโดยมากทอเป็นลายตารางเล็ก ๆ นิยมใช้เส้นด้ายหลายสี ผ้าขาวม้าในประเทศไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ซึ่งคำว่าผ้าขาวม้า เป็นภาษาทางภาคกลาง ส่วนในภาคอีสานบางแห่งเรียกว่าผ้าแพร ซึ่งมักจะได้จากการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้งแล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 เมตรครึ่ง ส่วนในเรื่องของสีและลวดลายของผ้าขาวม้าจะแตกต่างกันไปตามความนิยมของท้องถิ่น โดยทางภาคกลาง ผ้าขาวม้าจะมีลวดลายเป็นตารางสีก๊อต และภาคอีสานจะเป็นแบบตาเล็ก ๆ

อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ถือว่าเป็นแหล่งสำคัญในการทอผ้าขาวม้าในภาคอีสาน ซึ่งชุมชนมีการทอผ้าขาวม้าที่ถือเป็นอาชีพที่สำคัญของชาวบ้านภายในจังหวัดสกลนคร อันมีแหล่งในการผลิตสำคัญที่ ตำบลวานรนิวาส ตำบลหนองแวง และตำบลนาคำ และได้มีการพัฒนารูปแบบสินค้าจากผ้าขาวม้าโดยมีการผลิตเป็นที่นอน ผ้าห่ม และกระเป๋า โดยการส่งเสริมและพัฒนาจากชุมชนเองและหน่วยงานภาครัฐ แต่ปัญหาที่สำคัญของกลุ่มชุมชนคือความสามารถในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าขาวม้า เนื่องจากผ้าขาวม้าที่ผลิตขึ้นโดยยังไม่ผ่านการแปรรูปจะมีราคาขายประมาณ 40 – 150 บาท ต่อ 1 ผืน ซึ่งหากได้รับการพัฒนาในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ก็จะสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นและทำให้กลุ่มชุมชนมีรายได้เสริมนอกจากการทำไร่และทำนา ส่งผลไปสู่การทวนไปสู่การกลับถิ่นที่อยู่เพื่อการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นโดยการนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาพัฒนาและประยุกต์ให้เข้ากับสังคม อันเป็นการสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนนำไปสู่การพัฒนาและสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เกิดขึ้นจากการบริการวิชาการแก่สังคม ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีงบประมาณ 2554 ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน งานวิจัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวม้า ในรูปแบบของงานเสื้อผ้าสุภาพสตรีโดยนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อการพัฒนารูปแบบของเสื้อผ้าที่แสดงถึงแนวคิดของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาผสมผสานเพื่อ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคม โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่สร้างเศรษฐกิจที่สมดุลให้กับชุมชน นำความรู้และทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนาแนวคิดเพื่อการยั่งยืนและส่งผลไปสู่การสร้างความปลอดภัย 7 ประการ ได้แก่ ครอบครัวพอเพียง จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง ฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียง การเป็นการสร้างความเข้มแข็งในกับชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
2. เพื่อพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

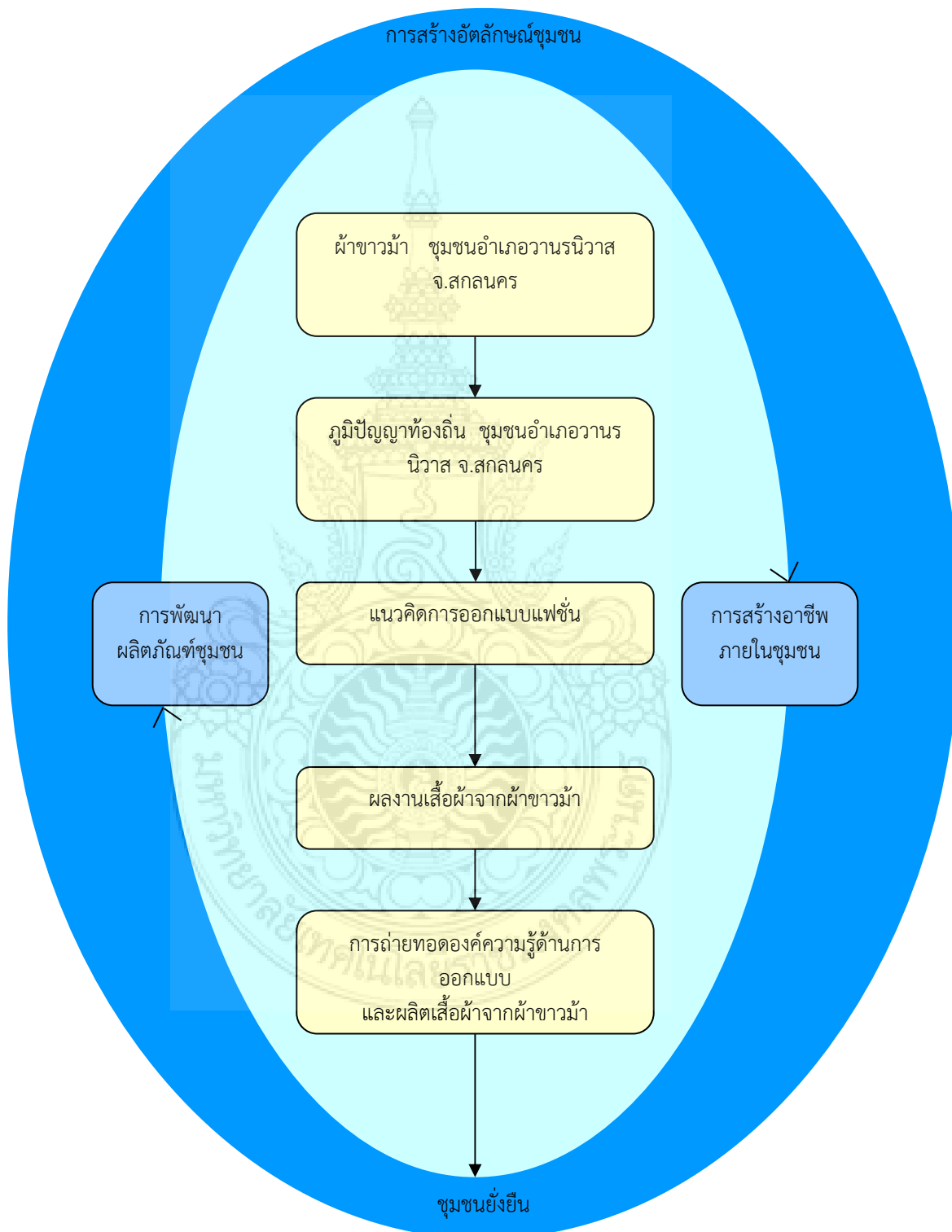
กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลความพร้อมสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า โดยการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25ปี- 35ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 200 คน

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการส่งเสริมแนวคิดการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
2. ได้องค์ความรู้และรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น
3. เป็นถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนา รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวารินนิवास จังหวัดสกลนคร เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์

ผ้าขาวม้า หมายถึง ผ้าอเนกประสงค์มีลักษณะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีการทอ สลับสีกันเป็นลายตาหมากรุกหรือเป็นลายทาง มีความยาวโดยประมาณผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 ½ เมตร ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาผ้าขาวม้า อำเภอวารินนิवास จังหวัดสกลนคร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาด ของบุคคลและสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติสืบต่อกันมา ความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต เป็นเรื่องของการ จัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดย ผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากินและพิธีกรรมต่าง ๆ การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าของกลุ่มชุมชน อำเภอวารินนิवास จังหวัดสกลนคร

แฟชั่น หมายถึง สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เป็นการ ยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาแฟชั่นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องแต่ง กาย เพื่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าแนวโน้มนำแฟชั่น หมายถึง แฟชั่นล่าสุดที่กำลังเป็นที่นิยมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจมีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าแฟชั่น แต่จะมีข้อแตกต่างตรงที่

แนวโน้มนำแฟชั่น หมายถึง แนวทางหรือทิศทางที่มีถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมความ พร้อมในการที่จะสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในปีต่อไป ซึ่งการกำหนดแนวโน้มนำ แฟชั่นนั้นจะถูกกำหนดจากแนวโน้มที่เป็นกระแสโลก โดยจะถูกกำหนดทั้งรูปแบบแนวคิดและวัสดุ เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักออกแบบเลือกใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการผลิต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวารินนิवास จังหวัดสกลนคร เป็นการศึกษาแนวคิดในการสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าโดยใช้ผ้าขาม้าผสมผสานแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการออกแบบแฟชั่น อันเป็นการพัฒนาอาชีพและรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน มุ่งเน้นศึกษาแนวทางในพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาม้า
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าขาม้า

ภาพที่ 1 ลักษณะของผ้าขาม้า

ผ้าขาม้า หมายถึง ผ้าอเนกประสงค์มีลักษณะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีการทอสลับสีกัน เป็นลายตาหมากรุกหรือเป็นลายทาง มีความยาวโดยประมาณผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 เมตร

ครึ่ง ผ้าขาวม้า เป็นคำที่มาจากภาษาเปอร์เซียที่มีคำเต็มว่า "กามาร์บันด์" (Kamar band) "กามาร์" หมายถึง เอว หรือ ท่อนล่างของร่างกาย "บันด์" แปลว่า พัน รัด หรือ คาด เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน จึงหมายถึง เข็มขัด ผ้าพัน หรือ คาดสะเอว คำว่า "กามาร์บันด์" ยังปรากฏอยู่ในภาษาอื่นๆ อีก เช่น ภาษามลายู มีคำว่า "กามาร์บัน" (Kamarban) ภาษาฮินดีมีคำว่า "กามาร์บันด์" (Kamar band) และ ในภาษาอังกฤษมีคำว่า "คัมเมอร์บันด์" (Commer band) หมายถึง ผ้ารัดเอว ในชุดทักซิโด (Tuxedo) ซึ่งเป็นชุดสำหรับออกงานราตรีสโมสร

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะของลวดลายและสีเส้นผ้าขาวม้า

ที่มา : http://www.saijaifaifa.com/peaguide_detail.php?gid=2&id=12

สืบค้นวันที่ 27 มิถุนายน 2556

ผ้าขาวม้า มีความผูกพันกับผู้คนในครอบครัวไทยมายาวนาน ผ้าขาวม้ากลายเป็นรหัสทางวัฒนธรรมที่พบได้ในภาษาทั่วไป ในทุกภูมิภาคของประเทศ ภาษาวัฒนธรรมของผ้าขาวม้า ต้นกำเนิด แม้ว่าจะไม่ได้เป็นภาษาไทยโดยตรง แต่ความงามของลายตารางก็ได้ซุกซ่อนอยู่ในเส้นใยผ้าทอมือ วัฒนธรรมการทอที่ได้ถักทอเส้นใยธรรมชาติ สีเส้นแห่งธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นผ้าที่งามสง่าแบบไหม หรืออ่อนโยนเหมือนฝ้าย ยังคงความเป็นลายตารางที่สวยงาม หากพิจารณาถ่วงลงไปถึงรหัสวัฒนธรรมที่ว่านี้ จะทำให้อ่านปริศนาที่แฝงเร้นอยู่ โดยไม่อาจมีผู้ใดล่วงรู้เลยว่าเส้นใยหนึ่งที่ลู่ออกจากกระสวยไปซ้อนทับเส้นอื่นถ้าเป็นเส้นแนวตรง หรือแนวพุ่งขึ้น จะเป็นตัวตั้งหรือเป็นเส้นที่อยู่ข้างบนปริศนาคำนี้จะแทนคำว่า “โชค” หมายถึง โชคที่พุ่งขึ้น หรือโชคติดนั่นเอง ถ้าใยเส้นสอดอยู่ด้านล่าง หรือข้างใต้เป็นแนวยาวจะแทนคำว่า “ชะตา” ปริศนาคำนี้ แปลความว่า ชะตาที่ยืนยาว รหัสที่ว่านี้ยังได้บ่งบอกถึงคุณภาพแห่งความพอเพียง และสอดคล้องกับปรัชญาของขงจื้อที่ว่า “ร้อยคน ร้อยความคิด ร้อยชีวิต ร้อยฟ้าลิขิต” โชคชะตา จึงถูกส่งมอบมาให้แก่ผู้ที่บุกเบิก มุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร สร้างเสถียรภาพสมดุลแห่งชีวิต” นี่จึงเป็นที่มาว่าทำไมคนไทยจึงนิยมนำ

ผ้าขาวม้ามามอบเป็นของที่ระลึก ของฝาก และของบูชาคุณแก่ผู้อาวุโสนั่นเอง (ธัชฤทธิ์ ปนา
รักษ์ <http://www.ayutthaya.go.th/Loincloth/1.pdf>)

เมื่อสืบหาที่มาทำให้ทราบได้ว่า “ผ้าขาวม้า” ไม่ใช่คำไทยแท้ แต่เป็นภาษาเปอร์เซียที่มีคำ
เต็มว่า “กามาร์บันด์” (Kamar band) “กามาร์” หมายถึง เอว หรือ ท่อนล่างของ
ร่างกาย “บันด์” แปลว่า พัน รัด หรือคาด เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน จึงหมายถึง เข็มขัด ผ้าพัน
หรือคาดสะเอว คำว่า “กามาร์บันด์” ยังปรากฏอยู่ในภาษาอื่นๆ อีก เช่น ภาษามลายู มีคำว่า “กา
มาร์บัน” (Kamaban) ภาษาฮินดี ใช้คำว่า “กามาร์บันด์” เช่นเดียวกับภาษาเปอร์เซีย แต่
ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “คัมเมอร์บันด์” (Commer band) หมายถึง ผ้ารัดเอวในชุดทักซิโด้
(Tuxedo) ซึ่งเป็นชุดสำหรับออกงานราตรีสโมสร นอกจากนี้งานวิจัยเรื่อง “ผ้าขาวม้า” ของ
อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง อธิบายว่า “ผ้าขาวม้า” เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า “กามา” (Kamar) ซึ่ง
เป็นภาษาอิหร่านที่ใช้กันอยู่ในประเทศสเปน เข้าใจว่าสเปนได้นำเอาคำว่า “กามา” ซึ่งเป็นภาษาแขก
ไปใช้ด้วย เพราะในประวัติศาสตร์ ประเทศทั้งสองน่าจะมีความสัมพันธ์ติดต่อกันมาช้านาน (อาภรณ์
พันธ์ จันทรสว่าง. 2523)

ประวัติศาสตร์แห่งผืนผ้าที่มีบันทึกในฐานข้อมูล แสดงให้เห็นว่าผ้าขาวม้าเป็นผ้าโบราณ คน
ไทยรู้จักการใช้ผ้าขาวม้ามาตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 16 นับเวลาย้อนไป จะตรงกับยุคสมัยเชียง
แสน ในสมัยเชียงแสนผู้หญิงมักจะนุ่งผ้าถุง ส่วนผู้ชายเริ่มใช้ผ้าเคียนเอว (ผ้าขาวม้า) ซึ่ง ได้รับการ
ถ่ายทอดวัฒนธรรมมาจากไทยใหญ่ แต่ไทยใหญ่นั้นกลับใช้ผ้าขาวม้าในการโพกศรีษะ คนไทยเรียนรู้
จากเชียงแสนโดยใช้มาเคียนเอว จากนั้นเริ่มปรับประยุกต์มาใช้ประโยชน์ในการเดินทางไกล โดยใช้
ห่ออาวุธ เก็บสัมภาระ ปูเป็นที่นอน นุ่งอาบนํ้า เช็ดทำความสะอาดร่างกาย สำนัก
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (<http://www.lib.ru.ac.th/journal/loincloth.html>.)

คนไทยเริ่มใช้ผ้าขาวม้าในสมัยเชียงแสน มีปรากฏให้เห็นในภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัด
ภูมินทร์ จังหวัดน่าน และการแต่งกายของหญิง และชายในสมัยอยุธยาจากภาพเขียนใน “ไตรภูมิ
อยุธยา” ราวต้นศตวรรษที่ 22 จะเห็นว่าชาวโอรังอัซมานิยมใช้ผ้าขาวม้าพาดบ่อ คาดพุง นิยมนุ่งโจง
กระเบนแล้วใช้ผ้าขาวม้าคล้องคอหลบห้อยชายทั้งสองข้างไว้ด้านหลัง สมัยรัตนโกสินทร์ทั้งชายและ
หญิงนิยมใช้ผ้าขาวม้ามาทำประโยชน์มากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดเพียงเพศชายเหมือนในสมัยอดีต และ
ไม่ได้จำกัดไว้เพียงเป็นเครื่องแต่งกายเพียงอย่างเดียว

เรื่องราวของผ้าขาวม้ายังมีการถ่ายทอดผ่านความเชื่อจากเรื่องเล่า “นิทานกำเนิดผ้าขาวม้า”
จากบันทึกของผ้าขาวม้ารำลึกตามรอยผ้าขาวม้าของพ่อ กล่าวว่ กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีช่างทอ
ผ้าผู้หนึ่ง เกิดอุทริไปสืบสาวะรดต้นไม้ใหญ่ในป่าที่มีนางไม้สิงสถิตอยู่โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ นางไม้ด้วยความ
โกรธแค้นจึงแปลงร่างเป็นมดคันไฟเข้าไปกัดบริเวณที่ลับช่างทอผ้าจนบวมแดง ช่างทอผ้า
หลังจากโดนนางไม้กัด (มดคันไฟ) ทุนรนทวยอยู่หลายวัน ทั้งแสบทั้งคัน คิดว่าไม่นานอาการคงจะดี
ขึ้น คิดเพียงว่าแค่มดคันไฟกัดเดียวเดี๋ยวคงหาย ต่อมาปรากฏว่าอาการไม่ดีขึ้น ภรรยาของเขาจึงรีบ
ไปตามหมอมารักษาอาการของช่างทอผ้า ซึ่งไม่มีวิ้วว่า จะหาย ต่อมาเดือดร้อนถึงพระภูมิเจ้าที่
ประจำบ้านที่อดสมเพชเวทนาไม่ได้ จึงได้มาเข้าฝันช่างทอผ้าในคำคืนหนึ่ง เพื่อบอกถึงสาเหตุความ
ทุกข์ทรมานของช่างทอผ้า และบอกวิธีการแก้ไข

ในฝันพระภูมิบอกกับช่างทอผ้าว่า ให้เขาทอผ้าฝ้ายเป็นลายตารางหมากรุก สลับสีสลับลาย ให้สวยงามแล้วนำไปกราบไหว้ขอหมากกับนางไม้ตรงบริเวณต้นไม้ที่ช่างทอผ้าไปยืนปัสสาวะรด โดยให้นำผ้าที่ทอนั้นไปพันไว้โคนต้นไม้เป็นเวลาสามวัน หลังจากสามวันแล้วให้นำผืนผ้านั้นกลับมานุ่งแทนเสื้อผ้าเป็นเวลาสามวัน แล้วช่างทอผ้าก็จะหายจากอาการที่เป็นอยู่

วันรุ่งขึ้นพอช่างทอผ้าตื่นขึ้นมา ได้เล่าความฝันให้ภรรยาฟัง ภรรยาถามเขาว่าได้ไปปัสสาวะรดต้นไม้ใหญ่จริงหรือไม่ ช่างทอผ้าตอบว่าจริง นางจึงบอกให้สามีรีบเร่งไปขอหมากกับนางไม้ตามที่พระภูมิเจ้าที่มาเข้าฝันโดยเร็ว หลังจากช่างทอผ้าได้ทำการขอหมากกับนางไม้ตามที่พระภูมิเจ้าที่ อากาการของช่างทอผ้าได้หายเป็นปลิดทิ้ง แม้นเขาจะหายจากอาการคันแล้ว เขาก็ยังนุ่งผ้าขาวม้าที่ใช้ขอขมานางไม้มาโดยตลอด มีหน้าซำเขายังได้แจกจ่ายผ้าขาวม้าให้กับเพื่อนบ้านคนอื่นๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์อีกด้วย ซึ่งภายหลังผ้าขาวม้าจึงได้รับความนิยมเรียกกันติดปากว่า “ผ้าขมา” ผ้าที่ใช้แทนการขอโทษหรือแทนคุณจนกระทั่งปัจจุบันได้เพี้ยนมาเป็น “ผ้าขาวม้า” ในที่สุด (ที่มา : www.mblog.manager.co.th/comenubb/th-87272/)

ลักษณะของผ้าขาวม้าภาคต่าง ๆ

1. ภาคกลาง เรียกผ้าขาวม้า ซึ่งมีผลิตกันโดยจะทอเป็น ผ้าฝ้ายทอเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มักมีลายตารางหมากรุก ลายสก๊อต ลายทาง และมีสีสันและขนาดของลวดลายแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น โดยทั่วไปมักใช้เส้นใยฝ้ายหรือเส้นใยโพรเป็นหลัก

1.1 ผ้าขาวม้าพระนครหรืออยุธยา ผ้าขาวม้าผืนเล็กใช้ทอผืนแคบ และจะมีบางผืนที่ทอผืนใหญ่เป็นพิเศษเอาไว้สำหรับตัดเป็นเสื้อผ้า หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ลวดลายคละสลับกันเป็นตารางหมากรุกประมาณครึ่งนิ้ว และมีสองสีสลับด้าน ด้านตามยาวของปลายทั้งสองข้าง ทำเป็นลายริ้วสลับสีกัน เช่น ขาวแดง ขาวแดง แดงดำ ขาวน้ำเงิน

1.2 ผ้าขาวม้าจังหวัดนครสวรรค์ จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่บอกว่าผ้าขาวม้ามักจะทอกันอยู่แถบตำบลบ้านไร่ อำเภอลาดยาว และอีกที่หนึ่งที่นิยมทอในปัจจุบัน บ้านตะเคียนเลื่อน ตำบลเกาะหงส์ อำเภอเมือง สีของผ้าขาวม้าจะเป็นสีที่ตัดกันทอเป็นลายตาสก๊อต นิยมใช้เส้นด้ายฝ้ายในการทอผ้าขาวม้า เพราะฝ้ายจะมีความนิ่มเนื้อละเอียด

ภาพที่ 3 ผ้าขาม้าจังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : http://www.sentangsedtee.com/news_detail.php?rich_id=188§ion=2&column_id=7
สืบค้นวันที่ 27 มิถุนายน 2556

1.3 ผ้าขาม้าจังหวัดกาญจนบุรี จะมีสีสันสดใสหลากหลายสีด้วยกัน ผ้าขาม้าผืนหนึ่ง มักจะใช้สีที่ทอสลับกันประมาณสี่สี สำหรับสีของเส้นไหมที่ทอเมื่อ 2 สีขดไปเกิดซ้อนกันก็จะทำให้ได้สีใหม่ขึ้นมา ทำให้มีสีสันสวยงามมากขึ้น สำหรับผ้าขาม้าของจังหวัดกาญจนบุรีมีได้มีเพียงลวดลายเดียวที่มีหลากหลายลวดลาย ซึ่งให้ความงดงามต่างจากถิ่นอื่น

1.4 ผ้าขาม้าจังหวัดชัยนาท จะมีลักษณะเป็นผ้าทอด้วยไหมประดิษฐ์ ด้วย โทเร และด้วยฝ้ายออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะนิยมทอด้วยโทเร ทอเป็นลายสก๊อต ลายทาง หรือลายสีเหลี่ยม และผ้าขาม้าของ ตำบลเนินขาม อำเภอหันตามีชื่อเรียกว่า “ผ้าขาม้า 5 สี” คือ สีแดง เหลือง ส้ม เขียว ขาว การทอผ้าขอม้าจะทอแบบเดียวกับกันผ้ามัดหมี่ คือ การมัดแล้วย้อมเป็นสีต่างๆ

1.5 ผ้าขาม้าจังหวัดลพบุรี ณ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จัดได้ว่าเป็นแหล่งทอผ้าพื้นเมืองที่เรียกได้ว่าเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ลักษณะผ้าดั้งเดิมของอำเภอบ้านหมี่ จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพราะชาวอำเภอบ้านหมี่เป็นชาวไทยพวนที่อพยพมาจากประเทศลาว ดังนั้นผ้าขาม้าอำเภอบ้านหมี่จึงถือว่าเป็นผ้าความม้าที่มีลวดลาย สีสันสวยงาม และเป็นผลงานของผ้าทอมือที่ประณีตมาก

1.6 ผ้าขาม้าจังหวัดราชบุรี ผ้าขาม้าจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่จะทออยู่ 2 ลวดลาย คือ ลายหมากรุก และลายตาปลา เป็นผ้าขาม้าที่สวยงามเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ราคาถูก และสี

ไม่ตก สำหรับผ้าขาวม้าของจังหวัดราชบุรีจะรู้จักการในนาม “ผ้าทอบ้านไร่” แต่ในปัจจุบันผ้าขาวม้าของจังหวัดราชบุรี มีชื่อเสียงโด่งดังมาก จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของคนรุ่นใหม่ ที่มีการพัฒนาสี ลวดลาย รูปแบบ ให้ผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยมากขึ้นในชื่อ “Pakamian”

2. ภาคอีสาน จะเรียกผ้าขาวม้าว่า ผ้าแพ ผ้าแพอโป ผ้าขาวม้า ซึ่งในอีสานเองจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ผ้าแพขาวม้าจะมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสคล้ายตาหมากรุก และผ้าแพใส่ปลาไหลหรือผ้าแพลิ้นแล่น และในพจนานุกรมภาษากลุ่มอีสาน ก็จะเรียกว่า ผ้าขัดด้าม ผ้าขาวด้าม หรือผ้าด้าม

2.1 ผ้าขาวม้าจังหวัดศรีสะเกษ ผ้าทอของจังหวัดศรีสะเกษได้รับอิทธิพลมาจากลาว สำหรับผ้าขาวม้าของศรีสะเกษนั้นจะมีการทอด้วยไหมและฝ้าย ผ้าขาวม้าที่ทอด้วยผ้าไหมจะทำในโอกาสพิเศษ หรืองานพิธีสำคัญเท่านั้น ส่วนลายของผ้าขาวม้าที่ทอจะเป็นลายเส้นขัดเป็นตารางหมากรุก นิยมใช้สีกัน 2 หรือ 3 สี ในการทอจะใช้ “เขา” เพียง 2 เขา เท่านั้น วิธีการสร้างลายจะสับทุกเส้นหรือเส้นยืนด้วยสีต่างกัน หรือจะใช้เส้นด้ายสีต่างกันพุ่งสลับกันตามต้องการ

2.2 ผ้าขาวม้าจังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันมีการทอมากในกิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ชาวสุรินทร์มักใช้ผ้าขาวม้าในการแต่งกายประจำจังหวัดใน พิธีกรรมที่สำคัญตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายมักจะมีผ้าขาวม้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ลายผ้าขาวม้าของจังหวัดสุรินทร์จะเป็นผ้าลายตารางสีแดงดำ เขียวเข้ม และชาวสุรินทร์จะมีผ้าขาวม้าประจำตระกูลเมื่อสิ้นบุญผู้อาวุโสมักจะมอบผ้าขาวม้าไว้เป็นมรดกแก่ลูกหลาน

2.3 ผ้าขาวม้าจังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันการทอผ้าขาวม้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมหาสารคาม จะอยู่ที่บ้านหนองหิน ตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เอกลักษณะโดดเด่น คือ เป็นผ้าขาวม้าทอมือ ด้วยสี่ธรรมชาติ มีการพัฒนาลวดลายให้ทันสมัยมากขึ้น ผ้าขาวม้าคุณภาพดีของกลุ่มยังถูกจัดส่งไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่น ทางกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากทางจังหวัดให้พัฒนาด้านการตลาด มีการตั้งชื่อสินค้าในนาม “ศิลาภรณ์” และนำผ้าขาวม้าที่เป็นผ้าฝ้ายคุณภาพดี มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตัดเย็บเป็น เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ผ้าห่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาสีสันทที่สวยงาม สดใส ทันสมัย และมีการยึดมั่นตามคำสั่งของลูกค้า ผ้าขาวม้าบ้านหนองหิน มีชื่อเสียงโด่งดัง เพราะคุณภาพดี และตัวแทนของกลุ่มได้ไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เมืองทองธานีหลายครั้ง

2.4 ผ้าขาวม้าจังหวัดขอนแก่น จัดได้ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีความวิจิตรพิสดารตระการตา ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์เป็นลายเฉพาะของผ้าขาวม้าจังหวัดขอนแก่น ลายผ้าขาวม้าจะเป็นลาย “หมึกง” ซึ่งเป็นต้นแบบและเป็นลายเก่าแก่ของผ้าเมืองขอนแก่น ส่วนสีจะเน้นที่สี ม่วง แดง เขียว จัดเป็นสีดั้งเดิมของผ้าขาวม้าขอนแก่นและทำการทอลักษณะแบบ 3 ตะกอ จึงทำให้ผ้ามีลักษณะที่หนาเนื้อผ้าแน่น

2.5 ผ้าขาวม้าจังหวัดอุดรธานี มหัตศจรรย์ผ้าขาวม้าอเนกประสงค์ ภูมิปัญญาชาวบ้านชุมชนดอนอีไซ ได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ให้ทอผ้าขาวม้าพื้นบ้าน เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในหลายรูปแบบ เช่น ลายขาวดำ ลายขัดพื้น มีทุกสีให้เลือก นอกจากนั้นยังมีเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ตัดเย็บจากผ้าขาวม้าจำหน่าย ทั้งของสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี ในราคาตั้งแต่ 400-1,000 บาท

2.6 ผ้าขาวม้าจังหวัดยโสธร บ้านหัวเมือง ตำบลหัวเมือง อำเภอชนะชัย จังหวัดยโสธร เป็นหมู่บ้านคนขยัน ตั้งอยู่ในทุ่งกว้าง เขตรอยต่อทุ่งกุลาร้องไห้ ชาวบ้านได้รับการสนับสนุนจากประธานกลุ่มแม่บ้าน หลังจากเสร็จสิ้นฤดูการทำนาหันมาทอผ้าขาวม้า ทอผ้าห่ม ซึ่งเป็นงานทอในชั้นพื้นฐาน เพื่อเก็บไว้ใช้เองในครอบครัว และใช้เป็นของฝากของที่ระลึกเล็กๆ น้อยๆ เมื่อเหลือก็นำมาจำหน่าย ชาวบ้านรวมกลุ่มกันได้เหนียวแน่นจึงได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานพัฒนาชุมชน และมีการพัฒนาในด้านการตลาดมากขึ้น

2.7 ผ้าขาวม้าจังหวัดสกลนคร จังหวัดสกลนคร เป็นกลุ่มชุมชนที่มีการประกอบอาชีพทำนา และทอผ้าขาวม้า ทอผ้าห่ม เป็นงานทอแบบพื้นฐานที่ใช้กันในครอบครัว และจำหน่ายใช้ลักษณะการทอเป็นลายตารางสลับสี โดยทั่วไปจะมีการทอในกลุ่ม อำเภอวานรนิวาส อำเภอดำรงวิทยารมย์ อำเภอวาริชภูมิ อำเภอวังสามหมอ อำเภอเมือง และอำเภอท่าอุเทน และมีความต้องการที่จะพัฒนาในด้านรูปแบบและการสร้างผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4 ลายผ้าขาวม้าจังหวัดสกลนคร

3. ภาคเหนือภาคเหนือ จะเรียกผ้าขาวม้าว่า ผ้าหัว ผ้าตะไก้หรือตาไก้ ซึ่งจะหมายถึงผ้าลายตาราง ผ้าเตี่ยว

3.1 ผ้าขาวม้าจังหวัดแพร่ ปัจจุบันการทอผ้าขาวม้าของจังหวัดแพร่ มักจะพบในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น อำเภอสอง และอำเภอร้องกวาง การทอลักษณะแบบ “จก” ที่บริเวณของผ้าขาวม้าด้วย เรียกว่า “ผ้าขาวม้ามี่เชิง” เชิงของผ้าขาวม้าจะมีเทคนิคการจกตลอดลายเพิ่มเติมเข้าไปในตัวผ้า ส่วนใหญ่จะเป็นลายหมากรุก หรือลวดลายเรขาคณิตทั่วไป ส่วนลายที่จกจะเป็นลายสัตว์ตามคตินิยม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละกลุ่มชน เช่น ลายนก ลายช้าง ลายม้า เป็นต้น

3.2 ผ้าทอจังหวัดน่าน การทอผ้าของชาวน่านมีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ดังปรากฏภาพฝาผนังในวัดภูมินทร์ ผ้าขาวม้าชาวน่านจะเรียกกันว่า “ผ้าตะโก้ง” ส่วนมากมักนิยมทอด้วยฝ้าย เส้นฝ้ายนั้นทำเองตั้งแต่ปั่นฝ้าย ย้อมสี และสีที่ใช้ทอมักจะเป็นสีจากเปลือกไม้ก๊าด ไม้ประดู่ มะเกลือ ใบสัก เป็นต้น เดิมจะนิยมทอผ้าขาวม้าเป็นสีแดงดำ ซึ่งเป็นสีดั้งเดิม แต่ปัจจุบันนิยมทอผ้าขาวม้าให้มีสีสันหลากหลายยิ่งขึ้น โดยเน้นสีเขียว ฟ้า น้ำตาล เป็นสีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ บริเวณชายฝ้ายมักจะจกสายข้าง ลายม้า ลายเจดีย์ ลายยกดอกลวดลายที่ทอเน้นเกี่ยวกับความเชื่อ ความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ใช้ ผ้าทอของจังหวัดน่านจะคล้ายคลึงกับจังหวัดแพร่ แต่จะแตกต่างกันที่ผ้าขาวม้าของที่อื่นตรงบริเวณเชิงผ้าที่มีการจกสายเพิ่มเติม แต่ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าของจังหวัดต่างๆ ก็มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การทอผ้าของจังหวัดแพร่และน่านจึงมีการถ่ายทอดความรู้ไปให้จังหวัดอื่นๆ บางพื้นที่จึงมีการทอผ้าขาวม้าและจกสายบริเวณเชิงผ้าเพิ่มเติมด้วย จัดว่าเป็นการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ผ้าขาวม้าเป็นผ้าโบราณ ที่ใช้ประโยชน์เป็นเวลานานคนไทยรู้จักใช้ผ้าขาวม้ามาตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 16 ถ้านับเวลาย้อนไป จะตรงกับยุคสมัยเชียงแสน ในสมัยเชียงแสนผู้หญิงมักนุ่งผ้าถุง ส่วนผู้ชายเริ่มใช้ผ้าเคียนเอว (ผ้าขาวม้า) ซึ่งได้วัฒนธรรมมาจากไทยใหญ่ (ไทยใหญ่ใช้โพกศีรษะ) ส่วนไทยเรายังมุ่นมวยผมอยู่ เมื่อเห็นประโยชน์ของผ้าจึงนำมาใช้บ้าง แต่เปลี่ยนมาเป็นผ้าเคียนเอว เมื่อเดินทางไกลจึงนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งให้ประโยชน์มาก เช่น ใช้ห่ออาวุธ และเก็บสัมภาระในการเดินทาง ปูที่นอน นุ่งอาบน้ำ ใช้เช็ดร่างกาย เมื่อไทยใหญ่เห็นประโยชน์ของการใช้ผ้า จึงนำมาเคียนเอวตามอย่างบ้าง "เคียน" เป็นคำไทย มีความหมายตามพจนานุกรม คือ พันผูก พาด โปก คาด คลุม เมื่อนำมารวมกับคำว่า "ผ้า" และส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น เอว จึงมีความหมายว่า เป็นผ้าสำหรับคาดเอว ซึ่งคนไทยโบราณจะรู้จัก "ผ้าเคียนเอว" มากกว่า "ผ้าขาวม้า" เนื่องจากใช้เรียกกันมาแต่โบราณ ส่วนคำว่า "ผ้าขาวม้า" มานิยมใช้เรียกกันในภายหลัง ผ้าขาวม้าจึงเป็นอาภรณ์ที่อยู่คู่กับคนไทยมาทุกยุคทุกสมัย โดยนิยมใช้กันทั่วไปโดยเฉพาะตามชนบท โดยประวัติผ้าขาวม้าอาจจะไม่ใช่ผ้าของคนไทย แต่ระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 900 ปี ที่ผ่านไป ผ้าขาวม้านับได้ว่าเป็นผ้าสารพัดประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะอย่างน้อยด้วยรูปลักษณะและลวดลายที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รวมไว้ทั้งศาสตร์แห่งสีสันทันและศิลป์แห่งลายผ้าไทยนำมาผสมผสานกันอย่างกลมกลืน และเป็นผ้าที่อำนวยความสะดวกให้กับคนไทยมาหลายศตวรรษเนื่องด้วยมีประโยชน์ในการใช้งานค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะผ้าขาวม้ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีทางแห่งการดำรงชีวิต

ผู้ศึกษาจึงมุ่งเน้นศึกษา กลุ่มทอผ้าขาวม้า ต.หนองแวง อําเภอรอนนริวาส จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการทอผ้าขาวม้าและยังต้องการแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งด้านการทอผ้าขาวม้ากลุ่มชุมชนนั้นมีความสามารถทอได้ดี และมีกระบวนการผลิตไม่ยุ่งยากสมาชิกในชุมชนสามารถทำได้เพราะการทอผ้าขาวม้าเป็นสิ่งที่ทุกครัวเรือน ได้สืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไว้ใช้สอยในครัวเรือน และได้มีพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ทั้งขนาด สีสันทัน เพื่อให้เหมาะสมกลุ่มเป้าหมายหรือเหมาะสมสำหรับนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ กลุ่มทอผ้าขาวม้าอําเภอรอนนริวาส จังหวัดสกลนคร ตั้งขึ้นมาจากกลุ่มสตรีในหมู่บ้านต่าง ๆ ใน ต.หนองแวง อําเภอรอนนริวาส เพื่อให้เป็นทางเลือกของการเสริมรายได้

จากอาชีพหลัก ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มจึงเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน ในการถ่ายทอดเทคนิคการทอผ้า การใช้สีส้น การเลือกใช้วัสดุ จนถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ที่นำมาไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหามนุษย์ หรือ ภูมิปัญญา คือ พินความรู้ของปวงชนในสังคมนั้น ๆ และปวงชนในสังคมยอมรับรู้ เชื่อถือ เข้าใจ ร่วมกัน เรียกว่า ภูมิปัญญา

ภาพที่ 5 กระสวยอุปกรณ์จากภูมิปัญญาในการทอผ้า

ที่มา : <http://www.patornamrae.com/?p=1253> สืบค้นวันที่ 27 มิถุนายน 2556

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยนี้มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้านเช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม

ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของผู้นั้น หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชนเป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตัว เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างผาสุก เป็นแก่นของชุมชนที่จรโลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกภัยพิบัติทั้งปวง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แบบแผน การดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคล และสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติต่อกันมา ภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรความรู้ก็ได้

จากการศึกษาความหมายและแนวคิดของภูมิปัญญาของชาวบ้านที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ โดยใช้สติปัญญาสั่งสมความรู้อย่างแพร่หลาย ผสมผสานความกลมกลืนระหว่างศาสนา สภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพ และกระบวนการเหล่านี้มาจนหลายชั่วคนซึ่งจะเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น เกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์เป็นระยะเวลายาวนาน โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพการปรับตัวและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต จนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติและสังคม

ดังนั้น ภูมิปัญญา คือ แบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคลและสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติต่อกันมา ความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต เป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากินและพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้ ภูมิปัญญา จึงเปรียบเสมือนความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ รวมถึงความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ แฝงด้วยสุนทรียะแห่งการผสมผสานความคิดและประสบการณ์ทางธรรมชาติ

ภูมิปัญญาเกิดจากการแสวงหาความรู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยการผสมผสานสุนทรียะของผู้สร้างสรรค์มีผลทำให้เกิดรูปแบบข้าวของเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต ความเชื่อ และประเพณี แต่หากจะกล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานของสังคมพื้นบ้านแล้วอาจกล่าวได้ว่า เป็นประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ

และการดำรงชีวิต การรู้จักนำวัสดุที่มีอยู่มาใช้ในการทำเครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวันรวมถึงเครื่องนุ่งห่มที่ขึ้นชื่อว่าผ้าทอพื้นบ้าน อันเป็นองค์ความรู้ที่มีกระบวนการสั่งสม สืบทอดจนเป็นภูมิแห่งความรู้ที่มีการสืบทอดแก่ชนรุ่นหลัง

ลักษณะของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญามีลักษณะเป็นนามธรรมอย่างน้อยต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

ความคิด เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่ร่างกายและนักมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการบงการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

ความรู้ มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปรากฏอยู่ในแนวคิด ทฤษฎี ญาณวิทยาที่นำด้วยทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่าความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้น ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

ความเชื่อ เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่งความเชื่อก็คือความศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา

ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของการจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

ความเห็น คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบแล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และจิตใจ

ความสามารถ หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและจิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชนย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับเนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้นความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ภายในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไขป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไปตามที่ตนเองหรือชุมชนต้องการ

ดังนั้น องค์ประกอบของภูมิปัญญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เกิดคุณค่าแก่ความภาคภูมิใจซึ่งได้แก่ ความคิดที่เกิดจากการจินตนาการจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคม ความรู้ อาจเกิดจากภูมิความรู้ที่ได้จากการทดสอบทดลองหลายครั้งจนได้ความรู้ที่แท้จริง ความเชื่อถืออันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีบาปบุญคุณโทษ และจิตวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้องกับค่านิยมที่คนในสังคมให้การยกย่องเชิดชูว่าเป็นสิ่งดีงาม ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้มีการสืบทอดแก่ลูกหลาน ความเห็นที่เกิดจากพิจารณารอบคอบจากชุมชนจนเกิดการยอมรับด้วยความจริงใจ ความสามารถอันเกิดจากพรสวรรค์หรือจากการฝึกฝนจนสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ ความฉลาดไหวพริบการแก้ไข เช่นกัน ย่อมเกิดขึ้นจากจินตนาการ ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และค่านิยม การสั่งสมประสบการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนสามารถสร้างองค์ความรู้และสังเคราะห์ใหม่ให้มีความก้าวหน้าและนำมาใช้งานได้ ตีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมาเป็น 3 ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คือ

1. ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันคือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช ธรรมชาติ
2. ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันในสังคมหรือในชุมชน
3. ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้

ความสำคัญของภูมิปัญญา

ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรู้และระบบความรู้ ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร

2. การสั่งสมและการกระจายความรู้ ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้น ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

3. การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

4. การสร้างสรรค์และปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยน ตลอดมา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ ที่ถ่ายทอดกันมา
2. ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติ สืบทอดกันมา

3. การประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย
4. แนวคิดหลักปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชนเป็นอิทธิพล ของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ 10 กลุ่ม ดังนี้

1. ด้านเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่สวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น
2. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เช่น การจัดสาน ทอ การช่าง การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น
3. ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น หมอสมุนไพร หมอยากลางบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอยาหม้อ
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การอนุรักษ์ป่าชายเลน
5. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน เช่น ผู้นำในการจัดการกองทุนของชุมชน ผู้นำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาล ผู้นำในการจัดระบบสวัสดิการ บริการชุมชน เป็นต้น
6. ด้านศิลปกรรม เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี การแสดง การละเล่นพื้นบ้าน นันทนาการ เป็นต้น
7. ด้านภาษาและวรรณกรรม เช่น ความสามารถในการอนุรักษ์ และสร้างผลงานด้านภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น การจัดทำสารานุกรมภาษา หนังสือโบราณ การฟื้นฟู การเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น
8. ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เช่น ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณีบุญ เป็นต้น

9. ด้านโภชนาการ เช่น ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์ และปรุงแต่งอาหารและยา ได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าบริการส่งออก ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก เป็นต้น

10. ด้านองค์กรชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มออมทรัพย์องค์กรด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มจักรสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มตีมีด ตีชวาน เครื่องมือที่ทำจากเหล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแบ่งตามลักษณะของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้คิดหรือ ได้รับการถ่ายทอดและถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ความรู้สึก ความนึกคิด ในการสร้างสรรค์แบบแผนของการดำเนินชีวิต รวมถึงการนำเทคโนโลยีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ภาพสะท้อนแนวคิดหลังสมัยใหม่

การพัฒนาทางสังคมไทยให้ก้าวรุดหน้าผ่านมุมมองเน้นการนำพาประเทศสู่ความทันสมัย ทำให้สังคมไทยถูกปรับเปลี่ยนจากสังคมประเพณีสู่สังคมทันสมัยแห่งโลกอุตสาหกรรม ด้วยการลอกแบบสำเร็จของการพัฒนาในวิถีชีวิตแห่งโลกตะวันตกที่เน้นการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาประเทศจึงวางอยู่บนแนวคิดของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่ให้ความสำคัญกับการสะสมเงินทุน และการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเป็นปัจจัยที่สำคัญและเป็นเงื่อนไขที่กำหนดความสัมพันธ์ทางสังคม และยังมีเชื่อมั่นว่าการพัฒนาประเทศในทิศทางนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการรังสรรค์คุณภาพชีวิตและสร้างสังคมที่ดี (ยศ สันตสมบัติ. 2539:27) ซึ่งส่งผลให้การยอมรับแผนพัฒนาที่มีแนวทางแห่งวัฒนธรรมสังคมตะวันตกกลายเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย อันเป็นการปรากฏให้เห็นชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมจากการที่รัฐประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการปรับเปลี่ยนประเทศสู่สังคมทันสมัย โดยมองว่ากลุ่มคนที่รวมตัวอยู่ห่างไกลจากสังคมเมืองหรือส่วนกลางที่เป็นศูนย์รวมของอำนาจรัฐ คือ สังคมชุมชน และยังสร้างวาทกรรมให้ภาพการมองชนบทว่าเป็นสังคมดั้งเดิมมีโครงสร้างทางสังคมมีลักษณะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ล้ำหลัง (ฉวีกรฤต ดิฐวิรุฬ. 2550: 3) ซึ่งส่งผลสู่ภูมิปัญญาถิ่นที่เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญในการแสดงถึงวิถีชีวิตของชาติพันธุ์

หากกล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุกแห่งล้วนมีจุดเริ่มต้นจากสัญญาตัญญูแห่งความอยู่รอดมนุษย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบตัว เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงการเมืองการปกครองของแต่ละยุคสมัย อันเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละท้องถิ่นให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งจากการพัฒนาประเทศตามกระแสสังคมตะวันตกที่ส่งผลกระทบสู่มรดกทางวัฒนธรรมอย่างที่มีรากฐานแนวคิดจากภูมิปัญญาของสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงจากกระแสการพัฒนาและทำให้ภูมิปัญญาเหล่านี้สูญหายไป อีกทั้งกระแสแนวคิดสังคมหลังสมัยใหม่แทรกซึมเข้าสู่กระบวนการคิดของสังคมไทยที่ต่อต้านกระแสโลกสมัยใหม่ที่ก่อให้เกิดผลกระทบจากความทันสมัยในด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งผล

ให้สังคมไทยได้เห็นความสำคัญกับภูมิปัญญาและศึกษาอย่างจริงจังจนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาของไทยกับนานาประเทศ เหตุผลที่สำคัญ คือ คนไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาจากกระแสการต่อต้านแนวคิดของโลกตะวันตก ซึ่งมีผลกระทบต่อแนวคิดและการดำรงชีวิตของโลกตะวันออก อีกทั้งการนำมาซึ่งเทคโนโลยีและสินค้าที่ทันสมัยเน้นวัฒนธรรมบริโภคนิยมนั้นส่งผลต่อศิลปวัฒนธรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ อย่างที่ทราบกันว่าสังคมไทยมีมรดกทางภูมิปัญญาที่สั่งสมไว้มากมายเพียงแต่ที่ผ่านมานั้นถูกมองข้ามคุณค่าความสำคัญ จากการตอบรับกระแสทุนนิยมตะวันตกและอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองจากภายนอก ซึ่งครอบงำความรู้สึกนึกคิดต่อเนื่องจนทำให้คนไทยลืมรากเหง้าแห่งภูมิปัญญาโดยพุ่งความสนใจไปยังวิทยาการสมัยใหม่ และพยายามปรับตัวเพื่อให้ทันสมัยตามโลกตะวันตกที่แพร่อิทธิพลขยายไปทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยก่อให้เกิดการชวนเชื่อในปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ โดยเฉพาะการผลิตและการบริโภคที่สนองความต้องการจนล้นเกินความจำเป็นและผลาญทรัพยากรสิ้นเปลืองไปอย่างรวดเร็ว จนสังคมไทยประสบภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจกระแสการต่อต้านโลกสมัยใหม่จึงได้แทรกซึมมาในสังคมไทยก่อให้เกิดการหันกลับมาองฐานแห่งการดำเนินชีวิตที่พึงพาธรรมชาติ อันเป็นภูมิปัญญาในการเอาตัวรอดและการสอดแทรกสุนทรียะแห่งการดำรงชีวิตให้ประจักษ์ต่อสังคมสมัยใหม่พร้อมหันกลับมาให้พื้นที่ของภูมิปัญญาแห่งชาติพันธุ์

จากการตื่นตัวของแนวคิดหลังสมัยใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในการตื่นตัวของกระแสต่อต้านความเป็นสมัยใหม่ เพื่อแสดงถึงการย้อนสู่ภูมิความรู้แห่งมนุษย์ที่นำธรรมชาติแวดล้อมรังสรรค์เป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งหากการพิจารณาให้ลุ่มลึกแล้ว ความเป็นสังคมสมัยใหม่ในยุคหลังสมัยใหม่นั้นการพัฒนาคนเพื่อให้ก้าวไปในอนาคตอย่างเหมาะสมและยั่งยืนนั้นไม่เพียงต้องเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่ หากต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อสร้างรากแก้วของชีวิตที่มั่นคงท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ เปรียบได้ดั่งการปรับตัวโดยการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานแห่งปัญญาของไทยกับแนวคิดสมัยใหม่แห่งโลกตะวันตก อันเป็นกระแสโลกาภิวัตน์ที่คนไทยจะต้องใช้สติปัญญาพิจารณาเลือกสรรแล้วว่ามีความเหมาะสมกับสังคมไทย

การประกาศวาทกรรมแห่งการเกิดสำนึกร่วมแห่งสังคมไทยในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น อาจเปรียบเหมือนฟางเส้นสุดท้ายที่สังคมไทยมองหาและไขว่คว้ายามที่ประสบปัญหาเพลิงพลา้ทางเศรษฐกิจในเวทีโลกาภิวัตน์ แต่สิ่งเหล่านี้เปรียบได้ดั่งสำนึกที่สังคมแสดงสัญชญาณแห่งการตื่นตัวที่เป็นพลังเพื่อโต้ตอบความต้องการเป็นสังคมสมัยใหม่ ซึ่งอาจเป็นก้าวที่สำคัญในการหันมาพัฒนารากเหง้าแห่งวัฒนธรรมและกระตุ้น การหันมาศึกษาทำความเข้าใจปฏิบัติการขับเคลื่อนอันเป็นพลวัตทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแห่งปัญญาในการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาธรรมชาติ ก่อเกิดความสามารถในการกระตุ้นให้สังคมไทยดำรงอยู่และก้าวเดินไปในสังคมโลกได้อย่างภาคภูมิ และยั่งยืน บนรากฐานภูมิปัญญาของตนเองเพื่อแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์บนรากฐานศิลปวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้าน

ผ้าทอพื้นบ้าน นับเป็นศาสตร์และศิลป์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาของคนไทยในแต่ละท้องถิ่น แฝงด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบสานต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน การทอผ้าในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน รูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอ มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญ คือ การสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งงานศิลปผสมผสานความปราณีตบรรจงอันเป็นการแสดงถึงสุนทรียะของผู้สร้างสรรค์ ประกอบกับการแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นศิลปะแห่งภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้า ที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ผ้าทอจึงเป็นมรดกทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีตที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

ภาพที่ 6 ภูมิปัญญาการทอผ้าขาม้า

ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นผลงานของความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคน อันเป็นความงามแห่งสุนทรียะที่เกิดขึ้นจากความปราณีตบรรจงบนรากฐานแห่งภูมิปัญญาของการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของคนในสมัยโบราณ และเกิดการสั่งสมประสบการณ์ ผ่านรูปทรงต่าง ๆ ที่แสดงถึงการเชื่อมโยงระหว่างการดำรงชีวิตกับธรรมชาติเข้าด้วยกันอย่างงดงาม

คุณค่าและศักยภาพภูมิปัญญาของผ้าทอพื้นบ้านมีหลัก 3 ประการ คือ เรื่องราวของ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์เรื่องราว ของกลุ่มชนพื้นบ้านที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น และ คุณค่าของฝีมือการสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยมือที่ชาวบ้านร่วมกันในชุมชน อันเป็นวิถีของการพึ่งพา ตนเองและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสามารถส่งผลให้เห็นได้ 7 ประการ ดังนี้

1. การใช้เส้นใยธรรมชาติ
2. การใช้สีธรรมชาติ
3. การทอด้วยกี่พื้นบ้านและใช้เครื่องมือที่พัฒนาเป็นเครื่องทุ่นแรงแบบพื้นบ้าน
4. การทำด้วยมือในทุกขั้นตอน มีพัฒนาการของฝีมือ
5. ผืนผ้าแสดงเรื่องราวและบอกลักษณะเฉพาะถิ่น
6. แสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์
7. กระบวนการผลิตมีความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (ประไพ ทองเชิญ, 2548 :

131)

สิ่งเหล่านี้ถือเป็นกระบวนการที่ได้จากการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติแวดล้อม ซึ่งกำหนด รูปแบบการดำเนินชีวิตรวมถึงการประกอบสร้างภูมิปัญญา เป็นผลให้เกิดงานศิลปหัตถกรรมที่ ตอบสนองความต้องการผ่านแนวคิดแห่งการพึ่งพาธรรมชาติแวดล้อม ที่ดำรงอยู่จากอดีตจนถึง ปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ที่สู่การกลับมาของการประกาศวาท กรรมแห่งสังคมหลังสมัยใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับรากฐานแนวคิดแห่งการพึ่งพาธรรมชาติและมรดก ทางวัฒนธรรมอันแสดงถึงชาติพันธุ์ ซึ่งหากกล่าวถึงความคิดที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ที่เป็นภูมิ ปัญญาในกระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอพื้นบ้านสามารถกล่าวถึงที่มาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความคิดเริ่มแรก คือ เกิดจากความคิดของผู้สร้างสรรค์โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการพบ เห็นสิ่งรอบตัว อาทิเช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดความคิดในการสร้างสรรค์ลวดลาย รวมถึงสีเส้น เพื่อใช้แทนสัญลักษณ์ต่างๆ ผ่านทางการร้อยเรียงเส้นใยผสมผสานกับความเชื่อของชาติ พันธุ์

2. ความคิดพื้นฐาน คือ เกิดจากความคิดที่ได้รับการพัฒนาจากความคิดขั้นพื้นฐาน โดย การพัฒนารูปแบบและลวดลายขึ้นซึ่งอาจอาศัยความคิดที่เป็นนามธรรม สร้างสรรค์รูปทรงให้เป็น รูปธรรมขึ้น เพื่อแสดงถึงแนวคิดและความเชื่อทางขนบธรรมเนียมประเพณีผ่านทางลวดลายบนผืน ผ้า

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ผ้าทอพื้นบ้านสามารถเล่าเรื่องราวความเป็นมาและความเชื่อ อัน เป็นคุณสมบัติที่สามารถแสดงประสบการณ์แห่งสุนทรีย โดยแฝงด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำรงชีวิต ความเชื่อ ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 เรื่องราวของ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ประเด็นที่ 2 เรื่องราวของกลุ่มชนพื้นบ้านที่มีลักษณะ เฉพาะถิ่น ประเด็นที่ 3 คุณค่าของฝีมือการสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยมือ ซึ่งทั้ง 3 ประเด็น เป็นวิถี ของการพึ่งพาตนเองภายใต้การล้อมรอบด้วยธรรมชาติที่เป็นต้นทางแห่งภูมิปัญญา และสามารถเป็น แนวทางในการวิเคราะห์สุนทรียะผลงานแห่งภูมิปัญญา โดยมองในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. เส้นใย ผ้าทอพื้นบ้านมีเส้นที่ตรงเส้นใยที่ใช้ในการทอผ้านั้นได้จากธรรมชาติ เนื่องจก การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นที่หาได้ทั่วไป แสดงให้เห็นถึงการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาเพื่อการ

สร้างสรรค์เครื่องนุ่งห่มเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ของภาคต่าง ๆ ซึ่งเส้นใยที่นิยมนำมาใช้ในการทอผ้าพื้นบ้าน คือ ฝ้ายและไหม เส้นใยที่ทอเป็นผืนผ้าสามารถเล่าเรื่องราวความเป็นมาแห่งถิ่นที่อยู่ โดยสังเกตจากลวดลายและความหนาของผ้า ยกตัวอย่างผ้าฝ้ายทอส่วนมากจะมีลายใหญ่ตามขนาดของเส้นใยฝ้าย สามารถบอกบอกได้ว่าเป็นผ้าของคนในท้องถิ่นที่มีอากาศเย็น เช่น ทางตอนเหนือของอีสาน ตรงกันข้ามกับทางตอนใต้ของภาคที่มีอากาศร้อน ผ้าพื้นเมืองก็จะเป็นผ้าไหมผืนบางที่มีลายทอขนาดเล็กตามใยไหม เป็นต้น

2. สี ผ้าทอพื้นบ้านสามารถแสดงถึงปัญญาในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการรังสรรค์สีจากสิ่งรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นสีจากแร่ธาตุ พืช และสัตว์ นำมาเป็นสีในการถ่ายทอดอันเป็นแต่แต้มสีสันให้แก่ผ้าแฝงด้วยเสน่ห์แห่งความรู้และความบังเอิญ ผ้าที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติแต่ละผืนสามารถบอกเล่าถึงกลุ่มชาติพันธุ์และความเชื่อ ยกตัวอย่าง ผ้าพื้นเมืองบ้านโปงลาง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผ้าไหมผืนบางสีสด เพราะชาวบ้านในท้องถิ่นมีเชื้อสายไทย-เขมรที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดสุรินทร์ ความนิยมในสีสนของผ้าจึงเน้นไปที่แม่สีหลักสามสี คือ เขียว เหลือง และแดง เป็นต้น โดยแต่ละท้องถิ่นจะมีเทคนิคและวิธีการในการได้มาซึ่งสีย้อมธรรมชาติต่างกันไปตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ แสดงถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านผสมผสานสุนทรียะในการคิดค้นวัตถุดิบธรรมชาติในการย้อมสี หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาในการย้อมสีเกิดขึ้นจากความบังเอิญอันก่อให้เกิดประสบการณ์แห่งสุนทรียะ

3. การทอด้วยกี่พื้นบ้าน และใช้เครื่องมือที่พัฒนาเป็นเครื่องทอแรงแบบพื้นบ้าน อันเป็นเครื่องมือที่ถูกคิดค้นและพัฒนาารูปแบบเพื่อความสะดวกในการใช้งาน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า อาจเรียกว่า กี่ หรือ ทูก พัฒนาจากหลักการเบื้องต้นที่ต้องการให้มีการขัดลวดลายกันระหว่างด้ายเส้นยืนกับด้ายเส้นพุ่ง โดยมีจำนวนเพียงพอที่จะทำให้เกิดเป็นผืนผ้าขึ้น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าประกอบด้วยอุปกรณ์ด้วยกัน 2 ส่วน คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมด้าย และอุปกรณ์สำหรับทอผ้า แต่ละท้องถิ่นจะมีรูปแบบที่ต่างกันบ้าง สิ่งที่สำคัญคือการสร้างลวดลายโดยผ่านการขัดกันระหว่างเส้นด้ายหรือเส้นใยที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญา ทำให้เกิดงานศาสตร์และศิลป์ผ่านลวดลายที่เกิดขึ้นจากการทอ

4. ทำด้วยมือในทุกขั้นตอน มีพัฒนาการของฝีมือ โดยการใช้เทคนิคการทอลวดลายที่มีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผ้าทอพื้นบ้านของไทยส่วนใหญ่จะใช้เส้นใยจากธรรมชาติ ทั้งฝ้ายและไหม โดยการใช้ประสบการณ์สร้างสรรค์ผลงานตั้งแต่การผลิตเส้นใย การย้อมสี การออกแบบ จนกระทั่งทอเป็นผืนผ้า สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการทำงานของคนเพียงคนเดียว เปรียบเสมือนศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ ที่ต้องใช้สุนทรียะในการให้ความ ความงามที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการพุ่งกระสวยหรือการกระแทกพันหรือสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ต้องอาศัยทักษะ ผู้สร้างจึงต้องมีประสบการณ์ในการทอผ้าที่ครอบคลุม รวมถึงกระบวนการคิดการแก้ปัญหาเพื่อได้มาซึ่งผ้าทอที่สมบูรณ์ อันเป็นเสน่ห์ของงานพื้นบ้าน

5. ผืนผ้ามีเรื่องราวบ่งบอกลักษณะเฉพาะถิ่น การทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองหลายแห่งยังคงทอลวดลายสัญลักษณ์ดั้งเดิม โดยเฉพาะในชุมชนที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์ ซึ่งกระจายตัวอยู่ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มกระจายไปทั่วทุกภาค แต่มีการแสดงความเชื่อและเอกลักษณ์เป็นกลุ่มเช่นกัน ได้แก่ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือและ

ภาคเหนือ รูปแบบของผ้าจะแตกต่างกันไปตามคตินิยม ความเชื่อและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของ เชื้อชาติและกลุ่ม อีกทั้งลวดลายและสัญลักษณ์บนผ้าทอ เชื่อกันว่ามีการเชื่อมโยงกับคติความเชื่อ ของคนไทยที่สืบทอดกันมา ซึ่งอาจเปรียบเทียบกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้กับลวดลายสัญลักษณ์ที่ ปรากฏอยู่ในศิลปะประเภทอื่น ในงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม หรือในตำนาน พื้นบ้านและวรรณกรรมต่าง ๆ

จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นภูมิปัญญาและงานศิลปะที่เกิดจากความคิด เนื่องจากเมื่อความคิด ต้องการมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ความคิดได้รวมตัวกันเป็นภาพอันเป็นนามธรรมเพื่อรอการถ่ายทอดให้ เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ศิลปะนั้นถือว่ามีประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิตและมนุษย์ หากพิจารณาผ้าทอ พื้นบ้านในมุมมองของศิลปะในศาสตร์แห่งสุนทรียศาสตร์ จะพบว่าลวดลายของผ้าทอพื้นบ้านมี ความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ การรู้จักใช้ส่วนประกอบพื้นฐานทางศิลปะ ได้แก่ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และหลักการทางศิลปะ จนเกิดความรู้สึกด้านความงาม พร้อมทั้งการทอดแทรก ความงามของรูปแบบที่แสดงให้เห็นที่ภาพที่มีความเข้าใจในรูปแบบที่ตัดทอน(Distortion) หรือ รูปแบบนามธรรม (Abstract) อันเป็นมุมมองของสุนทรียศาสตร์ที่สามารถพบเห็นได้ในผ้าทอพื้นบ้าน ที่นับว่าเป็นศาสตร์และศิลป์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ เป็นภูมิปัญญาที่แสดงถึงคุณค่าของ ประโยชน์ใช้สอย คุณค่าด้านความงามที่เป็นคุณลักษณะพิเศษที่สร้างความสมดุลของสีและสัดส่วน รวมถึงขนาดลวดลายที่มีจังหวะประสานต่อเนื่องเป็นระยะ ที่มีคุณค่าแห่งสุนทรียะของท้องถิ่นต่าง ๆ อีกทั้งคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นการสืบสานความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่แสดงถึงตัวตน และความอุดมสมบูรณ์แห่งภูมิแห่งความคิดและการสร้างสรรค์อันเป็นรากฐานแห่งสุนทรียะของการ สร้างสรรค์ ซึ่งผ้าขาวม้าก็เป็นภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นจากการเป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการ พัฒนารูปแบบ สี สัน ไปตามบริบท หากได้รับการพัฒนาแนวคิดทางด้านการออกแบบและการ สร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ ร่วมกับแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น ก็จะทำให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีส่งผลไปยังการพัฒนาอาชีพให้กับคนในชุมชน

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและ ความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการตัดสินใจและการกระทำ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีความ สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม และ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียง จึงหมายถึง เศรษฐกิจสมดุล เป็นการกลับสู่สมดุลของสังคม เศรษฐกิจ. จิตใจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความพอเพียง 7 ประการ คือ

- ครอบครัวพอเพียง
- จิตใจพอเพียง
- สิ่งแวดล้อมพอเพียง
- ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง
- ปัญญาพอเพียง
- ฐานวัฒนธรรมพอเพียง
- มีความมั่นคงพอเพียง

วัตถุประสงค์สำคัญของ เศรษฐกิจพอเพียง คือ การแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการทำมาหากินของประชาชน โดยวิธีเรียบง่าย อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศน์โดยรวมของธรรมชาติ ตลอดจนสภาพสังคมชุมชน และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบริบทของการพัฒนา

การพัฒนากรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในความหมายเชิงทฤษฎีของกลุ่มนักคิดต่างๆ พอสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาการดำรงชีวิตและดำรงชาติที่ก้าวพ้นเขตแดนความคิดแบบตะวันตกที่มีลักษณะเป็นเอกนิยมและทวินิยม แต่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นพหุนิยมที่ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีความขัดแย้ง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่เชื่อมโยงทุกมิติของวิถีชีวิตเข้าด้วยกัน จึงเป็นทฤษฎีแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ทั้งเป็นปรัชญาที่มองสถานการณ์โลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต มีความเป็นสากล เข้าใจง่าย และสามารถนำมาปฏิบัติได้ผลจริง จึงมีพลังสูงในการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขได้ตามอัตภาพที่เหมาะสมกับสถานะของตน โดยประยุกต์ใช้ได้กับการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตลอดเวลา ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งมีความสมสมัยในการขึ้นนำสังคมให้สามารถรอดพ้นวิกฤต และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้เป็นอย่างดี แนวคิดการพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงสามารถพิจารณาจำแนกออกได้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก ๆ ดังนี้

1. แนวคิดหลัก คือ แนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ แนวคิดการพัฒนาประเทศไทยให้สามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลกท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วได้อย่างมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี สงบสุขและสันติกับนานาประเทศ และเป็น สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน นั้น จำเป็นต้องทบทวนหา คุณภาพเชิงพลวัตใหม่ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิถีการพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางบนพื้นฐานความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจและสังคมในชนบทกับในเมือง เพื่อให้เกิดความสมดุลพอดีระหว่าง ความเข้มแข็งในการ

พึ่งตนเองของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในชนบทที่เป็นฐานรากของสังคมและความสมดุลในประโยชน์ของการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม กับ ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจในเมืองและความร่วมมือเป็นเครือข่ายพันธมิตรการพัฒนาทั่วประเทศต่างๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าประสงค์ คือ ให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีเป้าประสงค์การพัฒนาประเทศ จึงต้องมุ่งสร้างความสมดุลของวิถีการพัฒนาให้เกิดขึ้นในทุกมิติของการพัฒนาแบบองค์รวมที่มี คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เป็นการบูรณาการเชื่อมโยงทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมืองเข้าด้วยกัน รวมทั้งสร้างความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ขณะเดียวกันต้องสร้างความสมดุลของการพัฒนาระหว่างภายในประเทศกับโลกภายนอก โดยต้อง รู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากความผันผวนของกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถถ่วงรอกเลือกรับในสิ่งที่จะสร้างโอกาสการพัฒนาและป้องกันภัยคุกคามจากโลกภายนอก ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

3. หลักการ คือ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน การวางแผนยุทธศาสตร์และการดำเนินการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในทุกระดับ จะต้องยึดหลักการ ความพอเพียง ซึ่งมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ จำเป็นต้องใช้หลักความมีเหตุผล ในการคิดวิเคราะห์เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ โดยรู้จักประมาณคือ รู้เรา ว่าสถานะของประเทศเป็นอย่างไร มีจุดแข็งและจุดอ่อนในการพัฒนาเรื่องใดบ้าง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกยุคโลกาภิวัตน์คือ รู้เขา โดยต้องเข้าใจถึงโอกาสและภัยคุกคาม ข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อที่จะรู้จักเลือกรับหรือนำสิ่งที่ดีและมีความเหมาะสมมาประยุกต์ใช้และเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเป็นภัยคุกคามประเทศ

วิธีคิดอย่างมีเหตุผลดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงหรือใช้หลัก ความพอประมาณ ในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างสมดุล บนพื้นฐานความพอดีระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก และระหว่าง สังคมชนบทกับสังคมเมือง โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล และมีการเตรียมการจัดการความเสี่ยงด้วย ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พอเพียงพร้อมรับผลกระทบและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ

4. เงื่อนไขพื้นฐาน คือ ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ”

การขับเคลื่อนกระบวนการวางแผนและการพัฒนาทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามหลักการ ความพอเพียง นั้น จำเป็นจะต้องใช้ ความรอบรู้ ทั้งความรู้ในหลักวิชาและความรู้ในตัวคนที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิตจริงเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีความรอบคอบในการนำความรู้เหล่านี้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างรอบด้าน และนำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างระมัดระวัง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของวิถีชีวิตสังคมไทย เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างศีลธรรมทางจิตใจของคนในชาติในทุกภาคส่วนและทุกระดับ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ และนักธุรกิจเอกชน ให้มีสำนึกใน คุณธรรม มีจริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย ความเพียร คือ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญา ความรอบรู้และความรอบคอบ อันจะเป็น ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ดังนั้น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาชุมชนจึงเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา อยู่บนพื้นฐานของดุลยภาพเชิงพลวัต ที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง ขณะเดียวกันยอมรับความแตกต่างระหว่างระบบเศรษฐกิจและสังคมในชนบทกับในเมือง โดยมุ่งสร้างดุลยภาพการพัฒนา ระหว่าง ความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในฐานะฐานรากของสังคม และความสมดุลในประโยชน์ของการพัฒนา การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกินไปจนถึงการแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพ และทักษะวิชาการ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ละขั้นตอนเป็นลำดับ ในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีที่ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ภายในชาติและที่จะเรียนรู้จากโลกภายนอกด้วย การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวคิดในการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดด้านการออกแบบแฟชั่น เพื่อสร้างอาชีพให้กับชุมชนจากพื้นฐานอาชีพเดิมโดยการนำวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้และเกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผ้าขาวม้า

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น

แฟชั่นกับสังคม

แฟชั่น เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Fashion ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำนี้ว่า "สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง" เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม ซึ่งหากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่น หลายคนมีมุมมองลงไปในเรื่องของเครื่องแต่งกาย คำว่า "แฟชั่น" ในกระแสปัจจุบันนั้น แฟชั่นเครื่องแต่งกายจะมีพื้นที่ในกระแสความนิยมมากเป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะการยึดพื้นที่ในการบริโภคที่มีอัตราการซื้อหามากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคสามารถจับจ่ายได้ไม่ยากนักเพราะราคาไม่แพงจนเกินไป อีกทั้งกำลังซื้อของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการมีพื้นที่ของตัวเองอยู่บนกระแสของคำว่า "แฟชั่น" ดังนั้นแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแส

ความนิยมทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจมีกระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือภาษาในช่วงหนึ่งซึ่งเป็นไปตามกระแส

ภาพที่ 7 แนวคิดการออกแบบแฟชั่น แนวโน้มปี 2015

ที่มา : <https://www.wgsn.com> สืบค้นวันที่ 26 สิงหาคม 2556

วัฒนธรรมบริโภคในการเลือกบริโภคแฟชั่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ประเด็นที่สามารถพบเห็นได้อย่างชัดเจน คือ เรื่องของการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการตัดสินใจซื้อได้ง่ายและมีอำนาจใช้จ่ายสูง แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ซึ่งปรากฏเห็นได้จากการใช้เวลาว่างตามศูนย์การค้า หรือแหล่งช้อปปิ้ง รวมถึงการแสดงอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีการบริโภค เกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมบริโภคมีมุมมองทฤษฎีที่สำคัญ 3 ประการ

1. วัฒนธรรมบริโภคจำเป็นสำหรับการก่อตัวและขยายตัวของการผลิตสินค้าภายใต้ระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งก่อตัวให้เกิดการขยายตัวของวัฒนธรรมที่นิยมวัตถุดตามมา

2. วัฒนธรรมการบริโภคเป็นมุมมองตามกรอบคิดของสังคมวิทยา ความพึงพอใจที่ได้จากการครอบครองสิ่งของนั้นถูกตีกรอบโดยโครงสร้างสังคมว่าจะสามารถเข้าถึงสินค้านั้น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด และความพอใจในสินค้ายังสัมพันธ์กับสถานภาพซึ่งการบริโภคเป็นเรื่องของการมุ่งแสดงและรักษาความแตกต่างทางชนชั้นภายใต้บริบทของสังคม

3. อารมณ์ความรู้สึกพึงพอใจที่ได้รับจากการบริโภค เป็นความฝันและความปรารถนาในจินตนาการแห่งวัฒนธรรมบริโภคที่เติมเต็ม มุ่งเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งทางกายและสุนทรียะ

การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมบริโภคแฟชั่นในฐานะการเป็นวัฒนธรรม เกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติจากการผลิตที่แพร่หลายขึ้นของการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ทุนนิยม ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมบริโภคยังถูกเสริมด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสังคมปัจจุบัน ที่ประสิทธิผลในการผลิตเป็นการ

เสริมสร้างความยุ่งเหยิงของการใช้สินค้าเพื่อแสดงสถานภาพความเป็นกระแสแฟชั่น รวมทั้งการมองข้ามเส้นแบ่งของศิลปะชั้นสูงกับศิลปะเพื่อมวลชนที่นักคิดบางคนให้ความเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมแบบหลังสมัยใหม่ หรือเรียกว่า Postmodernism

หากกล่าวถึงผ้าผ้าทอพื้นบ้านกับวงการแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่า แฟชั่นไทยในรอบสิบปีที่ผ่านมาพบว่า ผ้าทอร่วมสมัยได้รับความสนใจจากศิลปินนักออกแบบผ้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยมีผลงานที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับวงการผ้าไทยสู่ระดับต้น ๆ ของประเทศ แม้ว่าวงการแฟชั่นผ้าทอพื้นบ้านจะเป็นที่ยอมรับในตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น แต่ความนิยมในการเลือกซื้อสินค้าของคนไทยกลับไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร หากวิเคราะห์ถึงปัญหาประเด็นสำคัญ คือ กระแสนิยมแฟชั่นจากต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทในสังคมซึ่งเข้ามาสู่เมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น โดยที่ผ่านมามาประเทศไทยได้มีการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์และสนับสนุนสินค้าไทยไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่านิยมแห่งสุนทรีย์ในงานภูมิปัญญาอย่างผ้าทอพื้นบ้าน ถูกดุดกลืนไปกับกระแสค่านิยมต่างชาติได้อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันมีการพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านทั้งในด้าน วัสดุ รูปแบบ และกระบวนการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ส่งผลให้สุนทรีย์แห่งการสร้างสรรค์ด้วยมือแบบดั้งเดิมค่อย ๆ เลือนหาย ทั้งในด้านการเก็บเกี่ยววัตถุดิบ การปั่นด้าย การย้อมสี รวมถึงการทอผ้า สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างความรวดเร็วในการผลิตและมาตรฐานของผ้า การทอเพื่อการค้าเกิดขึ้นภายใต้การผสมผสานงานศิลปะของช่างทอกับการสนองความต้องการของผู้บริโภค การทอผ้าจึงยึดหลักการผลิตผืนผ้าตามวิถีดั้งเดิมพร้อมปรับเปลี่ยนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับการบริโภคในสังคมของความทันสมัย ในแง่ของความสวยงาม การประกอบลวดลาย รูปแบบการถักทอ (จุฑารัตน์ ตั้งสมบูรณ์. 2547:74)

ภาพที่ 8 ลวดลายผ้าซิ่นตีนจก

ที่มา : http://www.laksanathai.com/book4/LargeImages/126_03.jpg

สืบค้นวันที่ 26 สิงหาคม 2556

งานพื้นบ้านเป็นกระบวนการทัศน์แห่งศาสตร์และศิลป์เกิดการปรับตัวเพื่อการเข้าสู่กระแสแฟชั่น ผ้าทอพื้นบ้านจึงพัฒนาแนวคิดในการฟื้นฟูเพื่อการกลับสู่การเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต แต่การปรับตัวเพื่อการมีสุนทรียะตามกระแส อาจจำเป็นต้องอิงกระแสการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม โดยการปรับรูปแบบ ลวดลาย สี สัน หรือการสร้างสรรคเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผ้าทอพื้นบ้านมีความร่วมสมัยและเป็นที่ต้องการของกลุ่มบุคคลในสังคม สิ่งเหล่านี้สร้างให้เกิดสุนทรียะในมุมมองที่แตกต่างจากภูมิปัญญาหรือไม่ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องผสมผสานสุนทรียะอันเป็นรากฐานของความงามของภูมิปัญญาที่เกิดจากการประสานธรรมชาติและความเชื่อสู่การปรับตัว เพื่อให้ผ้าทอพื้นบ้านแสดงความงามแห่งสุนทรียะในกระแสสังคมของการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ให้คุณค่าของสุนทรียะพื้นบ้านสูญไปกับพัฒนาสู่กระแสแฟชั่น

จากข้อมูลข้างต้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นพร้อมกับการที่เงินทุนจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาลงทุนภายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญได้นำวัฒนธรรมทุนนิยมที่เน้นการบริโภคเข้ามา วัฒนธรรมบริโภคนิยมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชนชั้นกลางในสังคมไทยและค่อยๆ แพร่เข้าไปสู่ชาวบ้านในชนบท โดยผ่านสื่อต่างๆ และแรงงานที่อพยพมาทำงานในเมือง ผลของวัฒนธรรมดังกล่าว ได้ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีการบริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่างๆ เช่น การซื้อบ้านหลังใหญ่ รถยนต์ราคาแพง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การแสวงหาความสุขจากการบริโภควัตถุ รวมถึงการบริโภคสินค้าตามกระแสแฟชั่น ฯลฯ

แฟชั่นกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จากหลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้้นำให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัย

การออกแบบเครื่องแต่งกาย หมายถึง การออกแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นการสร้างสรรค์ไปตามแนวคิดของนักออกแบบ โดยอาศัยแนวความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับบริบททางสังคม หรือแนวโน้มแฟชั่น ซึ่งแนวคิดในการสร้างสรรค์อาจเกิดขึ้นใหม่หรือการดัดแปลงจากเครื่องแต่งกายที่เป็นที่นิยมอยู่หรือเคยได้รับความนิยมมาในอดีต

การออกแบบเครื่องแต่งกายเกิดขึ้นมาเมื่อมนุษย์ถือกำเนิดขึ้นโดยเกิดจากการดำรงชีวิตไปตามบริบท ร่วมกับการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิตร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายในแต่ละยุคสมัย

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ใบหญ้า หนังสัตว์ ขนนก ดิน สีต่างๆ ฯลฯ มนุษย์บางเผ่าพันธุ์รู้จักการใช้สีที่ทำมาจากต้นพืช โดยนำมาเขียนหรือสีกตามร่างกายเพื่อใช้เป็นเครื่องตกแต่งแทนการใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกาย ต่อมามนุษย์มีการเรียนรู้ ถึงวิธีที่จะดัดแปลงการใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากธรรมชาติให้มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการแต่งกาย เช่น มีการผูก มัด สาน ถัก ทอ อัด ฯลฯ และมีการวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึง

การรู้จักใช้วิธีการตัดเย็บ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบเครื่องแต่งกายแตกต่างกัน ดังนี้

1. สภาพภูมิอากาศ ประเทศที่อยู่ในภูมิภาคแถบเส้นอาร์คติก ซึ่งมีอากาศที่หนาวเย็นมาก มนุษย์ในแถบภูมิภาคนี้จะสวมเสื้อผ้าซึ่งทำมาจากหนังหรือขนของสัตว์ เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ส่วนในภูมิภาคที่มีอากาศร้อนอบอ้าว เสื้อผ้าที่สวมใส่จะทำจากเส้นใย ซึ่งทำจากฝ้าย แต่ในทวีปอัฟริกา เสื้อผ้าไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันจากสภาพอากาศ แต่เขากลับนิยมใช้พวกเครื่องประดับต่างๆที่ทำจากหินหรือแก้วสีต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาตินำมาตกแต่งร่างกาย เพื่อใช้เป็นเครื่องรางหรือเครื่องป้องกันตัว

2. ศัตรูทางธรรมชาติ ในภูมิภาคเขตร้อน มนุษย์จะได้รับความรำคาญจากพวกสัตว์ปีก ประเภทแมลงต่างๆ จึงหาวิธีขจัดปัญหาโดยการใช้โคลนพอกร่างกายเพื่อป้องกันจากแมลง ชาวฮาวาย เอี้ยน แถบทะเลแปซิฟิก สวมกระโปรงซึ่งทำด้วยหญ้า เพื่อใช้สำหรับป้องกันแมลง แต่ก็ได้กลายเป็นที่เก็บแมลงเสียมากกว่า ชาวพื้นเมืองโบราณของญี่ปุ่นรู้จักใช้กางเกงขายาว เพื่อป้องกันสัตว์และแมลง

3. สภาพของการทำงานและอาชีพ หนังสัตว์และใบไม้สามารถใช้เพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอก เช่น การเดินป่าเพื่อหาอาหาร มนุษย์ก็ใช้หนังสัตว์และใบไม้เพื่อป้องกันการถูกหนามเกี่ยว หรือ ถูกสัตว์กัดต่อย ต่อมา สามารถนำเอาใยจากต้นแฟล็กซ์ (Flax) มาทอเป็นผ้าที่เรียกกันว่า ผ้าลินิน เมื่อความเจริญทางด้านวิทยาการมีมากขึ้น ก็เริ่มมีสิ่งทีผลิตเพิ่มขึ้นอีกมากมายหลายชนิด สมัยศตวรรษที่ 19 เสื้อผ้ามีการวิวัฒนาการเพิ่มมากขึ้น มีผู้คิดประดิษฐ์เสื้อผ้าพิเศษ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานประเภทต่างๆ เช่น กลาสีเรือล่าปลาวาฬ คนงานเหมืองแร่ เกษตรกร คนงานอุตสาหกรรม ข้าราชการทหาร ตำรวจ พนักงานดับเพลิง เป็นต้น อันตรายต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างปฏิบัติงาน ทำให้ความต้องการของมนุษย์ในด้านเสื้อผ้ามีมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันนี้ เสื้อผ้าที่ผลิตขึ้นมานั้นได้มีการปรับปรุงและตกแต่งพิเศษเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับอาชีพต่างๆ เช่น ให้มีความคงทนต่อสารเคมี ทนต่อพิษ และ อุณหภูมิ นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งพิเศษอื่นอีก อาทิเช่น ทนต่อการซักและทำความสะอาด ไม่เป็นสื่อไฟฟ้า ไม่ดูดซึมน้ำ และไม่เป็นตัวนำความร้อน เป็นต้น

4. ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา เมื่อมนุษย์มีสติปัญญามากยิ่งขึ้น มีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชน และจากการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะนี้เอง จึงจำเป็นต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ ในอันที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน จากการปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมาในที่สุดได้กลายมาเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมขึ้น

ในสมัยโบราณ เมื่อมีการเฉลิมฉลองประเพณีสำคัญต่างๆ เช่น การเกิด การตาย การเก็บเกี่ยวพืชผล หรือเริ่มมีการสังคมกับกลุ่มอื่นๆ ก็จะมีการประดับหรือตกแต่งร่างกาย ให้เกิดความสวยงามด้วยเครื่องประดับต่างๆ เช่น ขนนก หนังสัตว์ หรือทาสีตามร่างกาย มีการสักหรือเจาะ บางครั้งก็วาดลวดลายตามส่วนต่างๆของร่างกาย เพื่อแสดงฐานะหรือตำแหน่ง ซึ่งในปัจจุบันก็ยังยมีหลงเหลืออยู่ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นชาวพื้นเมืองของประเทศต่างๆ ศาสนาก็มีบทบาทสำคัญในการแต่งกายด้วยเหมือนกัน ในสมัยสงครามทางศาสนา เช่น ? สงครามครูเสด ? ซึ่งเป็นสงครามที่ยืดเยื้อนานกว่า 300 ปี การสงครามที่ยาวนานทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างข้าศึกเกิดขึ้น ทำให้ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันตามมา

5. ความต้องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ธรรมชาติของมนุษย์เมื่อเจริญเติบโตขึ้นย่อมมีความต้องการความสนใจจากเพศตรงกันข้าม โดยจะมีการแต่งกายเพื่อให้เกิดความสวยงาม มีการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องเสื้อผ้ามากยิ่งขึ้น ผู้ที่ทำหน้าที่สนองความต้องการนี้ได้ดีที่สุดก็คือ นักออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งได้พยายามออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับของสังคมและเศรษฐกิจของผู้สวมใส่

6. เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม สถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ แต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป สังคมทั่วไปมีหลายระดับชนชั้น มีการแบ่งแยกกันตามฐานะทางเศรษฐกิจ เช่น ชนชั้นระดับเจ้านาย ชาวบ้าน และกรรมกร การแต่งกายสามารถบอกได้ถึงสถานภาพทางสังคมของผู้สวมใส่ได้อีกด้วย

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบ หมายถึง กระบวนการที่สนองความต้องการในสิ่งใหม่ๆ ของมนุษย์ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด และมีความสุขสบายมากขึ้น การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน ที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานร่วมกันโดยการออกแบบนั้นถือว่ามีคุณค่าต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

1. คุณค่าทางกาย คุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางด้านร่างกาย คือคุณค่าที่มีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรง เช่น โถงไม้สำหรับโถงน้ำ แก้วไม้สำหรับใส่ น้ำ ยานพาหนะมีไว้สำหรับเดินทาง บ้านมีไว้สำหรับอยู่อาศัย เป็นต้น

2. คุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึก คุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางอารมณ์ความรู้สึกเป็นคุณค่าที่เน้นความชื่นชอบ พึงพอใจ สุขสบายใจ หรือ ความรู้สึกนึกคิดด้านอื่น ๆ ไม่มีผลทางประโยชน์ใช้สอยโดยตรง เช่น งานออกแบบทางทัศนศิลป์ การออกแบบ ตกแต่ง ใบหน้าคุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึกนี้ อาจจะเป็นการออกแบบ เคลือบแฝงในงานออกแบบ ที่มีประโยชน์ทางกายก็ได้ เช่น การออกแบบตกแต่งบ้าน ออกแบบตกแต่งสนามหญ้า ออกแบบตกแต่งร่างกาย เป็นต้น

3. คุณค่าทางทัศนคติ คุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางทัศนคติ เน้นการสร้างทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้พบเห็น เช่น อนุสาวรีย์สร้างทัศนคติให้รักชาติ กล้าหาญ หรือทำความดี งานจิตรกรรมหรือประติมากรรมบางรูปแบบ อาจจะ แสดงความกตัญญูตักเตือน เพื่อเน้นการระลึกถึงทัศนคติที่ดีและถูกควรในสังคม เป็นต้น

ดังนั้นพื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้าต้องอาศัยพื้นฐานการออกแบบในการสร้างสรรค์รูปแบบให้เกิดความสมดุลโดยยึดหลักองค์ประกอบพื้นฐานที่จำเป็นต่องานออกแบบทุกประเภท เพื่อสร้างให้เกิดรูปทรงหรือรูปแบบที่สมบูรณ์ ได้แก่ เส้น (Line) สี (Color) ที่ว่าง (Space) รูปแบบหรือรูปร่าง (Form) พื้นผิว (Texture) เส้นกรอบนอก (Silhouettes) นอกจากนี้การออกแบบเสื้อผ้านอกจากจะยึดหลักการออกแบบเบื้องต้นแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการใช้เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปร่างและรูปทรงที่แตกต่างกันออกไปของผู้สวมใส่ อันเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญต่อนักออกแบบเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการออกแบบเสื้อผ้าจะมีความแตกต่างกับงานออกแบบชนิดอื่น เพราะการออกแบบเสื้อผ้านั้นนอกจากจะเป็นการสร้างสรรครูปแบบผลงานตามแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องให้เหมาะสมกับ

รูปร่างและบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ เทคนิคการออกแบบเสื้อผ้าจึงมีความสำคัญในการออกแบบโดยสรุปได้ดังนี้

สี มีความสำคัญในการออกแบบเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสีทำให้สะดุดตาและจะเป็นสิ่งแรกที่มองเห็น ซึ่งหากนักออกแบบมีความชำนาญในการเลือกใช้สีที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพหรือแนวคิด รวมไปถึงแนวโน้มแฟชั่นก็จะเป็นการส่งเสริมงานออกแบบให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยหลักการใช้สีกับงานออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งนักออกแบบต้องทำความเข้าใจในแม่สีและวงจรสีเบื้องต้นเพื่อการประยุกต์ใช้ในงานออกแบบและการใช้เทคนิคการใช้สีในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนอกจากการศึกษาเกี่ยวกับแม่สี วงจรสีและวรรณะของสีแล้ว นักศึกษาควรได้รู้จักประเภทต่างๆของสีในงานศิลปะด้วย ทั้งนี้เพราะว่าถ้านักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องของสียิ่งมากขึ้นก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างถูกต้องตาม โอกาส และความต้องการ ซึ่งผู้เรียนเองต้องอาศัยการฝึกฝนพอสมควร ในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ความรู้เรื่องสีประเภทต่างๆไปใช้ เพราะถ้าหากขาดการฝึกฝนที่ดีแล้วผลงานก็จะออกมาไม่น่ามอง ดังนั้นการศึกษาถึงประเภทต่างๆของสีจึงมีความจำเป็น ซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนที่เป็นพื้นฐานความรู้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ค่าความเข้มหรือน้ำหนักของสี สีต่างๆที่เกิดขึ้นในวงจรสีหากเรานำมาเรียงน้ำหนักความอ่อนแก่ของสีหลายสี เช่น ม่วง น้ำเงิน เขียวแกมน้ำเงิน เขียว และเหลืองแกมเขียว หรือม่วง แดง แดงส้ม ส้ม ส้มแกม เหลือง และเหลือง หรือเรียกว่าค่าในน้ำหนักของสีหลายสี (Value of different color) สำหรับค่าความเข้มอีกประเภทหนึ่งเกิดจากการนำสีใดสีหนึ่งเพียงสีเดียวแล้วนำมาไล่น้ำหนักอ่อนแก่ในตัวเอง เราเรียกว่าค่าน้ำหนักสีเดียว (Value of single color) ซึ่งถ้าผู้เรียนฝึกฝนได้เป็นอย่างดีแล้ว สามารถนำความรู้จากการไล่ค่าน้ำหนักนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากในการสร้างงานจิตรกรรม

2. สีตัดกัน หรือสีตรงข้าม สีตัดกันหรือสีตรงข้ามก็คือสีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงจรสีนั่นเอง การที่เราจะทราบว่าสีคู่ใดเป็นสีตรงข้ามกันอย่างแท้จริงหรือไม่ ให้นำเอาสีคู่ นั้นมาผสมกันดู ถ้าผลการผสมกันออกมาเป็นสีกลางนั้นหมายถึงว่าสีคู่ นั้นเป็นคู่สีตัดกันอย่างแท้จริง ตัวอย่างสีคู่ตัดกันมีดังนี้ สีเขียวเหลือง กับ สีม่วงแดง สีเขียว กับ สีแดง สีเขียวแก่ กับ สีแดงส้มสีน้ำเงิน กับ สีส้ม สีม่วงน้ำเงิน กับ สีเหลืองส้ม สีดังตัวอย่างนั้นเป็นคู่สีที่ตัดกันซึ่งการใช้สีตัดกันในการสร้างงานศิลปะนั้นต้องมีหลักเกณฑ์พอสมควร หากใช้อย่างไม่รู้หลักการแล้วจะทำให้การสร้างสรรคผลงานออกมาไม่น่ามอง ขัดต่อหลักการทางศิลปะ อีกด้วย การสร้างงานศิลปะที่มีแต่สีกลมกลืนโดยไม่นำสีที่ตัดกันไปใช้ บางครั้งทำให้ภาพดูน่าเบื่อหากนำสีตัดกันไปใช้จะทำให้ภาพดูมีความสดใสหรือน่าสนใจ

3. สีเอกรงค์ คือสี สีเดียวหรือสีที่แสดงออกมาเด่นเพียงสีเดียว ซึ่งเหมือนว่าจะคล้ายคลึงกับสีส่วนรวมหรือสีครอบงำ แต่ที่จริงแล้วสีทั้งสองชนิดมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป สีส่วนรวมนั้นสีที่ใช้อาจเป็นสีสด หรือสีที่ลดค่าลงไปแล้ว แต่สีเอกรงค์ต้องใช้สีใดสีหนึ่งเป็นสีสดยืนพื้นเพียงสีเดียวแล้วลดค่า น้ำหนักอ่อนแก่ ในระยะต่างๆ เป็นต้น หลักเกณฑ์คือ เมื่อเอาสีที่สดใสเป็นจุดเด่นของภาพแล้ว สีที่เป็นส่วนประกอบรอบๆต้องลดค่าความสดลงแล้วนำเอาสีที่จุดเด่นนั้นไปผสมด้วยบ้างทุกๆ แห่งในภาพ ข้อสำคัญคือ สีที่จะนำมาประกอบนั้นจะใช้สีกี่ก็ตาม แต่โดยมากนิยมใช้ไม่เกิน 5 สี โดยนำเอามาจากวงจรสีด้านหรือวรรณะใดวรรณะหนึ่ง ไม่นิยมนำมาจากสองวรรณะ รวมทั้งสีที่ต้องการใช้เป็นสียืนพื้น (เอกรงค์) ด้วย เพราะสีที่อยู่ในด้านหรือวรรณะเดียวกันจะผสมกลมกลืนกันง่าย

กว่า ตัวอย่างเช่น ถ้าเลือกสีมา 6 สีจากวงจรสีคือ เหลือง ส้ม แสด แดงชาด แดงเลือดนก และม่วงแดง เมื่อนักเรียนจะทำเอกรงค์ของสีเหลือง ก็ใช้สีเหลืองเป็นหลักหรือสีเด่น วางจุดใดจุดหนึ่งของภาพแล้วนำสีอื่นๆข้างต้นมาลดค่าหรือความสดใสลง(neutralized) โดยการนำเอาสีตรงข้ามของแต่ละคู่มาผสมลงไปพอสมควร เมื่อจะระบายก็นำเอาสีเหลืองที่เป็นสียืนพื้นเข้ามาผสมด้วยเล็กน้อยก็จะได้สีเอกรงค์ของสีเหลืองตามที่เราต้องการ การสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยสีเอกรงค์นี้จะได้ผลงานที่งดงามเพราะโครงสร้างสีจะดูไม่รุนแรง เพราะว่าจะมีมีเรื่องสีตัดกันเข้าไปผสม และสีแต่ละวรรณะก็ไม่เข้าไปปะปนซึ่งกันและกัน นับว่าเป็นงานศิลปะที่มีโครงสร้างประณีต ผลงานชิ้นเด่นๆของโลกก็ใช้วิธีการนี้เช่นกัน ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของสีเอกรงค์คือ โครงสร้างจะละเอียดละไม ไม่เบื่อง่ายเหมือนกับการใช้สีหลายสีมาผสมผสานกัน

4. สีส่วนรวม หรือสีครอบงำหมายถึงสีใดสีหนึ่งที่มีจำนวนมากกว่าสีอื่นในพื้นที่หรือภาพนั้นๆ เช่น ภาพต้นไม้ที่เรามองเห็นเป็นสีเขียว แต่ความจริงแล้วในสีเขียวของต้นไม้ นั้นอาจมีสีอื่นประกอบอยู่ด้วยเช่น สี เขียวอ่อน สีเหลือง สีน้ำตาล เป็นต้น งานจิตรกรรมทั้งแนวปัจจุบันและสมัยใหม่ล้วนแล้วแต่ต้องใช้อิทธิพลของสีส่วนรวมเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งสิ้น แม้ว่าสีอื่นจะเด่นชัดในบางส่วนของภาพก็ตาม สีส่วนรวมหรือสีครอบงำนี้จะช่วยทำให้ภาพมีเอกภาพและสมบูรณ์ขึ้น ตัวอย่างเช่น ภาพเขียนของศิลปินชาวอิตาลีเลียนสมันโรธาน มักจะใช้สีเหลืองหรือสีน้ำตาลเป็นสีครอบงำทั้งหมดภายในภาพแทบทุกชิ้น ทั้งนี้ไม่จำกัดเฉพาะสองสีที่ยกตัวอย่างมาเท่านั้นอาจเป็นสีกลุ่มอื่น ๆ ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สร้างสรรค์

5. ระยะเวลาของสี เมื่อกล่าวถึงระยะเวลาของสี นั้นก็หมายถึงรวมถึงระยะเวลาใกล้ของแสงเงาที่เกิดแก่วัตถุนั้น ๆ ด้วย ซึ่งหลักการของน้ำหนักใกล้ไกลของวัตถุคือ วัตถุที่ใกล้ตา แสงเงาจะสว่างจัดชัดเจน และเมื่อระยะเวลาไกลออกไปทั้งแสงและเงาก็จะจางลงไปด้วย ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะระยะไกลนั้นจะมีเรื่องของบรรยากาศเข้ามากรองทั้งแสงและเงาให้จางลง ระยะยิ่งไกลออกไปแสงเงายิ่งจางไป จางไป จนกลายเป็นภาพแบนราบ ตัวอย่างเช่นภาพเขียนทิวทัศน์ที่มีฉากหลังเป็นทิวเขา เราจะเห็นว่าทิวเขานั้นจะเป็นสีจางๆแบนๆไม่มีแสงเงาเพราะถูกบรรยากาศเข้ามาเกี่ยวข้อง ระยะใกล้ไกลของสี (Perspective of Color) มีหลักเกณฑ์ที่พอสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุที่มีสียิ่งไกลออกไป สีของวัตถุก็ยิ่งใกล้เป็นสีกลางเข้าไปทุกที
2. น้ำหนักของวัตถุที่มีสี เมื่อไกลออกไป ก็ยิ่งจางลงกลายเป็นสีกลางและ น้ำหนักก็อ่อนลงด้วย ถ้ามีส่วนที่เป็นแสงสว่าง ก็จะมีดมัวลง เงาก็จะจางลง และค่อยๆปรับลงจนไม่มีน้ำหนัก
3. วัตถุที่มีสีตามระยะใกล้ไกล แสงเงาแสงเงาจะมีลักษณะดังตัวอย่าง เช่น พุ่มไม้ที่มีสีเหลืองเขียวที่มีพีชปกคลุมเมื่อถูกแสงจัดๆ เงาจะออกไปทางสีม่วงแดง เมื่อระยะเวลาไกลออกไปเงาจะเป็นสีที่ค่อนข้างไปทางน้ำเงิน และเมื่อไกลจนเห็นระยะลิบๆ เงาจะกลายเป็นสีเขียว

นอกจากการใช้สีเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับรูปแบบเครื่องแต่งกายแล้ว การให้ความสำคัญของลักษณะรูปร่างของคนทุกคนมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน เช่น บางคนก็สูงผอม อ้วนเตี้ย บางคน รูปร่างส่วนบนใหญ่ ส่วนล่างเล็ก บางคนตั้งแต่ส่วนสะโพกลงไปจะใหญ่มาก ฯลฯ แต่สำหรับคนที่รูปร่างสมส่วนนั้นสามารถสวมใส่เสื้อผ้าได้หลากหลายรูปแบบ แต่สำหรับคนที่รูปร่างไม่สมส่วน

ต้องมีการสวมใส่เสื้อผ้าที่อำพรางสัดส่วนเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีในการสวมใส่เสื้อผ้า ดังนั้นการใช้เส้นในการลวดลายจึงเป็นเทคนิคหนึ่งที่นักออกแบบควรศึกษาเพื่อใช้ในการประยุกต์ผลงาน ได้แก่

การลวดลายโดยการใช้เส้นตั้ง (Vertical lines) การใช้เส้นตั้งที่แบ่งรูปทรงออก 3 ส่วน ให้ส่วนกลางกว้างกว่าส่วนริมจะดูเอวเล็กได้ หรือเส้นตั้งคู่ที่อยู่ตรงกลางตัวตลอดจะดูสูงกว่าเส้นเกล็ดที่อยู่ช่วงกลางตัว ระดับเอว จะดูเอวเล็ก เส้นเกล็ดที่ยาวจากเอวถึงช่วงล่างจะดูเอวเล็กและช่วงล่างยาว เส้นเกล็ดตั้งที่อยู่ครึ่งตัวบนจะช่วยให้เอวเล็กและสูง เส้นเกล็ดที่ยาวตลอดลำตัวจะดูทั้งเอวเล็กและตัวสูงกว่าการใช้เส้นในแนวตั้งที่ติดต่อกันไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีอะไรมาขัดขวาง จะให้ความรู้สึกต่อสายตาในด้านความสูงและแคบถ้าใช้กับการแต่งกายของผู้หญิงที่มีรูปร่างสูงก็จะดูสูงและผอมยิ่งขึ้น ถ้าจะสวมใส่ก็ควรจะมีเข็มขัดหรือเส้นตามแนวขวางมาขัดบ้างเพื่อให้ไม่ดูสูงยาวจนเกินไปถ้าคนที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ยใช้เส้นตามแนวตั้งมาตกแต่งในเสื้อผ้าจะดูดีกว่าใช้เส้นแนวขวางจะทำให้ดูไม่เตี้ยและไม่อ้วนเกินไป

การลวดลายโดยการใช้เส้นตามแนวนอน (Hozontal lines) การใช้เส้นในแนวนอนหรือตามขวางในเสื้อผ้าจะทำให้รูปร่างดูกว้างและสั้นลง เส้นที่เกิดจากการตกแต่งของ Yokes ผ้าคาดเอว แนวของกระเป๋ แนวของตะเข็บที่เป็นแถบคาดตามขวาง การใช้แนวเส้นตามขวางจะใช้ได้ดีกับคนที่มีรูปร่างสูงได้สัดส่วนหรือเด็กวัยรุ่นก็ใช้ได้คนที่มีรูปหน้ายาวหรือหน้ารูปไข่จะใช้เสื้อที่เป็นคอสี่เหลี่ยมได้ดีกว่าใส่เสื้อคอรูปตัว V

การลวดลายโดยการใช้เส้นตามแนวทแยง (Diagonal lines) เส้นทแยงที่ใช้ในเสื้อผ้าจะทำให้ส่วนต่าง ๆ ตรงส่วนนั้นดูมีความยาวมากขึ้นหรือใช้เพื่อการเน้นเส้นทแยงที่เป็นแนวเส้นของรูปคอ V จะใช้ได้ดีกับคนที่มีรูปหน้ากลม หรือเส้นทแยงจากไหล่ถึงเอวทำให้ดูเอวเล็กเส้นทแยงที่เป็นแนวตะเข็บต่อเสื้อเป็นเส้นตกแต่งจากเอวมารวมกันที่ตรงกลางหน้าท้องจะทำให้ดูตัวสูงขึ้นเส้นทแยงจากไหล่ทั้งสองข้างแล้วมาบรรจบกันที่เอวด้านหน้าแล้วแยกออกไปทางสะโพกจะทำให้เอวดูเล็กลงหรือเส้นทแยงจากไหล่ทั้งสองมาบรรจบที่เอวจะทำให้ดูตัวสูงขึ้น

สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้าที่มีความจำเป็นในการออกแบบ นักออกแบบควรคำนึงถึงเพื่อให้รูปแบบของเสื้อผ้ามีความเหมาะสมและมีรูปทรงที่สมบูรณ์ตามแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญที่นักออกแบบพึงปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ของผลงานที่แตกต่างและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

การเลือกใช้ผ้าในงานออกแบบเครื่องแต่งกาย

นักออกแบบควรให้ความสำคัญกับการเลือกผ้าให้เหมาะสมกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบได้อย่างเหมาะสมนั้น นักออกแบบอาจอาศัยหลักสำคัญในการพิจารณาหลักในการเลือกผ้า 3 ประการ ซึ่งประกอบด้วย การพิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาส การพิจารณาอายุผ้า และการพิจารณาลักษณะพื้นผิวของผ้า

การพิจารณาความเหมาะสมของโอกาส ได้แก่ การพิจารณาความเหมาะสมจากสภาพแวดล้อม หรือ โอกาสของการใช้งาน เช่น การออกแบบสำหรับเสื้อผ้าฤดูหนาว นักออกแบบควรเลือกผ้าที่มีเนื้อหนาที่ช่องอากาศผ่านทะลุได้ยาก เช่น ผ้าขนสัตว์ ผ้าทอไหมพรม ฯลฯ การออกแบบสำหรับเสื้อผ้าฤดูร้อน ควรเป็นผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติจากพืช เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ที่มีความบางและมีช่องให้ลมผ่านได้ดีก็จะเหมาะสมกับการสวมใส่เพราะช่วยขับเหงื่อได้ดีกว่าผ้าที่เป็นใยสังเคราะห์ หรือหากต้องการออกแบบเสื้อผ้าที่ต้องการใช้งานในชีวิตประจำวันก็ควรเลือกดูว่าผ้าชนิดใดมีความทนทานต่อการใช้งานและมีเนื้อผ้าเป็นไปในทิศทางที่กล่าวข้างต้น ซึ่งปัจจุบันมีผ้าใยสังเคราะห์ผลิตขึ้นมาเพื่อรองรับการใช้งานในแต่ละประเภทอยู่แล้ว นักออกแบบควรเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยเฉพาะรูปแบบเสื้อผ้าในโอกาสพิเศษจะต้องใช้ผ้าที่มีความมันเงา บางเบา เพื่อให้เกิดความสวยงามให้เหมาะกับสถานที่

การพิจารณาลายผ้า เป็นการเลือกลายผ้าเพื่อนำไปใช้ให้มีความเหมาะสมและหากต้องการออกแบบเพื่อเป็นงานแฟชั่นแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้งานออกมาเป็นงานแฟชั่นชั้นสูง ซึ่งลักษณะของผ้าทั่วไปสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ผ้าพื้น เป็นผ้าที่ไม่มีลวดลายซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทของพื้นผิว และมีความหนาบางแตกต่างกัน นักออกแบบจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับลักษณะการใช้งานของเสื้อผ้าเสียก่อนแล้วจึงเลือกใช้ผ้าให้มีความเหมาะสม ซึ่งผ้าพื้นจะเป็นผ้าที่สามารถใช้ในการออกแบบได้ค่อนข้างง่ายเพราะไม่มีลวดลายเป็นตัวกำหนด ดังนั้นผ้าพื้นคงขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้สีของผู้ออกแบบว่าต้องการใช้สีใดและการกำหนดความหนาบางพร้อมกับพื้นผิวสัมผัสคงต้องขึ้นอยู่กับการใช้งานของผู้สวมใส่

ภาพที่ 9 ลักษณะของผ้าพื้น

2. ผ้าลาย เป็นผ้าที่เกิดจากการใช้เส้นประกอบขึ้นเป็นรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติ รูปทรงนามธรรม ฯลฯ แบบต่าง ๆ เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ฯลฯ นำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดความสวยงามในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการออกแบบเสื้อผ้าต้องพิจารณาการต่อลายให้ตรงกับตะเข็บหรือรอยต่อ ที่สำคัญคือ การเลือกใช้ลายให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้สวมใส่และโอกาส

ภาพที่ 10 ลักษณะของผ้าลาย

ที่มา : www.wgsn.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2556

การพิจารณาลักษณะของพื้นผิว เป็นการพิจารณาในการเลือกใช้ผ้าโดยคำนึงถึงหลัก 2 ประการ ได้แก่ ความนุ่มและความกระด้าง และความหนาบางของผ้า ซึ่งทั่วไปแล้วการใช้งานขึ้นอยู่กับความเหมาะที่นักออกแบบต้องการในการสื่อให้เห็นถึงเส้นกรอบนอกที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและแนวคิดในการออกแบบ

จากข้อมูลข้างต้นการพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกใช้ผ้ากับงานออกแบบเสื้อผ้าเป็นหลักสำคัญพื้นฐานที่นักออกแบบควรปฏิบัติ ปัจจัยที่สำคัญคือการเริ่มต้นกับการทำความเข้าใจในวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบ ซึ่งจะมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักออกแบบ ที่พยายามส่งเสริมให้ผลงานของตนเองมีความเหมาะสมกับผู้สวมใส่และโอกาสใช้งานประเภทใด สิ่งที่สำคัญคือการออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการรวมทั้งบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมาย

นอกจากนี้แล้ว การใช้ เส้นกรอบนอก (Silhouettes) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการออกแบบเสื้อผ้าเพราะนอกจากจะเป็นตัวกำหนดโครงร่างภายนอกของเสื้อผ้าแล้ว เส้นกรอบนอกที่ดีมักจะทำให้เกิดความประทับใจเมื่อพบเห็นครั้งแรก เส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าจะส่งผลกระทบต่อส่วนต่างๆของเสื้อผ้าและรูปร่างได้ สำหรับเสื้อผ้าของผู้ที่มีรสนิยมดี มักจะเน้นเส้นกรอบนอกมากกว่าการตกแต่งมากมายในการออกแบบเสื้อผ้า ถ้าเสื้อผ้าตัวใดมีเส้นกรอบนอกเด่นแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมีเส้นภายในตัวเสื้อที่เด่นตามไปด้วย เส้นกรอบนอกที่ใช้ในอดีตถึงปัจจุบันมี 3 แบบ คือ ทรงตรง ทรงบาน และทรงหางกระรอก เส้นกรอบนอกแต่ละแบบมีผลต่อการออกแบบและการตกแต่ง เส้นกรอบนอกจะเปลี่ยนไปตามสมัยนิยมอย่างช้าๆ จะเห็นได้ว่าก่อนปี ค.ศ. 1905 นิยมทรงกระบอก ต่อมาเปลี่ยนเป็นทรงบานแล้วจึงเปลี่ยนเป็นทรงตรง เป็นลักษณะการหมุนเวียนสลับกันไป เส้นกรอบนอกที่ใช้มีหลายรูปทรง สรุปได้ดังนี้

- Arrow line มีลักษณะเป็นรูปทรงลูกศร ออกแบบโดยนักออกแบบเสื้อผ้าชาวฝรั่งเศส คริสเตียน ดิออร์ ในฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน ค.ศ. 1956 ถ้ามองจากด้านข้างเรียนชื่ออีกอย่างว่า ทรงเอฟ (F)
- Ample line มีลักษณะเป็นรูปไข่
- 8 line มีลักษณะเป็นรูปทรง 8 ออกแบบโดยคริสเตียน ดิออร์ โดัดแปลงมาจากชุดทหารหญิงในสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นรูปทรงที่เน้นรูปร่างของสตรีโดยเฉพาะบริเวณเอว
- X line มีลักษณะเป็นรูปทรงตัว x มีลักษณะไหล่กว้าง เอวคอดและด้านล่างขยายออก
- A line มีลักษณะปลายบานกว้างเหมือนรูปตัว A ออกแบบโดยคริสเตียน ดิออร์ ในปี ค.ศ. 1955 สำหรับฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน และจัดได้ว่ายังคงเป็นรูปทรงมาตรฐานมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากจะเรียกรูปทรงเอแล้วยังมีชื่อเรียกอื่นๆอีก เช่น ทรงเต็นท์ ทรงสามเหลี่ยม ทรงโคน(ถ้วยโคนที่ใส่ไอศกรีม) และทรงพีระมิด เป็นต้น
- Sheath line มีลักษณะรูปทรงพอมบาง ห่อร่างกายคล้ายฝักมีด
- Straight line มีลักษณะทรงเหมือนสี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นรูปทรงตรงหรือทรงกล่อง
- Spindle line มีลักษณะรูปทรงเหมือนกระสวย เป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของ คริสเตียน ดิออร์ นำเสนอในปี ค.ศ. 1957 สำหรับฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว มีรูปทรงเหมือนถังไม้หรือกระสวยทอผ้า
- Slim line มีลักษณะรูปทรงพอมบาง มีลักษณะแนบเนื้อรัดรูป
- Soft conscious line มีลักษณะรูปทรงพอดีตัว ทรงหลวมกว่าทรง Slim line เล็กน้อย ทรงพอดีตัวนี้จะเน้นส่วนเว้าส่วนโค้งของร่างกายอย่างธรรมชาติ
- Tulip line มีลักษณะรูปทรงเหมือนดอกทิวลิป ออกแบบโดย คริสเตียน ดิออร์ ในปี ค.ศ. 1953 ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว มีลักษณะเน้นช่วงไหล่เล็กน้อย เสื้อเสริมอก เอวเล็ก กระโปรงตรง

- Fit and flare line มีลักษณะรูปทรงส่วนบนพอดีตัว แต่ส่วนล่างตั้งแต่เอวลงมาจะบานออก
- Princess line มีลักษณะรูปทรงพอดีตัว และมีเส้นแนวต่อตะเข็บในแนวตั้ง เอวคอดและค่อยๆกว้างออกจากเอวจนถึงชายกระโปรง เป็นทรงที่เป็นที่โปรดปรานของพระราชธิดาของกษัตริย์เอ็ดเวิร์ดที่ 7 ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ของอังกฤษ
- Pencil line มีลักษณะรูปทรงแคบยาวคล้ายแท่งดินสอ บางครั้งเรียกว่า ทรงไอ(I)
- Mermaid line มีลักษณะรูปทรงกระชับลำตัวตลอดจนถึงหัวเข่าแล้วจึงค่อยบานออกเหมือนหางปลา ลักษณะคล้ายกับนางเหวี่ยง
- Y line มีลักษณะรูปทรงไหล่กว้างและค่อยๆ แคบลงไปจนถึงชายกระโปรงคล้ายกับรูปตัววาย (Y) (เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย, 2549)

สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้าที่มีความจำเป็นในการออกแบบ นักออกแบบควรคำนึงถึงเพื่อให้รูปแบบของเสื้อผ้ามีความเหมาะสมและมีรูปทรงที่สมบูรณ์ตามแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญที่นักออกแบบพึงปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ของผลงานที่แตกต่างและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

แนวโน้มแฟชั่น 2014 – 2015

แนวโน้มแฟชั่น หมายถึง แฟชั่นล่าสุดที่กำลังเป็นที่นิยมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจมีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าแฟชั่นแต่จะมีข้อแตกต่างตรงที่ แนวโน้มแฟชั่นมีการกำหนดล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในปีต่อไป ซึ่งการกำหนดแนวโน้มแฟชั่นนั้นจะถูกกำหนดจากแนวโน้มที่เป็นกระแสโลก โดยจะถูกกำหนดทั้งรูปแบบแนวคิดและวัสดุ เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักออกแบบเลือกใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการผลิตต่อไป

แนวโน้มปี 2014 เกิดขึ้นจากมุมมองของกระแสโลกที่ว่าด้วยเศรษฐกิจเป็นหลัก ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและยุโรปยังอยู่ในภาวะทรงตัว เกิดปรากฏการณ์อาหรับสปริงในโลกมุสลิมไปจนถึงการประท้วงของกลุ่มสตรีเพื่อลอบคดีและความไม่เท่าเทียมทางเพศ แต่ขณะเดียวกันเศรษฐกิจของบางประเทศที่กำลังพัฒนาได้เริ่มผลิบาน ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชนชั้นกลาง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคจากการเก็บออมมาสู่การใช้เงินเพื่อสร้างความสุขให้กับตัวเองมากกว่าแต่ก่อน เทคโนโลยีสารสนเทศยังเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตและการทำงานของเรามากขึ้น เมื่อคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและเสรีภาพมากกว่าการผูกมัดหรือรายได้ และผู้คนเลือกเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่มากขึ้นเรื่อยๆ ความล้ำหน้าของเทคโนโลยีผนวกกับภาวะยุคน้ำมันจะทำให้เราเริ่มปรับโครงสร้างของเมืองให้ “ฉลาด” มากขึ้น เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและบริการที่ดีขึ้น ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การจัดการพลังงาน ความมั่นคงด้านอาหาร และการสร้างเครือข่ายทางสังคมสำหรับคนเมือง

ภาพที่ 11 e-book เเจาะเทรนด์โลก โดย TCDC
ที่มา : TCDC-TREND2014-eBook

จากข้อมูลข้างต้นเป็นสภาวะการณ์ของโลกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากบริบททางสังคม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดในการสร้างสรรค์สำหรับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น เพื่อตอบสนองแนวคิดและความเชื่อ รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตที่มีการผสมผสาน โดย TCDC ได้สรุปแนวโน้มหลักซึ่งถูกกล่าวถึงมากที่สุดจากสำนักเทรนด์ระดับโลก ได้แก่ Carlin, Mix Trends, Nelly Rodi, Pantone View และนำมาถักนิตกรองเพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสามารถสรุปแนวโน้มแฟชั่น ปี 2014 ได้ 4 เทรนด์หลัก ดังนี้

อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่

เรื่องราวและภาพลักษณ์ที่น่าจดจำ

- หายากและทักษะดั้งเดิม
- สร้างมูลค่าจากความเรียบง่าย

สถาภาพขั้นสูง

- เวชศาสตร์ความงาม
- เซอร์ปัญญา
- ประสบการณ์สุดขั้ว
- เข้าถึงได้ยาก

2. การจัดระเบียบยุคใหม่ Reprogramming Era

ภาพที่ 14 แสดงภาพลักษณ์การจัดระเบียบยุคใหม่

ที่มา : TCDC-TREND2014-eBook

แนวคิดจากการที่ 23 ปีหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดเมื่อปี 1991 ขั้วอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลกอย่างรัสเซียและอเมริกาเปลี่ยนจากความระแวงมาเป็นพันธมิตร เศรษฐกิจของประเทศเดียวจึงไม่ใช่อำนาจต่อรองที่เพียงพออีกต่อไป ทรัพยากรที่ลดลงเรื่อย ๆ นำมาซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตแดนระหว่างประเทศ กระทั่งความแตกต่างด้านความคิดและความเชื่อสร้างขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่คิดต่าง ปัญหาที่ทับซ้อนในการดำเนินชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ ทศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาถูกสั่นคลอนและปรับเปลี่ยนเพื่อนำไปสู่การยอมรับกติกาหรือความเป็นไปใหม่ ๆ ของสังคม

แนวคิดจากในปี 2014 คนรุ่น Generation Y หรือกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1979 – 1995 ซึ่งมีอายุ 19 – 35 ปี จะเริ่มทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยบางส่วนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า ในช่วง 10 ปีแรก ของการเริ่มทำงานจะเป็นช่วงที่พวกเขา กำลังเลื่อนขั้นเข้าสู่ระดับหัวหน้ากลุ่มหรือหัวหน้าแผนกภายในองค์กร ถือเป็นกลุ่มคนทำงานกลุ่มใหม่ที่เข้าร่วมกับกลุ่ม Generation X และกลุ่ม Baby Boom บางส่วนที่ยังเหลืออยู่ในระดับอาวุโสขององค์กร

ภาพที่ 17 แสดงอารมณ์และโทนสี

ที่มา : TCDC-TREND2014-eBook

อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่
เทคโนโลยีดิจิทัล
การระดมความฝัน
ความขบขันและคึกคะนอง

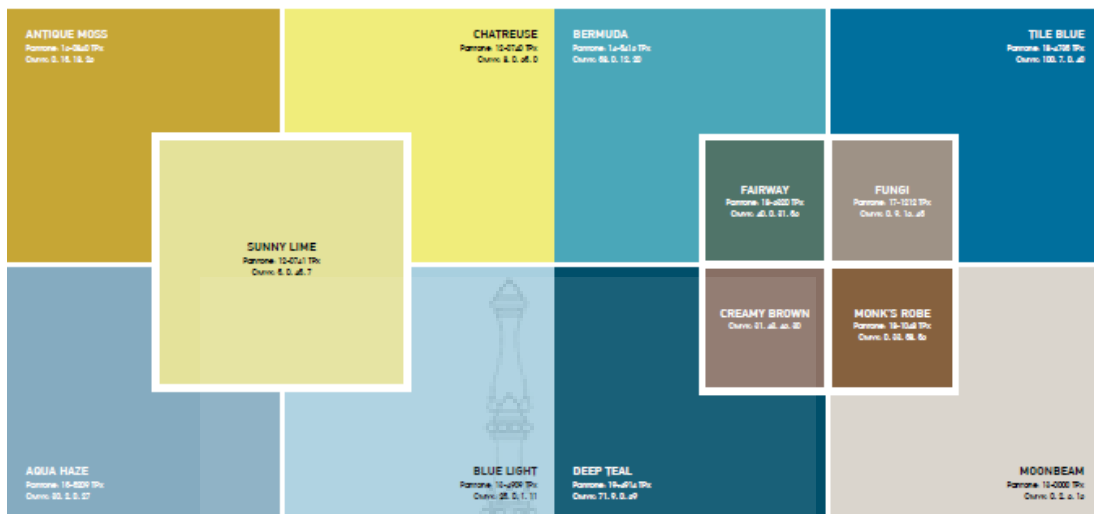
4. เมืองฉลาด Smart City

ภาพที่ 18 แสดงภาพลักษณ์เมืองฉลาด

ที่มา : TCDC-TREND2014-eBook

แนวคิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี คือปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อวางแผนเมืองในอนาคต องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) คาดการณ์ว่าประชากรในโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 6 พันล้านคนในปัจจุบันเป็น 8.3 ล้านคนในปี 2030 หรือในอัตราเฉลี่ย 1.1 % ต่อปี และการสำรวจขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ตั้งแต่ช่วงปี 2010 เป็นต้นมา ประชากรครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมือง และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 6 ใน 10 คน ในปี 2030 โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา สถิติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเมืองกลายเป็นศูนย์รวมการใช้ชีวิตของคนส่วนใหญ่ การวางแผนอย่างรอบด้านในการจัดโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องใหญ่

ภาพที่ 19 แสดงอารมณ์และโทนสี
ที่มา : TCDC-TREND2014-eBook

อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่
ระบบการเดินทางสีเขียว
- ทิศทางยานพาหนะรุ่นใหม่
- รูปแบบการบริการการเดินทาง
การโยกย้ายถิ่นฐานอย่างอิสระ
การปฏิรูประบบอาหารในเมือง

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการนำแนวคิดในกลุ่ม เล่น (Play) เป็นแนวคิดหลักของแนวโน้มแฟชั่น เนื่องจากกลุ่มแนวคิดนี้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับ คนรุ่น Generation Y ที่มีช่วงอายุ 19 – 35 ปี และเป็นกลุ่มที่กำลังอยู่ในช่วงวัยของการเริ่มทำงานที่สำคัญเป็นช่วงที่กำลังสำคัญในพัฒนาแนวคิด เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพองค์กร ดังนั้นจึงต้องการความมั่นใจ มั่นคง และมีความคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งหากนำลักษณะของผ้าขาวม้าซึ่งเป็นผ้าทอพื้นบ้านมาประยุกต์ให้เข้ากับแนวคิด และนำสีสันทันในกลุ่มของแนวคิด เล่น (Play) เข้าไปผสมผสานก็จะทำให้เกิดความแปลกใหม่และความน่าสนใจ เพื่อมุ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มช่วงอายุ 25 -35 ปี สวมใส่ และเป็นการกระตุ้นการใช้ผ้าทอพื้นบ้านในกลุ่มนี้ โดยนำความหลากหลายของสีสันทันที่มีความสนุกสนานผสมผสานกับลวดลายและสีสันทันของผ้าขาวม้า เน้นรูปแบบที่เรียบง่ายและการใช้ค่าน้ำหนักของสีช่วยทำให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความสวยงามและเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ในช่วงวัยดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ ตั้งสมบูรณ์. (2547) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง กรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบ ปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ ระยะเวลาในการทอและต้นทุนวัตถุดิบ และการตลาดด้านปริมาณการ ขาย รายได้จากการขาย และกำไรจากการขาย เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดราชบุรี ในกลุ่มผ้าจากไทยวน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ช่างทอผ้าพื้นเมือง ตำบล คูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลรางบัว จำนวน 406 คน และประธานศูนย์หัตถกรรมผ้าทอพื้นเมือง ของจังหวัดราชบุรีและเจ้าของร้านผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดราชบุรี จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มุ่งศึกษาประเด็นดังนี้ การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต การวิเคราะห์ปัจจัยการตลาด การวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการผลิต การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการตลาด การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทั่วไป โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

การทอผ้าจากไทยวน เน้นการส่งเสริมลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยวนที่มีความละเอียดอ่อนช้อย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบต่างๆ รวมถึงวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ในด้านของสีสันทัน ซึ่งในการกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับกำหนดราคาจากลวดลาย ความง่ายในการทอ ซึ่งผู้ทอจำกัดราคาเองตามราคาจากต้นทุนของเส้นด้ายโดยไม่คิดเรื่องของค่าแรงในการทอ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นร้านค้าที่จำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองในละแวก ตำบลที่มีการทอผ้า ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดส่วนใหญ่จะทำการเผยแพร่กันโดยการบอกต่อ ๆ กันและตามศูนย์หัตถกรรมต่าง ๆ จะมีวิธีการส่งเสริมการตลาดที่แตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทอผ้าจากไทยวน เป็นการทอผ้าที่ยังคงอัตลักษณ์ของ ลวดลายไทยวนดั้งเดิมไว้ และผสมผสานการพัฒนารูปแบบให้มีความร่วมสมัยไปกับวัสดุที่นำมาใช้ในการทอผ้า แต่ยังคงเทคนิคและแนวคิดในการส่งเสริมการตลาดรวมถึงเทคนิคในการสร้างสรรค์ รูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการแปรรูป อันเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลาย ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายของสุภาพสตรีโดยใช้ผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อการส่งเสริมอาชีพร่วมกับการพัฒนา อาชีพให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

จรัสพิมพ์ วังเย็น (2554) ทำการศึกษา การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบ สินค้าพื้นเมืองกรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิต จากผ้าไทยพื้นเมือง และเพื่อการพัฒนารูปแบบเครื่องนุ่งห่มจากผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี โดยมุ่ง ประเด็นของการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองและส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้า สำเร็จรูปจากผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า เพื่อสนองต่อระบบตลาดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชน การทอผ้าจกไทยวนสามารถจำแนกวิธีการทอผ้าได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา ประเด็นที่สอง การทอผ้าจกเพื่อการค้า ซึ่งทั้งสองประเด็นสามารถจำแนกลักษณะของผ้าได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผ้าซิ่นตีนจก 2. ผ้าซิ่นตา 3. ผ้าพื้น 4. ผ้าอื่น ๆ ซึ่งจะมีลักษณะการทอที่ประยุกต์รูปแบบตามแนวความคิดของผู้ทอที่สร้างสรรค์ขึ้น จากประสบการณ์ โดยผ้าทั้ง 4 กลุ่มจะมีลวดลายที่บ่งบอกถึงการนำวิถีแนวคิดแบบดั้งเดิมผสมผสานกับแนวคิดร่วมสมัยซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลวดลายแบบดั้งเดิม 2. ลวดลายแบบประยุกต์ การออกแบบได้นำกลุ่มผ้าซิ่นตา มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากผ้าในกลุ่มนี้มีลักษณะลวดลายที่กระจายตัวเต็มผืนผ้า เพราะมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามากที่สุด เนื่องจากลวดลายมีขนาดเล็ก และมีการใช้สีสันทันหลากหลาย อีกทั้งราคายังมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลข้างต้นการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง กรณีศึกษา ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี มีความสำคัญของการศึกษาว่าผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าจก ไทยวน จังหวัดราชบุรี และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชุมชนที่ต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าทอพื้นเมืองซึ่งจะส่งผลไปสู่การอนุรักษ์เพื่อการรักษาให้คงอยู่ในฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ประเด็นที่สำคัญ คือ การอนุรักษ์และสืบสานเทคนิคและกรรมวิธีในการทอแบบดั้งเดิมในแง่ของการสร้างคุณค่าและคุณภาพให้ทัดเทียมผ้าไทยดั้งเดิม เป็นแนวทางหนึ่งในการสืบสานวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่ดีให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง ในการตระหนักถึงการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ถือว่าเป็นการฟื้นฟูเพื่อให้มีพื้นที่อยู่ในฐานะภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของท้องถิ่นไปพร้อม ๆ กับการต่อยอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2550) ทำการศึกษา ผ้าจก : จากการผลิตทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้า โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อสืบค้นเจตจำนงที่อยู่เบื้องหลังระบบความหมายและกระบวนการสร้างความหมายทางวัฒนธรรมซึ่งใช้แลกเปลี่ยนกันในวิถีการค้าของชาวไทยวน ภายใต้วิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมประเพณีผ่านกระบวนการทอผ้าและผืนผ้าจกในวิถีชีวิตชาวไทยวน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชาวไทยวนเมื่อผ้าจกถูกทอเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าอันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสู่ความทันสมัยของอุตสาหกรรมรัฐ พบว่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนภายใต้เจตจำนงแห่งรับในการพัฒนาประเทศสู่ความทันสมัยทำให้ผ้าจกซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตเพื่อการค้า ทำให้วิถีการค้าอยู่ภายใต้สังคมประเพณีที่เป็นการผลิตเพื่อยังชีพ กระบวนการทอผ้าจกและผืนผ้าจกถูกสร้างให้มีความหมายทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ ระบบคุณค่าทางภูมิปัญญาและความเชื่อทางศาสนา ภายใต้ระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของผู้ทอ แต่เมื่อผ้าจกถูกผลิตเพื่อการค้าในสังคมทันสมัย ผ้าจกถูกสร้างให้มีความหมายที่แสดงถึงภาพลักษณ์ รสนิยม ฐานะ

ตำแหน่งทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ใช้ผ้า วิธีการทักทอผ้าจากจึงเปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นการผสมผสานความต้องการของผู้บริโภคในระบบตลาดกับศิลปะที่เป็นตัวตนของผู้ทอ

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งมีระบบคิดที่แตกต่างไปจากเดิม อันเป็นการมุ่งสู่การผลิตเพื่อการค้าควบคู่ไปกับการดำรงซึ่งอัตลักษณ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวไทยวนแบบดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้อาจเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระบบทุนนิยมที่เข้ามาแทรกกับชุมชน ซึ่งยอมเป็นไปตามวิถีชีวิตที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทแวดล้อม แต่หากการเปลี่ยนแปลงนั้นยังคงอยู่ซึ่งวิถีชีวิตและประเพณีก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ภาครัฐต้องให้การส่งเสริมเพื่อคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาอันเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการสร้างให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนแนวทางหนึ่งคือ การศึกษาแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อการสร้างอาชีพควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวนิวาส จังหวัดสกลนคร เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณาร่วมกับการสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้ามาใช้ในการออกแบบ โดยมุ่งศึกษาและพัฒนาในรูปแบบสินค้าในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยศึกษาข้อมูลแบบผสมผสานงานวิจัยเชิงสถิติและวิจัยเชิงคุณภาพ มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลความพร้อมสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า โดยการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25ปี- 35ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 200 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสำรวจตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสำรวจ

แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า อำเภอวนรวนิวาส จังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ
 ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า
 ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้า

โดยกำหนดระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างอาชีพ และทัศนคติและความพึงพอใจในการพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า อำเภอวารินवास จังหวัดสกลนคร โดยให้นำหนักคะแนน ดังนี้

มีระดับมากที่สุด	5	คะแนน
มีระดับมาก	4	คะแนน
มีระดับปานกลาง	3	คะแนน
มีระดับน้อย	2	คะแนน
มีระดับน้อยมาก	1	คะแนน

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการประเมินที่มีอยู่ 5 ระดับ ผู้วิจัยจึงใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูล ตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยการแบ่งเกณฑ์เปรียบเทียบจะแบ่งตรงกึ่งกลางของ อันตรภาคชั้น ซึ่งคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 เพื่อให้ได้ลักษณะเกณฑ์เป็นการ แจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) โดยใช้สูตรหาค่าช่วงกว้างของแต่ละชั้นได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอ ไทยทรงดำ และความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับอยู่ในระดับน้อยมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ 3 แบบ คือ แบบศึกษาเอกสารและงานวิจัยแบบ ไม่เป็นทางการ และแบบเป็นทางการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเกี่ยวกับผ้าขาวม้า เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบเสื้อผ้าสุภาพสตรีจากผ้าขาวม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ และพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณาร่วมกับการสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อแนวคิดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มในกลุ่มของเสื้อผ้าสุภาพสตรี ที่นำผ้าขาวม้า อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มาใช้ในการออกแบบ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

จากการศึกษาข้อมูลการทอผ้าขาวม้าของกลุ่มชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า การทอผ้าขาวม้าจะมีลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้งแล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ขนาดผืนละ 1 วา หรือประมาณ 150 เซนติเมตร ส่วนความกว้างของหน้าผ้าจะมีขนาดประมาณ 30-35 นิ้ว ขึ้นอยู่กับการขึ้นเส้นด้ายยืนของผู้ทอ โดยใช้เส้นด้ายฝ้ายหรือโทเรทอเป็นลายตารางเป็นพื้นฐานของลวดลายต่าง ๆ ที่มีการผสมผสานลวดลายในลักษณะของเส้นตรงทำให้เกิดเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปตามท้องถิ่น ลักษณะของสีสันทันจะนิยมใช้เส้นด้ายที่มีหลากหลายสีตามความนิยมของแต่ละกลุ่มชุมชน ซึ่งลวดลายผ้าขาวม้าที่พบได้ทั่วไปในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ลายตาโล่หรือลายหมากรอก ลายตาคู่ ลายตาผ่า และลายตาผ่าเล็ก ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

ลายตาโล่หรือหมากรอก ลักษณะลวดลายจะเป็นการทอสลัสนี่ที่มีลักษณะเท่ากันเป็นรูปทรงตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งสามารถจับคู่สี 2 – 3 สี ตามความต้องการของผู้ทอ มีขนาดความกว้างของลายประมาณ 1- 1 ½ นิ้ว ลักษณะของลวดลายชนิดนี้จะมีลายละเอียดค่อนข้างน้อยเนื่องจากลักษณะจากคล้ายการสลัสนี่เป็นช่องตารางสี่เหลี่ยมคล้ายตารางหมากรอก ซึ่งในการทอผู้ทอมักใช้คู่สีไม่มากประมาณ 2-3 สี ทอสลัสนี่แล้วกันเพื่อให้ได้ลักษณะของลวดลายที่สลัสนี่ไปตามการขัดกันของเส้นด้าย โดยลักษณะของลายนี้จะเป็นพื้นฐานของลวดลายที่สามารถประยุกต์ลวดลายเป็นรูปแบบลวดลายต่าง ๆ ตามภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าของแต่ละท้องถิ่น

ภาพที่ 20 แสดงลักษณะลายลายตาโล้หรือหมากฮอต

ลายตาโล้ ลักษณะของลายจะเป็นลายคู่กันโดยจะมีการใช้สีแตกต่างกัน ซึ่งจะมีลักษณะคู่กัน ลักษณะของตาจะมีการยกตาห่างอยู่ในตัว กลุ่มชุมชนนิยมทอเนื่องจากมีลักษณะลายที่มีเส้นที่มีความสวยงาม อีกทั้งยังมีลักษณะของลายเส้นที่ค่อนข้างมากกว่าลวดลายชนิดอื่น ทำให้สามารถสลับลีเส้นด้ายให้เกิดความสวยงามได้ง่าย ด้านของขนาดลวดลายขึ้นอยู่กับผู้ทอว่ามีความต้องการให้มีขนาดใหญ่หรือเล็ก แต่โดยส่วนใหญ่จะพบทั้งขนาดใหญ่โดยมีช่องตาห่างประมาณ 1 ½ นิ้ว และขนาดเล็กประมาณ ½ นิ้ว อีกทั้งยังมีลวดลายที่แตกต่างออกไปที่มีความเฉพาะตัวจากภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดให้กับกลุ่มคนในชุมชน ปัจจุบันกลุ่มชุมชนจะมีการจัดคูสีที่แตกต่างกันออกไปในการทอแต่ละผืน และยังมีลักษณะของขนาดลวดลายที่แตกต่างกันออกไปตามภูมิปัญญาที่ได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น รวมถึงการพัฒนาแนวคิดจากภูมิปัญญาต่อยอดไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ จึงทำให้ลวดลายผ้ามีสีและขนาดลวดลายที่ต่างกัน แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายที่มีลักษณะของการใช้สีที่นำมาจับคู่กันและมีลักษณะของเส้นที่มีการเดินเป็นเส้นคู่กัน ซึ่งทำให้ลวดลายมีความละเอียดและมีสีสันที่หลากหลายในผ้าผืนเดียวกัน

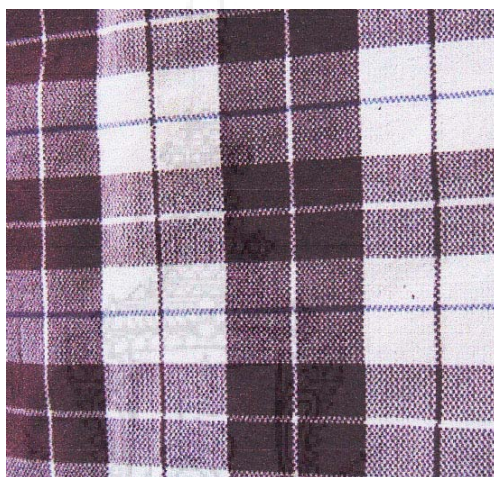
ภาพที่ 21 แสดงลักษณะลายตาคู่

ลายผ้า ลักษณะของลายจะเป็นลายสลับสีเป็นแถวและมีเส้นผ่าตรงกลางของลวดลายทั้งแนวดิ่งและแนวนอน ซึ่งสามารถจับคู่สีและเส้นผ่าตามความสวยงามและความต้องการของผู้ทอ ขนาดความกว้างของลายประมาณ 1 ½ นิ้ว ปัจจุบันมีการทอลวดลายผ้ากันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากลักษณะของลวดลายที่ทอออกมานั้น มีลักษณะที่เรียบง่ายและสามารถจับคู่สีเพียง 2 – 3 สี ก็สามารถทำให้เกิดลวดลายที่สวยงาม ส่วนมากจะพบการจับคู่สีในกลุ่มสีโทนมืดที่มีสีขาวยุบรวมอยู่ในลวดลาย เนื่องจากสีขาวยุบรวมสามารถเข้ากับทุกกลุ่มสีได้เป็นอย่างดี ซึ่งลักษณะของลวดลายผ้า นั้นจะมีลักษณะของสีเส้นที่ประกอบในตัวผ้าไม่มากเท่าลายคู่

ภาพที่ 22 แสดงลักษณะลายตาผ้า

ตาผ้าเล็ก ลักษณะของลายจะเป็นลายสลับสีเป็นแถวและมีเส้นผ่าตรงกลางของลวดลายทั้งแนวตั้งและแนวนอน ซึ่งสามารถจับคู่สีและเส้นผ่าตามความสวยงามและความต้องการของผู้ทอ ขนาดความกว้างของลายประมาณ $\frac{1}{2}$ นิ้ว ซึ่งลักษณะของลวดลายจะมีความคล้ายคลึงกับลวดลายตาผ้าแต่มีขนาดเล็กลงมา ลวดลายที่พบจะมีความละเอียดเนื่องจากมีลวดลายที่เล็กลงมาจากลวดลายตาผ้า จึงทำให้ผ้าขาวม้าในกลุ่มตาผ้าเล็กมีลวดลายที่ค่อนข้างแน่นและมีลักษณะที่สามารถนำไปต่อยอดในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ง่าย

ภาพที่ 23 แสดงลักษณะลายตาผ้าเล็ก

จากข้อมูลข้างต้นเป็นลักษณะของลวดลายผ้าขาวม้าที่กลุ่มชุมชน อำเภอรามราช จังหวัดสุพรรณบุรี มักนิยมทอกันมากโดยที่จะมีการปรับเปลี่ยนสีสันทันและขนาดของลวดลายตามความต้องการของผู้ทอหรือตามความต้องการของผู้ซื้อ โดยลักษณะของเส้นด้ายที่นำมาใช้ในการทอมักเป็นเส้นด้ายฝ้ายขนาดใหญ่ที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไปตามท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผ้าขาวม้าของกลุ่มชุมชนมีเนื้อผ้าที่หนาและนุ่ม อีกทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ของผ้าขาวม้าอำเภอรามราชที่มีความหนานุ่มแตกต่างจากผ้าขาวม้าจากภาคอื่น ๆ ที่ใช้เส้นด้ายโทเรเป็นวัสดุหลักในการทอ

ด้านสีสันทันของผ้าที่ใช้ก็เป็นไปตามสีของเส้นด้ายฝ้ายที่หาซื้อได้เช่นกัน จึงทำให้ไม่มีการกำหนดสีสันทันที่ตายตัวที่จะเป็นการบ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพราะกลุ่มชุมชนจะมุ่งเน้นความสะดวกสบายในการจัดหาวัสดุเพื่อนำมาใช้ในการทอผ้าขาวม้า บางครั้งจึงทำให้ผู้ที่ต้องการสีที่เหมือนกันจึงยากต่อการจัดหาในช่วงเวลาอันสั้น แต่สีหลักที่พบมากในลวดลายผ้าขาวม้าอำเภอรามราช ได้แก่ สีขาว สีดำ สีแดง สีน้ำเงินเข้ม เพราะเป็นสีพื้นฐานที่นิยมใช้กันทั่วไปในการทอผ้าขาวม้า

ด้านลวดลาย ลักษณะของลายของผ้าขาวม้าจะมีรูปแบบตามลวดลายตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ ลายสก๊อต (ตาโล่) ลายตาคู่ ลายตาผ้า และลายตาผ้าเล็ก แต่ปัญหาสำคัญของการทอในแต่ละช่วงของลวดลายนั้นมีขนาดไม่เท่ากันในแต่ละแถว ซึ่งกลุ่มผู้ทอเองไม่ได้มีการวัดขนาด

ของลวดลายที่ชัดเจนใช้การประเมินด้วยสายตาจากความเคยชินในการทอผ้าขาวม้าแต่ละครั้ง จึงทำให้ลวดลายในแต่ละแถวมีขนาดแตกต่างกันเป็นผลทำให้การนำมาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์มีความยากต่อการต่อลายสำหรับการต่อยอดผลิตภัณฑ์ในบางกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย เป็นต้น ซึ่งในกลุ่มของผลิตภัณฑ์นี้จะต้องมีการต่อลายในช่วงของตะเข็บและในส่วนของลายละเอียดต่าง ๆ จึงเป็นผลทำให้ลายนั้นมีความเลื่อมล้ำกันค่อนข้างมาก ซึ่งในประเด็นนี้มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องได้รับการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อการพัฒนาผ้าขาวม้าในการต่อยอดสำหรับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ต่อไป

การสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นกลุ่มสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 – 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 200 คน โดยการสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ก่อนทำการออกแบบรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า และทำการสำรวจความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาวม้า เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าว่าตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ลำดับ	ลักษณะประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
1.	อายุ		
	25-35 ปี	83	41.5
	36-45 ปี	64	32.0
	46-55 ปี	37	18.5
	56 ปีขึ้นไป	16	8.0
	รวม	200	100.0
2.	สถานภาพ		
	โสด	116	58.0
	สมรส	78	39.0
	หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่	6	3.0
	รวม	200	100.0
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	12.5
	ปริญญาตรี	138	69.0
	สูงกว่าปริญญาตรี	37	18.5
	รวม	200	100.0

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
4.	อาชีพ		
	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	76	38.0
	พนักงานเอกชน	94	47.0
	อาชีพส่วนตัว	20	10.0
	อื่น ๆ	10	5.0
	รวม	200	100.0
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	14	7.0
	10,001 บาท – 20,000 บาท	142	71.0
	20,001 บาท – 30,000 บาท	28	14.0
	30,001 บาท – 40,000 บาท	16	8.0
	รวม	200	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

ด้านอายุ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีอายุ 25-35 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาอายุต่ำกว่า 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.0 ผู้ที่มีอายุ 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 37 และผู้ที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น โสด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา ได้แก่ สมรส 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 และ หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็นปริญญาตรี จำนวน 138 คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมา ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น พนักงานเอกชน จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 อาชีพส่วนตัว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และ อื่น ๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น 10,001 บาท – 20,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมา ได้แก่ 20,001 บาท – 30,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 30,001 บาท – 40,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า

ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้า จากผ้าขาม้า	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1. เสื้อผ้าจากขาม้าควรมีรูปแบบที่ทันสมัย เหมาะกับการใช้งาน	4.91	0.12	มากที่สุด
2. เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่ หลากหลาย	4.88	0.23	มากที่สุด
3. รูปแบบของเสื้อผ้าสามารถใช้งานได้หลาย โอกาส	4.12	0.15	มาก
4. เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่ เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่	4.32	0.31	มาก
5. มีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มวัยทำงาน	4.20	0.29	มาก
6. เลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับ รูปแบบเสื้อผ้า	4.21	0.37	มาก
7. ออกแบบให้สามารถใช้งานได้หลายโอกาส	4.31	0.38	มาก
8. มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบ	3.56	0.34	มาก
9. นำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการ ออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความ ทันสมัย	3.41	0.18	มาก
10. ใช้ผ้าที่สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะ อากาศ	4.24	0.25	มาก
11. มีสีสันทันหลากหลายและมีความกลมกลืน	4.37	0.31	มาก
12. มีความประณีตในการตัดเย็บ	4.18	0.22	มาก
13. วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ	4.24	0.15	มาก
14. ควรง่ายต่อการดูแลรักษา	4.15	0.16	มาก
15. มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป	4.18	0.19	มาก
เฉลี่ย	4.21	0.24	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้าสามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน มีความเห็นว่าเสื้อผ้าจากขาม้าควรมีรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะกับการใช้งาน ค่าเฉลี่ย 4.91 รองลงมา ได้แก่ เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.88

มีสีสันทันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน ค่าเฉลี่ย 4.37 เสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ค่าเฉลี่ย 4.32 ออกแบบให้สามารถใช้งานได้หลายโอกาส ค่าเฉลี่ย 4.31 ใช้ผ้าที่สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ ค่าเฉลี่ย 4.24 วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 4.24 มีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.20 เลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า ค่าเฉลี่ย 4.21 มีความประณีตในการตัดเย็บ ค่าเฉลี่ย 4.18 มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป ค่าเฉลี่ย 4.18 ควรง่ายต่อการดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 4.15 รูปแบบของเสื้อผ้าสามารถใช้งานได้หลายโอกาส ค่าเฉลี่ย 4.12 นำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย ค่าเฉลี่ย 3.41 มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 3.56 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบถึงความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยผู้ศึกษาได้นำข้อมูลข้างต้นไปใช้ในการประกอบข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าจำนวน 10 ชุด ร่วมกับการออกแบบโดยนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าและแนวคิดการออกแบบแฟชั่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการออกแบบที่มีรูปแบบที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับการใช้งานและมีรูปแบบที่หลากหลาย มีสีสันทันที่กลมกลืนและการสวมใส่ที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ เป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันสภาพลักษณะของเสื้อผ้าในกลุ่มของผ้าทอพื้นบ้านทั่วไป มักมีรูปแบบที่เรียบง่ายและเป็นรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างจึงให้ความเห็นว่าควรมีการพัฒนาารูปแบบให้สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส มีความทันสมัยเหมาะสมกับบุคลิกภาพ และสามารถสวมใส่ได้ในสภาวะอากาศของประเทศไทย อีกทั้งยังคงความประณีตในการตัดเย็บ พร้อมทั้งสร้างรายละเอียดที่น่าสนใจให้กับเสื้อผ้าด้วยการนำเทคนิคการจัดวางลายและการตัดต่อมาใช้เพื่อทำให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความน่าสนใจ โดยนำแนวโน้มแฟชั่นและรูปแบบโครงสร้างของเสื้อผ้าที่กำลังเป็นที่นิยมมาปรับใช้ในการออกแบบ ที่สำคัญคือการใช้ผ้าขาวม้าที่เป็นสินค้าพื้นเมืองของกลุ่มชุมชนหนองแขง อำเภอมหาราช จังหวัดสกลนคร มาเป็นวัสดุหลักในการตัดเย็บ

การพัฒนาารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ร่วมกับการแนวคิดในการออกแบบโดยนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าและแนวคิดการออกแบบแฟชั่น สามารถสรุปได้โดยมีรายละเอียดดังนี้

การพัฒนาารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า มุ่งศึกษาแนวทางในการออกแบบโดยให้ความสำคัญกับการออกแบบที่มีรูปแบบที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับการใช้งานและมีรูปแบบที่หลากหลาย รวมถึงสีสันทันที่กลมกลืนและการสวมใส่ที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ เพื่อที่จะตอบโต้และแสดงภาพลักษณ์ของเสื้อผ้าสำเร็จรูปในกลุ่มของผ้าทอพื้นบ้านให้มีความทันสมัย เรียบง่าย ให้สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส เน้นการสร้างภาพลักษณ์ของความทันสมัยและเหมาะสมกับบุคลิกภาพ ที่สำคัญคือนำแนวโน้ม

แฟชั่นและรูปแบบโครงสร้างของเสื้อผ้าที่กำลังเป็นที่นิยมมาปรับใช้ในการออกแบบ โดยมีแนวทางในการออกแบบดังนี้

1. มุ่งเน้นการนำผ้าพื้นมาผสมผสานกับผ้าขาวม้าโดยใช้เทคนิคการตัดต่อเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความสวยงาม เนื่องจากผ้าขาวม้าจะมีลวดลายเต็มผืนผ้าซึ่งบางครั้งอาจทำให้รูปแบบเสื้อผ้าไม่โดดเด่น จึงมีการนำแนวทางการออกแบบที่นำเทคนิคการตัดต่อเข้ามาใช้ในการสร้างจุดเด่นให้กับลวดลายผ้าขาวม้า รวมถึงการเพิ่มพื้นที่ว่างให้กับเสื้อผ้าเพื่อสร้างความสมดุลให้กับรูปแบบเสื้อผ้า

ภาพที่ 24 ลักษณะการตัดต่อผ้า

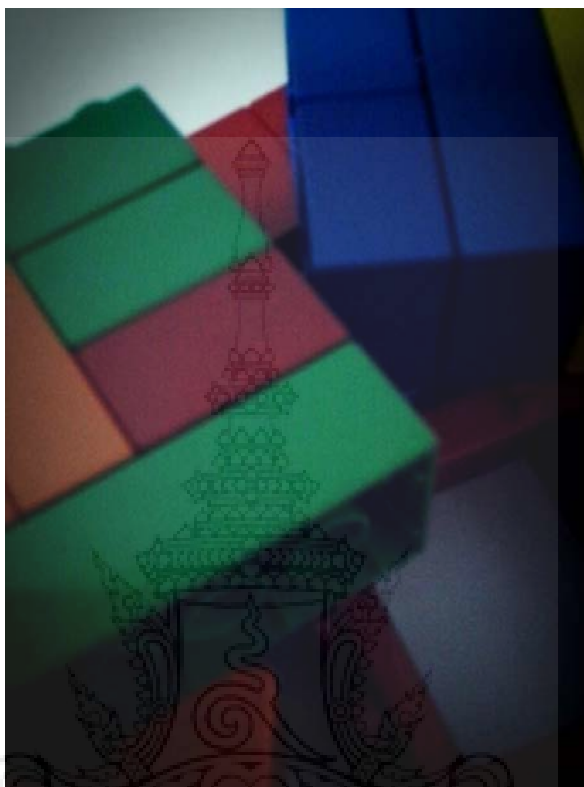
2. มุ่งเน้นการส่งเสริมลวดลายผ้าขาวม้าให้มีความโดดเด่น จากการจัดวางลวดลายผ้าขาวม้าให้มีทิศทางที่แตกต่างไปจากเดิมร่วมกับการวางลวดลายตามปกติ เพื่อสร้างทิศทางให้กับลวดลายผ้าขาวม้าและสร้างมิติของลวดลายที่แตกต่าง ๆ จากลวดลายเดิม ซึ่งจะสร้างความน่าสนใจให้กับผ้าขาวม้า

ภาพที่ 25 ลักษณะการวางลาย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการออกแบบ ร่วมกับภูมิปัญญาการทอผ้าชาวม้าที่มีลักษณะของลวดลายที่เกิดจากการขัดกันของเส้นด้ายเป็นรูปทรงตารางสี่เหลี่ยม และทำให้เกิดมุมมองของมิติของรูปทรงและลวดลายเรขาคณิต มาเป็นจุดเด่นสำหรับการออกแบบในคอลเลคชันนี้ ซึ่งเน้นการสร้างรูปแบบเสื้อผ้าให้มีความเรียบง่าย และเน้นการตกแต่งให้มีลักษณะเหลี่ยมมุมของรูปทรงเรขาคณิต ผสมผสานการตัดต่อผ้าด้วยสีในกลุ่มโทนเดียวกันเพื่อเพิ่มความสวยงามและเพิ่มพื้นที่ว่างให้กับลวดลาย รวมถึงการวางลายผ้าชาวม้าในทิศทางที่ต่างกันทำให้ลวดลายของผ้าชาวม้ามีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น โดยผสมผสานแนวคิดในการออกแบบ ดังนี้

แรงบันดาลใจ

ภาพที่ 26 แสดงภาพแรงบันดาลใจในการออกแบบ

แรงบันดาลใจในการออกแบบมุ่งการออกแบบโดยนำลักษณะของรูปทรงเรขาคณิตมาใช้ในการออกแบบ เพื่อส่งเสริมความชัดเจนของรูปทรงและลวดลายของผ้าขาวม้าที่มีลักษณะของตารางสี่เหลี่ยมที่มีกระจายอยู่ทั่วผืนผ้า โดยจะนำลักษณะของเหลี่ยมมุมของรูปทรงสี่เหลี่ยมเข้ามาใช้ร่วมกับการตัดต่อผ้า เพื่อสร้างความโดดเด่นและความน่าสนใจให้กับรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 1

ภาพที่ 27 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 1

การออกแบบเสื้อออกแบบเป็นชุดแซกแขนสั้น เน้นการตัดต่อผ้าโดยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนแรก เป็นการตัดต่อผ้าพื้นตั้งแต่ช่วงไหล่มาจนถึงช่วงอกด้านบน ส่วนที่สอง เป็นการตัดต่อผ้าพื้นให้มีลักษณะของเส้นกรอบที่ต่อจากส่วนแรกยาวจนถึงชายกระโปรง เพื่อเน้นรับลวดลายของผ้าขาวม้าที่จะวางในส่วนด้านใน (ส่วนที่สาม) และ ส่วนที่สามเป็นการตัดต่อตรงกลางของชุดที่ต่อจากส่วนที่สอง ซึ่งตรงส่วนนี้เน้นการวางลวดลายผ้าขาวม้าลงไปตรงกลางของชุด เพื่อให้เกิดความโดดเด่นของลวดลายผ้าขาวม้า

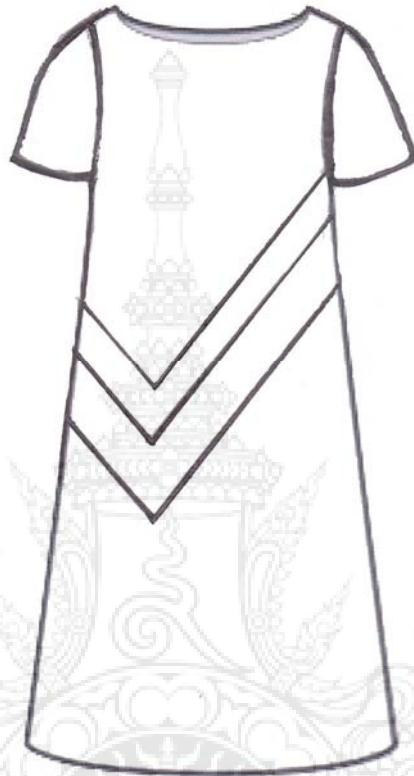
การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 2

ภาพที่ 28 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 2

การออกแบบเสื้อออกแบบเป็นชุดแขกแขนสั้น เน้นการตัดต่อผ้าโดยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ที่มีลักษณะเหมือนกับชุดแรกแต่มีการต่อสายที่แตกต่างกัน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นการตัดต่อผ้าขาวม้า ตั้งแต่ช่วงไหล่มาจนถึงช่วงอกด้านบน เว้นช่วงแขน ส่วนที่สอง เป็นการตัดต่อผ้าพื้นวางลักษณะของลายเป็นกรอบสี่เหลี่ยมล้อมผ้าขาวม้าที่จะวางในส่วนที่สาม และเชื่อมสีในส่วนของแขนเสื้อทั้งสองด้านให้เป็นสีเดียวกัน ส่วนที่สาม เป็นการตัดต่อผ้าขาวม้าอยู่ด้านในต่อจากผ้าพื้นในส่วนที่สองให้มีการเชื่อมลวดลายจากส่วนแรก และสร้างความโดดเด่นให้กับลวดลายผ้าขาวม้า

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 3

ภาพที่ 29 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 3

การออกแบบมุงออกแบบเป็นชุดแซกแขนสั้นทรงปรีนเซสไลน์ (princess line) เน้นการตัดต่อผ้าสี่เหลี่ยมที่ตรงส่วนกลางของตัวเสื้อโดยใช้ลักษณะของรูปทรงเรขาคณิตเข้ามาเพิ่มลักษณะของรายละเอียดของเสื้อและตัดกับลักษณะลายตารางของลวดลายผ้าขาวม้า และตัดลายผ้าขาวม้าเป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนแรก วางลายผ้าขาวม้าตามเกรงเฉียงเพื่อให้มีลวดลายที่แตกต่างไปจากเกรงผ้าปกติ ส่วนที่สอง เป็นการวางตามเกรงผ้าปกติ ซึ่งการวางผ้าทั้งสองส่วนจะทำให้เกิดมุมมองของลวดลายผ้าขาวม้าที่เปลี่ยนไป และสร้างให้เกิดลวดลายใหม่ในผ้าขาวม้าผืนเดียวกัน

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 4

ภาพที่ 30 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 4

การออกแบบชุดออกเป็นชุดแซกแขนสั้นต่อตรงส่วนของสะโพก เน้นการนำผ้าสีพื้นมาตัดต่อตรงช่วงของลวดลายตรงหน้าอก ที่มีลักษณะเส้นเป็นมุมของสี่เหลี่ยมที่จัดวางให้มีลักษณะเป็นตัววี ในส่วนของช่วงต่อตรงสะโพกใช้ผ้าสีพื้นตัดต่อให้มีมิติคล้ายกับเป็นชุดคนละท่อน เพื่อสร้างความทันสมัยให้กับรูปแบบของเสื้อ

การจัดวางลายของผ้าขาวม้าในชุดนี้แบ่งเป็นสองส่วนหลัก ๆ ได้แก่ ส่วนแรก ด้านบนของตัวเสื้อตั้งแต่ไหล่จนถึงช่วงสะโพกที่มีการต่อผ้า จะเป็นการวางลายตามเกรนผ้าขาวม้าแบบปกติ แต่จะมีลายละเอียดในส่วนของการตัดต่อผ้าอยู่ตรงหน้าอก เพื่อเพิ่มความสวยงามให้กับรูปแบบเสื้อผ้าโดยการใช้สีที่ดึงมาจากลวดลายของผ้าขาวม้า ส่วนที่สอง จากสะโพกลงมาถึงชายกระโปรงจะเป็นการวางลายตามเกรนเฉียงของลวดลายผ้าขาวม้า เน้นการสร้างมุมมองของลวดลายที่แตกต่างจากด้านบน โดยมีเส้นต่อตรงสะโพกขึ้นเพื่อสร้างมิติของเสื้อผ้าให้คล้ายกับเสื้อคนละท่อน

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 5

ภาพที่ 31 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 5

การออกแบบมุ่งออกแบบเป็นชุดแซกทรงสอบ แขน 4 ส่วน เน้นการสร้างรายละเอียดของเสื้อผ้าด้วยการตัดต่อผ้าตั้งแต่ช่วงคอมาจนถึงช่วงบนของชายกระโปรง โดยใช้รูปทรงของสี่เหลี่ยมเป็นหลัก มีลักษณะของรูปทรงที่วางเอียงไปทางด้านซ้ายและทอดยาวมาจนถึงด้านบนของชายกระโปรง และวางขนานกับชายกระโปรงยาวไปถึงตะเข็บข้างตัวเสื้อ ด้านการวางลายผ้าขาวม้าแบ่งเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนแรก ด้านทางซ้ายของตัวเสื้อบริเวณช่องพื้นที่วางที่ถูกตัดต่อแบ่งตัวเสื้อให้เป็นสองส่วน เน้นการวางลายผ้าขาวม้าตามเกรนเฉียงเพื่อสร้างให้เกิดภาพลักษณะของการเคลื่อนไหวและไม่ทำให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความแข็งจนเกินไป ส่วนที่สอง ส่วนพื้นที่ด้านซ้ายที่เป็นพื้นที่วางยาวตลอดลงมาถึงชายกระโปรง ใช้การวางลายผ้าขาวม้าตามเกรนปกติ เพื่อสร้างรายละเอียดให้กับชุด

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 6

ภาพที่ 32 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 6

การออกแบบมุ่งออกแบบเป็นชุดแซกแขนสั้นทรงปรีนเซสลาย (princess line) เน้นการสร้างลวดลายการตัดต่อผ้าสีพื้นที่เป็นสีตัดกับลวดลายผ้าขาวม้า ด้วยผ้าตรงส่วนเอวและส่วนด้านล่างของเอว เพื่อสร้างมิติของลวดลายในส่วนของตัวกระโปรง และปล่อยพื้นที่ของลวดลายผ้าขาวม้าในส่วนของตัวเสื้อ และพื้นที่ด้านขวาของส่วนกระโปรง การตัดต่อผ้าและการวางลายแบ่งเป็น ส่วนแรก ส่วนด้านบนจะเป็นการวางลายผ้าขาวม้าในเกรนปกติแขนเสื้อจะเป็นผ้าสีพื้น ส่วนที่สอง พื้นที่ว่างบริเวณทางด้านซ้ายของตัวเสื้อ ใช้ผ้าพื้นสีหลักของผ้าขาวม้าเพื่อสร้างมิติของพื้นที่ว่างส่งเสริมให้ลวดลายผ้าขาวม้าและการตัดต่อผ้าให้มีความโดดเด่น ส่วนที่สาม พื้นที่ว่างบริเวณด้านขวาใช้ผ้าลวดลายขาวม้าวางลายเกรนเฉียงเพื่อสร้างรายละเอียดให้กับเสื้อผ้า

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 7

ภาพที่ 33 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 7

การออกแบบมุงออกแบบเป็นชุดเดรส มีสายกว้าง ช่วงตัวกระโปรงจะเป็นการจัดบิบบแบบทวิสเพื่อให้กระโปรงมีความบาน เน้นการสร้างลวดลายด้วยการตัดต่อลายตรงตัวเสื้อเป็นลักษณะของสี่เหลี่ยมแต่จะมีการวางลายเป็นลักษณะของตัววี เพื่อสร้างให้เกิดมิติของลายที่พรางสรริระให้มีความเพรียวในช่วงตัว เน้นการใช้ผ้าพื้นที่เป็นสีตัดกับสีของลวดลายผ้าขาวม้าและจัดวางให้มีสีเดียวกับตรงสายที่คล้องไหล่กับตัวเสื้อ ส่วนลวดลายผ้าขาวม้าแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนแรก ช่วงตัวเสื้อถึงเอวจะเป็นการวางลวดลายผ้าขาวม้าตามเกรนเฉียงเพื่อให้รับกับเส้นที่ได้ตัดต่อ ส่วนที่สอง ช่วงของกระโปรงตั้งแต่เอวจนถึงชายกระโปรงเป็นการวางลวดลายผ้าขาวม้าตามเกรนปกติ

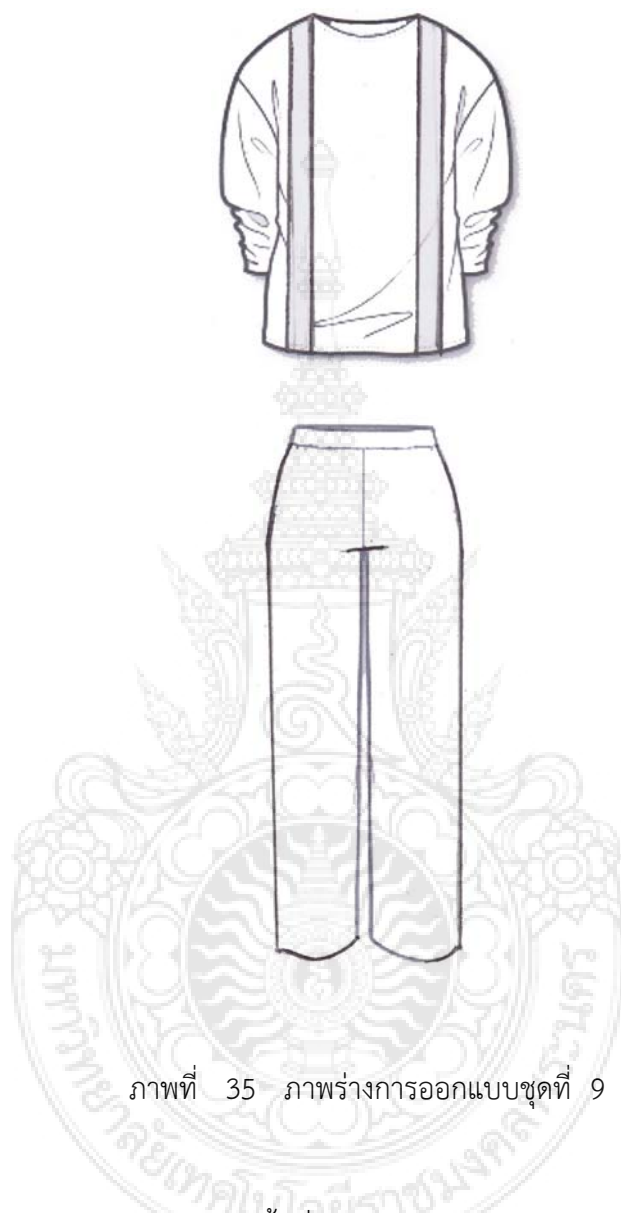
การออกแบบเสื้อจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 8

ภาพที่ 34 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 8

การออกแบบมุ่งออกแบบเป็นเสื้อคลุมลักษณะทรงตัดแปลงจากรูปแบบของทักซิโด (the new tuxedo) กางเกงทรงขากว้าง (silky wide leg) เน้นการออกแบบที่เรียบง่ายโดยใช้การตัดต่อลายเส้นตรงที่سابเสื้อด้านหน้ายาวตลอดลงมาตั้งแต่คอจนถึงชายเสื้อ การวางลายจะแบ่งชัดเจนระหว่างท่อนบนกับท่อนล่าง โดยที่เสื้อท่อนบนจะเป็นการวางสวดลายผ้าขาวม้าตามเกรนเฉียงเพื่อทำให้เสื้อมีมิติของความพลิ้วไหวตัดกับเส้นตรงที่ทำการตัดต่อ ส่วนตัวกางเกงใช้การวางสวดลายผ้าขาวม้าตามเกรนปกติซึ่งให้รับกับลักษณะของทรงกางเกงที่ความกว้างเพื่อให้เกิดความสมดุลในรูปแบบเสื้อผ้า

การออกแบบเสื้อจากผ้าขาม้า ชุดที่ 9

ภาพที่ 35 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 9

การออกแบบมุ้งออกแบบเป็นเสื้อที่มีแขนพองด้านบนลักษณะทรง Cocoon-sleeve top กางเกงจะเป็นทรงตรง โดยเน้นการตัดต่อผ้าและการใช้ผ้าพื้นมาผสมผสานให้มีความแปลกใหม่เพิ่มมากขึ้น เน้นการออกแบบตรงส่วนของตัวเสื้อที่มีการนำผ้ายีนส์มาใช้ร่วมกับผ้าพื้นและผ้าขาม้า ดังนี้ ส่วนแรกด้านหน้าตรงกลางของเสื้อจะเป็นการนำผ้าขาม้ามาจัดวางตามเกรนลวดลายปกติ ส่วนที่สอง นำผ้าสีพื้นมาทำการตัดต่อเป็นเส้นตรงทั้งสองด้านของริมผ้าขาม้าในลักษณะของตามยาวเพื่อเป็นการชั้นลายและสีของผ้าขาม้าและผ้ายีนส์ ส่วนที่สาม จะเป็นส่วนของตัวเสื้อด้านข้างและด้านหลังจะใช้ผ้ายีนส์เพื่อเพิ่มความทันสมัยให้กับรูปแบบเสื้อ ส่วนกางเกงจะเป็นการนำผ้าขาม้าลวดลายเดียวกับตัวเสื้อโดยวางตามเกรนลวดลายปกติ

การออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ชุดที่ 10

ภาพที่ 36 ภาพร่างการออกแบบชุดที่ 10

การออกแบบมุงออกแบบเป็นเสื้อที่มีแขนทรงกิโมโน (Kimono-sleeve top) กางเกงขาสี่ส่วน ลักษณะของตัวเสื้อจะเน้นการนำผ้าขาวม้ามาใช้ทั้งตัวเสื้อโดยเน้นการนำช่วงจันทะหลายที่มีความแตกต่างกันมาใช้ โดยเน้นรายละเอียดของตัวเสื้อด้วยการตัดต่อผ้าเป็นเส้นตรงสีเข้มเพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับตัวเสื้อ ส่วนกางเกงจะใช้ผ้ายีนส์และมีการเพิ่มรายละเอียดของกางเกงตรงส่วนของกระเป๋ากางเกงด้วยการแทรกผ้าขาวม้าในตัวของด้านในกระเป๋าเพิ่มความทันสมัยและให้รับกับตัวเสื้อ

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 1

ภาพที่ 37 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 1

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 2

ภาพที่ 38 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 2

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 3

ภาพที่ 39 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 3

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 4

ภาพที่ 40 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 4

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 5

ภาพที่ 41 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 5

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 6

ภาพที่ 42 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 6

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 7

ภาพที่ 43 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 7

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 8

ภาพที่ 44 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 8

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 9

ภาพที่ 45 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 9

ภาพผลงานการตัดเย็บ ชุดที่ 10

ภาพที่ 46 ผลงานการตัดเย็บชุดที่ 10

สรุป

ภาพที่ 47 แสดงภาพรวมผลงาน

จากการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้าของกลุ่มชุมชน อำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร นั้น ภาพรวมของการออกแบบมุ่งเน้นการออกแบบชุดทำงานของกลุ่มสุภาพสตรี ช่วงอายุ 25 – 35 ปี โดยการนำเทคนิคการตัดต่อผ้าและการประยุกต์การวางลวดลายผ้าขาม้ามาใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้าให้มีความสวยงามและมีรูปแบบที่ทันสมัยตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการออกแบบทั้ง 10 ชุด มีการนำลักษณะของลวดลายผ้าขาม้าที่พบได้ทั่วไปในเขตอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร มาใช้โดยจัดวางตำแหน่งของลวดลายลงบนเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดความโดดเด่นทางด้านรูปแบบเสื้อผ้าและลวดลายของผ้าขาม้า รูปแบบผลงานที่ปรากฏจะมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นจากรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้าแบบเดิม ซึ่งเมื่อสังเกตจะพบว่าผ้าขาม้าที่นำมาใช้จะมีลักษณะสีสันทึกล้ำคลึงกัน แต่เมื่อนำมาจัดวางและใช้เทคนิคการตัดต่อผสมผสานก็จะสามารถสร้างรูปแบบที่หลากหลาย อีกทั้งลวดลายผ้าก็มีการปรับเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิมทั้ง ๆ ที่เป็นผ้าขาม้าลวดลายเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นทางเลือกในการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ และยังเป็นแนวทางสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน รวมถึงการต่อยอดสู่การผลิตเสื้อผ้าในกลุ่มเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ภาพที่ 48 แสดงภาพรวมผลงาน

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้า

ความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจาก ผ้าขาม้า	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1.เสื้อผ้ามีรูปแบบที่ความหลากหลายและแปลก ตา	4.15	0.17	มาก
2.รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน	4.18	0.31	มาก
3.มีการวางตลาดที่มีความเหมาะสมกับ รูปแบบเสื้อผ้า	4.32	0.11	มาก
4.มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบ	4.25	0.18	มาก
5.สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ	4.32	0.29	มาก
6.มีสีสรรที่หลากหลายและมีความกลมกลืน	4.82	0.36	มากที่สุด
7.มีความประณีตในการตัดเย็บ	4.22	0.33	มาก
8.วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ	4.35	0.36	มาก
9.ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.62	0.25	มากที่สุด
10. รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งาน ได้จริง	4.19	0.34	มาก
เฉลี่ย	4.34	0.27	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้า สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้า พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน พบว่า มีสีสรรที่หลากหลายและมีความกลมกลืน ค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา ได้แก่ ง่ายต่อการดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 4.62 วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 4.35 สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ ค่าเฉลี่ย 4.32 มีการวางตลาดที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า ค่าเฉลี่ย 4.32 มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 4.25มีความประณีตในการตัดเย็บ ค่าเฉลี่ย 4.22 รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งานได้จริง ค่าเฉลี่ย 4.19 รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.18 เสื้อผ้ามีรูปแบบที่ความหลากหลายและแปลกตา ค่าเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ

จากการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาม้าในระดับที่มาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 และมีความเห็นว่าเสื้อผ้าสามารถสวมใส่ได้จริง เหมาะกับการใช้งานในสภาพอากาศของประเทศไทยได้ดี อีกทั้งวัสดุที่ใช้ยังมีราคาไม่แพง ดูแลรักษาง่าย ซึ่งเป็นข้อดีของกลุ่มเสื้อผ้า

สำเร็จรูปที่อยู่ในกลุ่มของผ้าทอพื้นเมือง เนื่องจากจะต้องมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดีเพราะจะประสบปัญหาการหดและการแยกกันของตะเข็บเมื่อมีการซักที่ไม่เหมาะสม แต่เสื้อผ้าในกลุ่มของผ้าขาวม้าที่ผลิตขึ้นนั้นสามารถดูแลรักษาได้ง่ายเพราะทำจากผ้าฝ้าย และมีการปูผ้ากวาดตลอดทั้งผืนผ้าจึงทำให้สามารถดูแลรักษาได้ง่าย ที่สำคัญกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่ารูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน และมีรูปแบบที่แปลกตาจากกลุ่มเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าทอพื้นเมือง

การถ่ายทอดเทคโนโลยี

จากการฝึกอบรมกลุ่มชุมชน ตำบลหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 31 – 40 ปี และมีการประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้จากการเกษตรและมีรายได้เสริมจากการทอผ้าขาวม้า และการผลิตสินค้าอื่น ๆ จากการส่งเสริมอาชีพจากองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร การสำรวจข้อมูลกลุ่มชุมชนมีความต้องการในการพัฒนาอาชีพเป็นอย่างมาก เพื่อการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและมีความพร้อมในด้านศักยภาพและการเรียนรู้

ด้านความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมาก และได้รับแนวทางในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า โดยนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้ามาผสมผสานและสร้างสรรค์เป็นรูปแบบเสื้อผ้าในกลุ่มชุดลำลองสุภาพสตรี ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับแนวคิดและเทคนิคการสร้างสรรครูปแบบเครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างอาชีพเดิมและส่งเสริมอาชีพใหม่ และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่กลุ่มชุมชนมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการสร้างอาชีพและผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้า ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอ ส่วนในด้านการรวมกลุ่มในชุมชนก็เป็นการรวมกลุ่มของกลุ่มคนในหมู่บ้านจากการที่มีความต้องการรายได้เพิ่มขึ้น จึงเป็นการรวมกลุ่มกันเองภายในชุมชน ทำให้ขาดศักยภาพในการส่งเสริมและการขยายการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

การฝึกอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น

ภาพที่ 49 การฝึกอบรมระยะที่ 1

การฝึกอบรมระยะที่ 1 เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น โดยการฝึกอบรมมุ่งเน้นการเรียนรู้และการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าขาวม้าผสมผสานกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้าแฟชั่น และการส่งเสริมแนวคิดการนำผ้าขาวม้ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเครื่องแต่งกาย เน้นการประยุกต์แนวคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้าที่สามารถประสานแนวคิดการนำลวดลายผ้าขาวม้ามาจัดวางให้มีความหลากหลายของรูปแบบลวดลาย อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าและความงามของภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าร่วมกับการผสมผสานแนวคิดด้านแฟชั่นในด้านรูปแบบโครงสร้าง แนวโน้มแฟชั่น เทคนิคการนำแนวคิดแฟชั่นมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า เป็นต้น

สำหรับการฝึกอบรมในครั้งนี้นอกจากจะเป็นการส่งเสริมแนวคิดด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น ยังเป็นการส่งเสริมแนวคิดในการผลิตผ้าขาวม้าให้มีมาตรฐานและการเรียนรู้จุดเด่นและจุดด้อยของการทอผ้าขาวม้า เพื่อให้กลุ่มชุมชนสามารถพัฒนาผ้าขาวม้าที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดอีกทางหนึ่ง ที่สำคัญคือการผลิตผ้าขาวม้าที่สามารถนำไปยอดเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นได้

ภาพที่ 50 การฝึกอบรมระยะที่ 1

ภาพที่ 51 ผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ภาพที่ 52 ผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ในด้านการออกแบบ การเลือกใช้ผ้าและลวดลาย หลักการใช้สี ซึ่งข้อมูลจากการฝึกอบรมจะเป็นสิ่งนำไปประกอบกับการประยุกต์ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ที่เป็นภูมิปัญญาการทอผ้าของกลุ่มชุมชน โดยการฝึกอบรมเน้นการเรียนรู้ด้านโครงสร้างเสื้อผ้า เทคนิคการตัดต่อผ้า การจัดวางลาย แนวโน้มแฟชั่น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและผลิตเสื้อผ้าได้จริง

ระยะที่ 2 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบและการตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า

ภาพที่ 53 การฝึกอบรมระยะที่ 2

ภาพที่ 54 การฝึกอบรมระยะที่ 2

การฝึกอบรมระยะที่ 2 เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการออกแบบและการตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า การฝึกอบรมมุ่งเน้นการนำแนวคิดในการฝึกอบรมในระยะที่ 1 มาปรับใช้ในการฝึกอบรม โดยการต่อยอดแนวคิดในการออกแบบเสื้อผ้าและทำการตัดเย็บต้นแบบ ซึ่งผู้ฝึกอบรมจะมีการเรียนรู้ตั้งแต่การออกแบบ การปรับแบบให้เหมาะกับรูปร่าง การวัดตัว การสร้างแบบ การตัดเย็บ และการตกแต่งเสื้อผ้า เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้า

ด้านรูปแบบของเสื้อผ้าสำหรับการอบรบนั้นจะเน้นการเรียนรู้ในการจัดวางลวดลายผ้าขาวม้า การตกแต่งเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความเหมาะสมกับลักษณะของผู้สวมใส่ รวมถึงเทคนิคการตัดต่อผ้าเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้า เนื่องจากผ้าขาวม้าจะมีลวดลายตลอดทั้งผืนผ้าจึงนำเทคนิคการตัดต่อมาช่วยให้รูปแบบของเสื้อผ้ามีความหลากหลายตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

ภาพที่ 55 การฝึกอบรมระยะที่ 2

จากการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า และเรียนรู้เทคนิคการจัดวางลายเพื่อการตกแต่งเสื้อผ้า ซึ่งสามารถสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าที่มีการตกแต่งที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม และเป็นการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าเพื่อการจัดจำหน่าย

ภาพที่ 56 ผลงานการฝึกอบรมระยะที่ 2

ระยะที่ 3 การพัฒนาองค์ความรู้บนพื้นฐานภูมิปัญญาเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน

ภาพที่ 57 การฝึกอบรมระยะที่ 3

ภาพที่ 58 การฝึกอบรมระยะที่ 3

การฝึกอบรมระยะที่ 3 เป็นการถ่ายทอดการพัฒนาองค์ความรู้บนพื้นฐานภูมิปัญญาเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน โดยการศึกษาแนวคิดและภูมิปัญญาความเชื่อของชุมชน นำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผสมผสานวัสดุจากท้องถิ่นและวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้าทั่วไป สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต้นทุนที่ไม่สูง ทำการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและให้มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย อาทิเช่น เสื้อยืดตกแต่งลายด้วยผ้าขาวม้า กระเป๋าผ้าตกแต่งลายด้วยผ้าขาวม้า เพื่อให้กลุ่มชุมชนมีทางเลือกในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางการสร้างอาชีพให้กับชุมชน

ภาพที่ 59 การฝึกอบรมระยะที่ 3

ภาพที่ 60 การฝึกอบรมระยะที่ 3

จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัด สกลนคร สามารถสรุปความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ลำดับ	ลักษณะประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
1.	อายุ		
	ต่ำกว่า 20 ปี	6	24.0
	21-30 ปี	2	8.0
	31-40 ปี	10	40.0
	41-50 ปี	6	24.0
	51 ปีขึ้นไป	1	4.0
	รวม	25	100.0
2.	สถานภาพสมรส		
	โสด	12	48.0
	สมรส	11	44.0
	หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่	2	8.0
	รวม	25	100.0
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	88
	ปริญญาตรี	3	12.0
	สูงกว่าปริญญาตรี	-	0.0
	รวม	25	100.0
4.	อาชีพ		
	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	-	-
	พนักงานเอกชน	-	-
	อาชีพส่วนตัว	19	76
	อื่น ๆ	6	24
	รวม	25	100.0
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	23	92.0
	10,001 บาท – 20,000 บาท	2	8.0
	20,001 บาท – 30,000 บาท	-	0.0
	30,001 บาท – 40,000 บาท	-	0.0
	รวม	25	100.0

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

ด้านอายุ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี และ ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ผู้ที่มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็น โสด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา สมรส จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 และน้อยที่สุด หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88.0 ระดับปริญญาตรี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็น อาชีพส่วนตัว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 และอื่น ๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็น รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 รายได้ 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1. ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม	4.19	0.29	มาก
2. มีการพัฒนาศักยภาพด้านการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์	4.02	0.33	มาก
3. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	4.88	0.14	มากที่สุด
4. สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์	4.12	0.23	มาก
5. สามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการผลิตสินค้ารูปแบบอื่น	4.87	0.37	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.42	0.27	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน มีความเห็นว่า มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.88 รองลงมาได้แก่ สามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการผลิตสินค้ารูปแบบอื่น ค่าเฉลี่ย 4.87 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 4.19 สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.12 และมีการพัฒนาศักยภาพด้านการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.02 ตามลำดับ

จากการฝึกอบรมทั้ง 3 ระยะ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า ซึ่งผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า

พึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จาก ผ้าขาม้า	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1. รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งานได้จริง	4.32	0.12	มาก
2. เสื้อผ้ามีรูปแบบที่ความหลากหลายและแปลกตา	4.11	0.23	มาก
3. รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน	4.38	0.31	มาก
4. มีการวางลวดลายที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า	4.70	0.29	มากที่สุด
5. มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ	3.91	0.37	มาก
6. สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ	3.56	0.38	มาก
7. มีสีสันทันหลากหลายและมีความกลมกลืน	3.74	0.24	มาก
8. มีความประณีตในการตัดเย็บ	4.25	0.31	มาก
9. วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ	4.82	0.14	มากที่สุด
10. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.14	0.37	มาก
เฉลี่ย	4.19	0.28	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าสามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน มีความเห็นว่า วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมาได้แก่ มีการวางลวดลายที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า ค่าเฉลี่ย 4.70 รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.38 รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งานได้จริง คิดเป็นร้อยละ 4.32 มีความประณีตในการตัดเย็บ ค่าเฉลี่ย 4.25 ง่ายต่อการดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 4.14 เสื้อผ้ามีรูปแบบที่ความหลากหลายและแปลกตา ค่าเฉลี่ย 4.11 มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 3.91 มีสีสันทันหลากหลายและมีความกลมกลืน ค่าเฉลี่ย 3.74 สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ ค่าเฉลี่ย 3.56 ตามลำดับ

ดังนั้น ด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า นั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากการนำผ้าขาวม้ามาสร้างสรรค์ รูปแบบเสื้อผ้าที่มีความทันสมัย และนำผ้าสีพื้นมาประกอบลวดลายกับผ้าขาวม้า ซึ่งทำให้เกิดพื้นที่ว่างและทำให้เกิดลวดลายของรูปทรงเรขาคณิต อีกทั้งมีการวางลวดลายทั้งแนวตั้ง แนวนอน และเฉียง เพื่อให้ลวดลายมีลักษณะที่หลากหลายและทำให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความน่าสนใจ ที่สำคัญเป็นการส่งเสริมให้เสื้อผ้ามีรูปแบบที่แปลกมากยิ่งขึ้น โดยทางกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังสามารถนำรูปแบบเสื้อผ้าไปต่อยอดในการจำหน่ายให้กับกลุ่มชุมชนและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ ซึ่งเป็นการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

สรุปผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า โดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอรามบุรี จังหวัดสกลนคร ทั้งสามระยะนั้นกลุ่มชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอรามบุรี จังหวัดสกลนคร ได้รับความรู้และความเข้าใจในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และยังสามารถนำองค์ความรู้ที่รับจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าขาวม้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อให้รูปแบบผลงานมีความทันสมัยตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 61 การฝึกอบรม

นอกจากนี้กลุ่มชุมชนยังได้รับแนวคิดในการพัฒนาผ้าขาวม้าให้มีความเหมาะสมกับการจำหน่าย และการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มชุมชนมีลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากรุ่นสู่รุ่น โดยไม่มีการบันทึกหรือระบุขนาดของลวดลายที่ชัดเจน กลุ่มชุมชนจึงมีการทอผ้าจากความจำที่สืบทอดกันมา อีกทั้งขนาดลวดลายก็มีช่องไฟและขนาดของลวดลายหลักที่เป็นลวดลายสี่เหลี่ยมหรือตาราง ส่งผลให้มีลวดลายในแต่ละแถวที่มีขนาดแตกต่างกัน ส่งผลให้การต่อลายในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์มีความยากเนื่องจากขนาดในแต่ละแถวไม่สามารถต่อกันได้ ซึ่งประเด็นนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างมากในการผลิตผ้าขาวม้าหากกลุ่มชุมชนต้องการต่อยอด

ในการนำไปใช้ในการผลิตเพื่อเป็นสินค้า หรือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ก็ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงในจุดนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผ้าขาวม้าที่สวยงามและมีคุณภาพเหมาะกับการนำไปใช้งานได้หลากหลาย

สิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การส่งเสริมแนวคิดเพื่อการผลิตสินค้านั้น กลุ่มชุมชนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนเงินทุนหรือแนวคิดในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบันกลุ่มชุมชนยังขาดแคลนทุนทรัพย์และแนวทางในการสร้างสรรค์ เพราะกลุ่มชุมชนจะมีความสามารถในด้านการทอผ้าขาวม้าเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการรวมกลุ่มในการนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้ามาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นเมื่อทอผ้าแล้วยังไม่สามารถจำหน่ายได้ก็ จะไม่มีการทอเพิ่มขึ้น บางครั้งอาจไม่มีการทอผ้าเป็นเวลานานซึ่งอาจทำให้ภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้าเลือนหายไปจากชุมชน หากภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยการสนับสนุนการรวมกลุ่มในการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าก็อาจเป็นช่องทางให้กลุ่มชุมชนสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้า ควบคู่ไปกับการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยมีการศึกษาข้อมูลแบบผสมผสานงานวิจัยเชิงสถิติและวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
2. เพื่อพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลความพร้อมสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า โดยการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25ปี- 35ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 200 คน

สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า มุ่งการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าสู่ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป มุ่งเน้นการวิจัยในสามประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน ซึ่งปัจจุบันกลุ่มชุมชนมีการทอผ้าขาวม้าเป็นอาชีพเสริมหลังจากว่างเว้นจากการทำนา ทำไร่ และมีการเรียนรู้ขั้นตอนและกรรมวิธีการทอผ้าขาวม้าจากรุ่นสู่รุ่นโดยยังไม่ได้มีการพัฒนาต่อยอดในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกจากทอเป็นผ้าผืนเพื่อใช้งานกันเองภายในครัวเรือนและจัดทำหน่วยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยการนำจุดเด่นของลวดลายผ้าขาวม้ามาประยุกต์ให้เข้ากับรูปแบบเสื้อผ้า เน้นการนำเทคนิคการจัดวางลายมาใช้เพื่อทำให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความสวยงามและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และถ่ายทอดสู่กลุ่มชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการออกแบบ ให้สามารถนำผ้าขาวม้ามาใช้กับรูปแบบเสื้อผ้าที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และที่สำคัญคือสามารถสร้างต้นแบบเสื้อผ้าเพื่อการนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้

จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำรูปแบบลวดลายผ้าขาวม้าของกลุ่มชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มาทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบร่วมกับแนวโน้มการออกแบบแฟชั่น ร่วมกับการสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวน 10 ชุด โดยรูปแบบเครื่องแต่งกายจะเป็นในกลุ่มชุดทำงานสุภาพสตรี ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบดังนี้

1. มุ่งเน้นการนำผ้าพื้นมาผสมผสานกับผ้าขาวม้าโดยใช้เทคนิคการตัดต่อเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความสวยงาม
2. มุ่งเน้นการส่งเสริมลวดลายผ้าขาวม้าให้มีความโดดเด่น โดยการจัดวางลวดลายผ้าขาวม้าให้มีทิศทางที่แตกต่างไปจากเดิมร่วมกับการวางลวดลายตามปกติ อันเป็นการสร้างทิศทางให้กับลวดลายผ้าขาวม้า

ประเด็นที่ 2 การต่อยอดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับกลุ่มชุมชน โดยการนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดทางด้านการออกแบบแฟชั่น สร้างมาตรฐานให้กับสินค้ารวมถึงการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการบริโภค ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จาก

เรียนรู้การออกแบบและผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาวม้าเพื่อการต่อยอดรูปแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการนำแนวคิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างอัตลักษณ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นที่สามารถนำมาเป็นแนวคิดหลักในการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้กับสินค้า

ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคเชิงพาณิชย์ในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการการสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพและอาชีพอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์และผลิตผลิตภัณฑ์ที่สามารถส่งเสริมการจัดจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาคุณภาพของผ้าขาวม้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากผ้าขาวม้าให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มชุมชนต้องได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เพราะปัจจุบันกลุ่มชุมชนยังไม่ได้การพัฒนาอย่างจริงจัง ทำให้คุณภาพของผ้าทอไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งลวดลายที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้ามีขนาดลวดลายที่แตกต่างกันซึ่งยากต่อการต่อลายผ้าเมื่อนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ ที่สำคัญคือต้องมีการปรับปรุงคุณภาพและเนื้อผ้าให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาร่วมกับการประเมินความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าของกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วย เพื่อทราบข้อมูลความต้องการและนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประกอบในการออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า จากนั้นทำการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า ซึ่งเป็นการประเมินผลรูปแบบเสื้อผ้า โดยความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.34

อภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอนารนนิวาส จังหวัดสกลนคร เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาของการพัฒนาผ้าขาวม้าในฐานะผ้าทอพื้นเมือง ที่กำลังจะมีการผลิตน้อยลง จากภาวะทางเศรษฐกิจและกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามากระทบกับชุมชน การสร้างอาชีพใหม่โดยลดบทบาทภูมิปัญญาดั้งเดิมลง เปรียบเสมือนทางตันของการดำรงอยู่แห่งภูมิปัญญาการทอผ้าของชุมชนหนองแวง อำเภอนารนนิวาส จังหวัดสกลนคร การส่งเสริมการสร้างอาชีพและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของงานเสื้อผ้าสุภาพสตรีโดยนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอนารนนิวาส จังหวัดสกลนคร มาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้า ร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น สู่การพัฒนารูปแบบของเสื้อผ้าที่แสดงถึงแนวคิดของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาผสมผสาน เป็นแนวคิดหนึ่งที่จะแนวคิดสู่การสร้างฐานองค์ความรู้ของชุมชนร่วมกับแนวคิดสมัยใหม่ มุ่งการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคมของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงขององค์ความรู้และการพัฒนาแนวคิดอย่างยั่งยืน และสร้างพื้นที่ให้กับการทอผ้าขาวม้าไปพร้อมกับการสร้างอาชีพที่มั่นคงจากพื้นฐานภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน

จากการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัย ส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแสรวมส่งผลให้วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหากกล่าวถึงวิถีการทอผ้าพื้นบ้านย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อตอบสนองการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน สู่การผลิตเป็นสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในสังคมภายนอก หากกลุ่มชุมชนได้รับการสนับสนุนในการต่อยอดภูมิปัญญาสู่การผลิตเพื่อการค้า ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มชุมชนได้มีโอกาสในการสืบทอดและสืบสานภูมิปัญญาในการทอผ้าขาวม้า และมีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสถ่ายทอด สืบสาน ภูมิปัญญา ไปพร้อมกับการสร้างอาชีพที่เข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม เพื่อลดปัญหาความยากจนของคนในชุมชน ซึ่งหากภาครัฐและหน่วยงานในท้องถิ่นให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน

2. การต่อยอดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับกลุ่มชุมชน โดยการนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดทางด้านการออกแบบแฟชั่น เพื่อการสร้างมาตรฐานให้กับสินค้าและเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการบริโภคสินค้า และเป็นแนวทางในการส่งเสริมความรู้ให้กับสถาบันการศึกษาที่มีแหล่งชุมชนที่ผลิตสินค้าพื้นเมือง เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของสินค้าพื้นเมืองที่คำนึงถึงแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์เชิงพาณิชย์ในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการการสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนอันส่งผลสู่การพัฒนาศักยภาพและอาชีพของชุมชนอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันกลุ่มชุมชนยังขาดความพร้อมในการผลิตผ้าขาวม้าเพื่อการส่งเสริมการขายและการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เนื่องจากส่วนใหญ่มักทำอาชีพด้านการเกษตรและมีรายได้ค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มชุมชนสามารถนำภูมิปัญญาการทอผ้าขาวม้ามาถ่ายทอดให้กับกลุ่มคนรุ่นหลัง รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้สู่การผลิตสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มชุมชนสามารถพัฒนาผ้าขาวม้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาผ้าขาวม้าและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

2. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์สินค้าอย่างต่อเนื่องหรือจัดให้มีศูนย์แสดงสินค้า

3. ควรช่วยเหลือกลุ่มชุมชนในการจัดหาแหล่งเงินทุน วัสดุ ดิบ หรือทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิต

4. จัดหาวิทยากรของรัฐมาให้ความรู้และคำแนะนำ และช่วยพัฒนาทักษะและฝีมือในการผลิต

5. จัดหาตลาดจำหน่ายสินค้าภายในจังหวัด

6. ช่วยเหลือในการจัดตั้งกลุ่มผลิตสินค้าอย่างเป็นรูปธรรม
7. จัดตั้งกลุ่มผลิตสินค้าในชุมชนในรูปแบบสหกรณ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ดีแนวทางที่เสนอเป็นเพียงแนวคิดการพัฒนาผ้าขาวม้า อำเภอวนรวนิवास จังหวัด สกลนคร ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐานและมี พื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่นมากกว่าการมีพื้นที่ในสินค้า OTOP แนวคิดนี้จะมีความแตกต่างจาก แนวคิดของการอนุรักษ์ อันเป็นแนวทางในการสร้างตัวตนให้คงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่การอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหา คือ กลุ่มชุมชน ยังคงประสบปัญหาการขาดความรู้ด้านการออกแบบและขาดทักษะในการพัฒนาผ้าจาก ให้มี ประโยชน์ใช้สอยตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาลวดลายและรูปแบบให้มีความสวยงาม มีคุณค่า ต้องปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น โดยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสามารถใช้ได้จริงเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องร่วมมือกัน รวมถึงภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ต้องสนับสนุนและพัฒนาอย่างจริงจัง ไม่ใช่ไปตามกระแสของ สังคมที่มีการตื่นตัวในการอนุรักษ์และพัฒนา การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งจะเป็นพลังในการพัฒนา เพื่อให้ผ้าจากไทยวนได้รับการยอมรับในฐานะสินค้าที่มีคุณภาพในตลาดสากล

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิตผ้าขาวม้า ให้มี ลวดลายที่เป็นมาตรฐานและสามารถนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อ เป็นการสร้างอาชีพและการต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
2. หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตผ้าขาวม้า และผลิตภัณฑ์ ให้กับกลุ่มชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถรวมกลุ่มในการสร้างอาชีพและสามารถพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่าย
3. ควรส่งเสริมให้กลุ่มชุมชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์การทอผ้าขาวม้าควบคู่กับการ นำแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มสินค้าแฟชั่น เพื่อสร้างกลุ่มลูกค้าให้มีความหลากหลายและ กว้างขึ้น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอาชีพเดิมและสร้างอาชีพใหม่ให้กับชุมชน

บรรณานุกรม

- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). แนวคิดหลังสมัยใหม่ : การย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา. วารสารบ้าน
วัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ปีที่ 13, ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 20-23.
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง
กรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร.
- จารุพรพรรณ ททรัพย์ปรุง. (2543). การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จิตรพิ ขวลาวัลย์. (2555). การออกแบบเครื่องแต่งกายสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จุฑารัตน์ ตั้งสมบูรณ์. (2547). กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมืองกรณีศึกษา : ผ้าทอ
พื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี. ปรินานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2550). ผ้าจก : จากการถักทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้า. ปรินานิพนธ์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรกันต์ โพธิ์แก้ว. (2555). วัฒนธรรมสร้างสรรค์ มนต์เสน่ห์แห่งผืนผ้าลายตาราง นามว่า
“ผ้าขาวม้าสารพัดนึก”. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/467482>.
สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2556.
- ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์. (2556). วัฒนธรรมผ้าขาวม้า. เข้าถึงได้จาก [http://www.ayutthaya.go.th/
Loincloth/1.pdf](http://www.ayutthaya.go.th/Loincloth/1.pdf) สืบค้นวันที่ 8 กันยายน 2556.
- พวงผกา คุโรวาท. (2535). คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- นิตี กสิโกศล. (2541). การพัฒนาอุตสาหกรรมไหมไทยในภาคอีสาน : รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2444-2455). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประไพ ทองเชิญ. (2548). นี่คือ..ผ้าทอพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2554). ผ้าขาวม้า. เข้าถึงได้จาก [http://www.lib.ru.ac.th/journal/
loincloth.html](http://www.lib.ru.ac.th/journal/
loincloth.html). สืบค้นวันที่ 29 สิงหาคม 2556.
- มูลนิธิรัชกาลที่ 9. (2552). ลักษณะไทย มองเมืองไทยและคนไทยผ่านวัฒนธรรม. เข้าถึงได้จาก
http://www.laksanathai.com/book4/LargeImages/126_03.jpg สืบค้นวันที่
29 สิงหาคม 2556
- ไม่ปรากฏผู้เขียน. (2554). ผ้าทอบ้านไร่ไผ่งาม. เข้าถึงได้จาก [http://www.patornamrae.com/
?p=1253](http://www.patornamrae.com/?p=1253). สืบค้นวันที่ 27 มิถุนายน 2556.
- ยศ สันตสมบัติ. (2540). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2530). **ผ้าไทย : พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม**. กรุงเทพฯ : บริษัท
เงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2531). **ผ้าไทย**. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- วนิดา ขำเขียว. (2543). **สุนทรียศาสตร์**. กรุงเทพฯ : พรวานนการพิมพ์.
- ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (2556). **เจาะเทรนด์ 2014 : แฟชั่น วัสดุ เทคโนโลยี สี พื้นที่ และ
การใช้ชีวิต**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.(2545). **ผ้าไทย : สายใยแห่งภูมิปัญญาสู่คุณค่า
เศรษฐกิจไทย**. กรุงเทพฯ :องค์การค้าของคุรุสภา.
- สายใจไฟฟ้า. (2556). **ผ้าขาวม้า ผ้าธรรมดาที่ไม่ธรรมดา**. เข้าถึงได้จาก
http://www.saijaifaifa.com/peaguide_detail.php?gid=2&id=12. สืบค้นวันที่
29 สิงหาคม 2556.
- เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย. (2549). **ศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2548). **ความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- หนังสือพิมพ์ข่าวสด (online). (2555). **ผ้าขาวม้า**.เข้าถึงได้จาก: [https://www.khaosod.co.th/
view_news.php?newsid=TURONWizVXdNakUyTURjMU5RPT0=](https://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TURONWizVXdNakUyTURjMU5RPT0=). สืบค้นวันที่
27 มิถุนายน 2556.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2547). **การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน**. ปรินญาณิพนธ์.
กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [http://bp3.blogger.com/
_GAVUm5E4c0/RsfOCevdXkl/AAAAAAAAA8/kmjMullTINI/s1600-h/7cover.jpg](http://bp3.blogger.com/_GAVUm5E4c0/RsfOCevdXkl/AAAAAAAAA8/kmjMullTINI/s1600-h/7cover.jpg).
- อันธิมา แสงชัย. **สุนทรียศาสตร์ศาสตร์แห่งสุนทรียะ**. นิตยสารโฟนี่อาร์ต ปีที่ 1
ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2547), หน้า 50-52.
- อารมณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2523). **ผ้าขาวม้า : เอกลักษณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสารนิเทศ
กองบัญชาการทหารสูงสุด.
- อันติกา. (2556). **ผ้าขาวม้าร้อยสี**. เข้าถึงได้จาก [http://www.sentangedtee.com
/news_detail.php?rich_id=188§ion=2&column_id=7](http://www.sentangedtee.com/news_detail.php?rich_id=188§ion=2&column_id=7). สืบค้นวันที่
27 มิถุนายน 2556.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจในการพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า อำเภอ
วานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิด
การออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

- อายุ 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี 56 ปีขึ้นไป
- สถานภาพสมรส โสด สมรส หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
- ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
- อาชีพ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานเอกชน อาชีพส่วนตัว อื่น ๆ
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 บาท – 20,000 บาท
 20,001 บาท – 30,000 บาท 30,001 บาท – 40,000 บาท

ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมาย
ดังนี้

5=พึงพอใจมากที่สุด 4 = พึงพอใจมาก 3=พึงพอใจปานกลาง 2=พึงพอใจน้อย 1=พึงพอใจน้อยที่สุด

ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้า	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะกับการใช้ งาน					
2. เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่หลากหลาย					
3. รูปแบบของเสื้อผ้าสามารถใช้งานได้หลายโอกาส					
4. เสื้อผ้าจากผ้าขาม้าควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ของผู้สวมใส่					
5. มีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัย ทำงาน					
6. เลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า					
7. ออกแบบให้สามารถใช้งานได้หลายโอกาส					
8. มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ					
9. นำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้ รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย					

ความต้องการที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาวม้า	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
10. ใช้ผ้าที่สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ					
11. มีสีสันทที่หลากหลายและมีความกลมกลืน					
12. มีความประณีตในการตัดเย็บ					
13. วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ					
14. ควรง่ายต่อการดูแลรักษา					
15. มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาวม้า

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมายดังนี้

5=พึงพอใจมากที่สุด 4=พึงพอใจมาก 3=พึงพอใจปานกลาง 2=พึงพอใจน้อย 1=พึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าขาวม้า	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. เสื้อผ้ามีรูปแบบที่ความหลากหลายและแปลกตา					
2. รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน					
3. มีการวางตลาดที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า					
4. มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ					
5. สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ					
6. มีสีสันทที่หลากหลายและมีความกลมกลืน					
7. มีความประณีตในการตัดเย็บ					
8. วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ					
9. ง่ายต่อการดูแลรักษา					
10. รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งานได้จริง					

****... ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ...****

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า อำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร
โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิด
การออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

6. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป
7. สถานภาพสมรส โสด สมรส หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
8. ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
9. อาชีพ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานเอกชน อาชีพส่วนตัว อื่น ๆ
10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 บาท – 20,000 บาท
 20,001 บาท – 30,000 บาท 30,001 บาท – 40,000 บาท

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมาย
ดังนี้

5=พึงพอใจมากที่สุด 4 = พึงพอใจมาก 3=พึงพอใจปานกลาง 2=พึงพอใจน้อย 1=พึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม					
2. มีการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพ					
3. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม					
4. สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์					
5. สามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการผลิตสินค้ารูปแบบอื่น ๆ					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมายดังนี้

5=พึงพอใจมากที่สุด 4=พึงพอใจมาก 3=พึงพอใจปานกลาง 2=พึงพอใจน้อย 1=พึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัยสามารถใช้งานได้จริง					
2. เสื้อผ้ามีรูปแบบที่หลากหลายและแปลกตา					
3. รูปแบบเหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน					
4. มีการวางลวดลายที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า					
5. มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ					
6. สวมใส่สบายเหมาะสมกับสภาวะอากาศ					
7. มีสีสันทันหลากหลายและมีความกลมกลืน					
8. มีความประณีตในการตัดเย็บ					
9. วัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บมีคุณภาพ					
10. ง่ายต่อการดูแลรักษา					

... ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ...

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๙/ ๒๐๑๖

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ถนนนครสวรรค์ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๕

เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดำเนินงานโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดสุรินทร์

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองแวง

ตามที่คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้รับงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาถ่ายทอดให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ในการนี้คณะฯ ขอความอนุเคราะห์ดำเนินงานโครงการวิจัยฯ และใช้สถานที่ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ระยะที่ 1 ในวันที่ ๑๘ - ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖ ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ให้แก่กลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๒๕ คน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้คณะฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวจรัสพิมพ์ วังเย็น เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๓-๙๘๓๗๒๑๙ เป็นผู้ประสานงานในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วราภรณ์ กิจรินทร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูวพิศ เอกตาแสง)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร. ๐-๒๖๒๙-๙๑๕๓-๗ ต่อ ๓๐๐๐

โทรสาร. ๐-๒๖๒๖-๓๗๑๘

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๙/๒๑๖๖

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ถนนนครสวรรค์ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอรามัน จังหวัดสตูลนคร

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองแวง

ตามที่คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้รับงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอรามัน จังหวัดสตูลนคร เป็นกรนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยมาถ่ายทอดให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ในการนี้คณะฯ ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการวิจัยฯ และใช้สถานที่ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ระยะที่ ๒ ในวันที่ ๗ - ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ให้แก่กลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๒๕ คน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ทั้งนี้คณะฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวจรัสพิมพ์ ว่างเย็น เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๓-๙๘๓๗๒๑๙ เป็นผู้ประสานงานในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

Wong Romy

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภู่วัสส์ เอกตาแสง)
คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร. ๐-๒๖๒๙-๙๑๕๓-๗ ต่อ ๓๐๐๐

โทรสาร. ๐-๒๖๒๒-๓๗๑๘

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๙/๒๓๒๒

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ถนนนครสวรรค์ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดำเนินงานโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดสุรินทร์

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองแวง

ตามที่คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้รับงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาถ่ายทอดให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ในการนี้คณะฯ ขอความอนุเคราะห์ดำเนินงานโครงการวิจัยฯ และใช้สถานที่ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ระยะที่ ๓ ในวันที่ ๒๑ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ให้แก่กลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๒๕ คน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้คณะฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวจรัสพิมพ์ วิ่งเย็น เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๓-๙๘๓๗๒๑๙ เป็นผู้ประสานงานในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วิภาณี นงนุช

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูวพัทธ์ เอกตาแสง)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร. ๐-๒๖๒๔-๙๑๕๓-๗ ต่อ ๓๐๐๐

โทรสาร. ๐-๒๖๒๒-๓๗๑๘

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพการฝึกอบรมระยะที่ 1

พิธีเปิดการฝึกอบรม

พิธีเปิดการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพการฝึกอบรมระยะที่ 2

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพการฝึกอบรมระยะที่ 3

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพผลงานชุดต้นแบบ

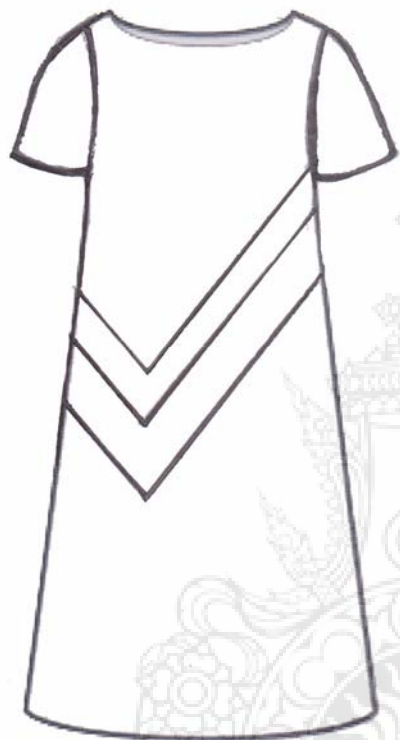
แบบร่าง ชุดที่ 1

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 2

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 3

ผลงาน

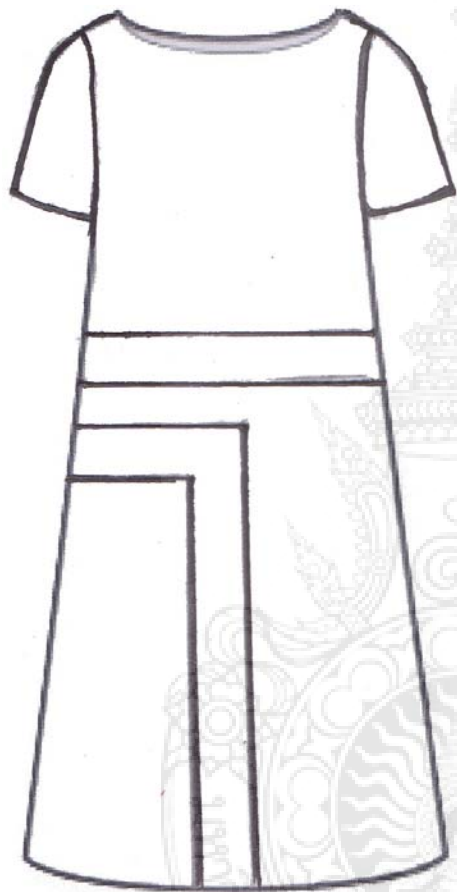
แบบร่าง ชุดที่ 4

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 5

ผลงาน

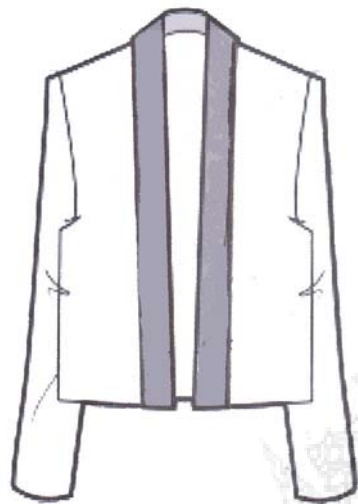
แบบร่าง ชุดที่ 6

ผลงาน

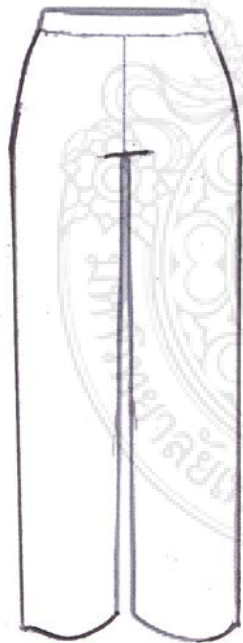
แบบร่าง ชุดที่ 7

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 8

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 9

ผลงาน

แบบร่าง ชุดที่ 10

ผลงาน

ประวัตินักวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวจรัสพิมพ์ วังเย็น
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Jaratpim Wangyen
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3700600062072
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6299153 – 7 ต่อ 3008 โทรสาร 02-6299153 – 7 ต่อ 3008
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) jaratpim.w@gmail.com
- ประวัติการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ศศ.บ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม คณะศิลปกรรม
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ระดับปริญญาโท กศ.ม สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การออกแบบลวดลายสิ่งทอ
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัย
ในแต่ละผลงานวิจัย
7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :
7.2 ชื่อแผนงานวิจัย : การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง
กรณีศึกษาผ้าจากไทรยวน จังหวัดราชบุรี
7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง
กรณีศึกษาผ้าจากไทรยวน จังหวัดราชบุรี
7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : -

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายรัชชัย แสงน้ำเพชร
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MR. THAWATCHAI SANGNUMPETCH
- เลขหมายบัตรประชาชน -
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ ระดับ 7
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมโทรศัพท์และโทรสาร
ชื่อสถานที่ทำงาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต
จังหวัดกรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10300
โทรศัพท์ 0-2629-9152-3 ต่อ 3009
โทรสาร 0-2282-3718, 0-2629-9151
ที่อยู่ปัจจุบัน
470 หมู่บ้านชลนิเวศน์ ต.ลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ (บ้าน) 02-585-5956
โทรศัพท์ (มือถือ) 087-022-5020
- ประวัติการศึกษา
ศป.ป. (ศิลปมหาบัณฑิต) (ทัศนศิลป์-ศิลปะสมัยใหม่)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
ออกแบบแฟชั่น ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ หัตถกรรมผ้าไทย
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัย ใน
แต่ละหัวข้อเสนอการวิจัย เป็นต้น
 1. ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
 2. หัวหน้างานโครงการวิจัย : -
 3. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :
 - การออกแบบหัตถกรรมจากหญ้าแฝก
 - การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อมคราม

หัตถกรรมผ้าไทยเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งออก
การพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ (กลุ่มบ้านผ้าทอ อําเภอบางไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา)

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ :

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางอาภาพรรณ ยูเหล็ก
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MRS. ARPAPUN YULEK
- เลขหมายบัตรประชาชน 3-1022-00311-26-9
- ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
- หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมโทรศัพท์และโทรสาร
ชื่อสถานที่ทำงาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต
จังหวัดกรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10300
โทรศัพท์ 0-2629-9152-3 ต่อ 3000
โทรสาร 0-2282-3718, 0-2629-9151
ที่อยู่ปัจจุบัน
59/265 เมืองทองธานี ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
โทรศัพท์ (บ้าน) 02-573-2706
โทรศัพท์ (มือถือ) 089-048-6296
- ประวัติการศึกษา
กศ.ม. การอุดมศึกษา
กศ.บ. คหกรรมศาสตร์
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขาอุตสาหกรรมเสื้อผ้า
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัย ใน
แต่ละหัวข้อเสนอการวิจัย เป็นต้น
 1. ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
 2. หัวหน้างานโครงการวิจัย : -
 3. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :
การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นย้อยคราม
การพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ผักตบชวา (กลุ่มบ้านผักตบชวา อำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ :

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางพจนา นุ่มหันต์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MRS. POJANA NUMAHAN
- เลขหมายบัตรประชาชน 3-1104-00251-95-1
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ ระดับ 7
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมโทรศัพท์และโทรสาร
ชื่อสถานที่ทำงาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต
จังหวัดกรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10300
โทรศัพท์ 0-2629-9152-3 ต่อ 3009
โทรสาร 0-2282-3718, 0-2629-9151
E-mail : pojana@ckus.rmutp.ac.th
ที่อยู่ปัจจุบัน
18/493 ซอยวัดกู่ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
- ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปริญญาโท (คศ.ม.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขาสังคมวิทยา
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัย ใน
แต่ละหัวข้อเสนอการวิจัย เป็นต้น
 - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
 - 7.2 หัวหน้างานโครงการวิจัย :
ชื่อโครงการวิจัย
การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายเพื่อธุรกิจโรงแรม
การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์
การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าตีนจกแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ร่วมวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอบ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สิ่งทอของกลุ่มทอผ้าบ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์

การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมสุรินทร์

การผลิตกระดาษจากฟางข้าวทดแทนกระดาษสาเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุบ

ยางพารา (กลุ่มผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ต.องครักษ์ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายเพื่อธุรกิจโรงแรม

การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าตีนจกแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอบ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สิ่งทอของกลุ่มทอผ้าบ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์

การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมสุรินทร์

การผลิตกระดาษจากฟางข้าวทดแทนกระดาษสาเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุบ

ยางพารา (กลุ่มผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ต.องครักษ์ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

การพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ผักตบชวา (กลุ่มบ้านผักตบชวา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : -

